

بانک سوالات استاندارد فارسی ۲ پایه یازدهم

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فارسی (۲)

رشته‌های ریاضی و فیزیک - علوم تجربی - ادبیات و علوم انسانی - علوم و معارف اسلامی

پایه یازدهم

دوره دوم متوسطه

۱۳۹۶

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

تیم طراحی بانک سوالات فارسی ۲ پایه یازدهم

آقای رشید خدای افشاری سرگروه محترم منطقه مراغه	درس اول
آقای رشید خدای افشاری سرگروه محترم منطقه مراغه	درس دوم
خانم مریم منصف آذر ناحیه ۳ دبیرستان امام خمینی تبریز	درس سوم
	درس چهارم
خانم مریم منصف آذر ناحیه ۳ دبیرستان امام خمینی تبریز	درس پنجم
خانم رقیه (نیلوفر) محمودی وند بختیاری ناحیه یک تبریز	درس ششم
خانم رقیه (نیلوفر) محمودی وند بختیاری ناحیه یک تبریز	درس هفتم
خانم نسرين شتو ناحیه دو تبریز دبیرستان نمونه فخریه	درس هشتم
خانم نسرين شتو ناحیه دو تبریز دبیرستان نمونه فخریه	درس نهم
خانم گوهر موسوی ساداتی ناحیه چهار تبریز دبیرستان دکتر موحد	درس دهم
خانم گوهر موسوی ساداتی ناحیه چهار تبریز دبیرستان دکتر موحد	درس یازدهم
خانم پریسا مردانلو ناحیه ۴ تبریز دبیرستان فرزنانگان ۱	درس دوازدهم
	درس سیزدهم
	درس چهاردهم
خانم پریسا مردانلو ناحیه ۴ تبریز دبیرستان فرزنانگان ۱	درس پانزدهم
آقای احمد چرمسرای جعفری سرگروه محترم ناحیه یک تبریز	درس شانزدهم
آقای احمد چرمسرای جعفری سرگروه محترم ناحیه یک تبریز	درس هجدهم
آقای مهدی صادقی ناحیه دو تبریز دبیرستان ماندگار فردوسی	درس نوزدهم
آقای مهدی صادقی ناحیه دو تبریز دبیرستان ماندگار فردوسی	درس بیستم

« بنام خداوند خورشید و ماه که دل را به نامش خرد داد راه »

سوالات تشریحی درس یکم

(طراح سوالات درس یکم و دوم فارسی: آقای رشید خدای افشاری سرگروه منطقه مراغه)

ردیف	قلمرو زبانی	بارم
۱	در مصراع « بماند آنچه از آن سیر خورد» نقش دستوری «آنچه» مفعول است . درست ☐ نادرست ☐	۰/۲۵
۲	در مصراع « که روزی رسان قوت روزش بداد» نقش دستوری «ش» مضاف الیه است . درست ☐ نادرست ☐	۱/۲۵
۳	با توجه به بیت «یکی روبه‌پی دید بی دست و پای فروماند در لطف وضع خدای» به پرسش‌ها پاسخ دهید. الف) نهاد در مصراع اول کدام واژه یا گروه واژگان است ؟ ب) نقش «بی دست و پای» را تعیین کنید.	۰/۲۵ ۰/۲۵
۴	نوع رابطه‌ی معنایی واژه‌های مشخص شده را در نمونه‌های زیر تعیین کنید. الف) فروماند در لطف وضع خدا ب) نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست	۰/۱۵
۵	واژه‌های ستون «الف» را به واژه‌های ستون «ب» وصل کنید. «الف» ۱) دون همتان ۲) دیوار ۳) نگون بخت «ب» آ) مرکب ب) مرکب - وندی پ) وندی ت) ساده	۰/۷۵
۶	در بیت « کسی نیک بیند به هر دو سرای که نیکی رساند به خلق خدای» نوع وابسته‌هایی که زیر آنها خط کشیده ایم ، تعیین کنید.	۰/۷۵

۱	<p>با توجه به بیت های زیر به سؤال ها پاسخ دهید.</p> <p>برو شیر درنده باش، ای دغل مینداز خود را چو روباره شل</p> <p>چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر چه باشی چو روبه به وامانده، سیر؟</p> <p>الف) دو بیت چند جمله دارند؟</p> <p>ب) منادا را در متن مشخص کنید.</p> <p>پ) نقش «سیر» در مصراع (۲) بیت (۲) را تعیین کنید.</p> <p>ت) یک واژه ی «وندی» در متن بیابید.</p>	۷
۱	<p>بیت را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید.</p> <p>کزین پس به کنجی نشینم چو مور که روزی نخوردند پیلان به زور</p> <p>زنخدان فرو برد چندی به جیب که بخشنده ، روزی فرستد ز غیب</p> <p>الف) یک (ی) نکره در متن پیدا کنید.</p> <p>ب) در متن چند واژه ی «وندی» وجود دارد؟</p> <p>پ) زمان فعل «نشینم» در بیت اول را بنویسید.</p> <p>ت) نقش بخشنده در بیت (۲) چیست؟</p>	۸
	قلمرو ادبی	ردیف
۰/۲۵	قالب شعر درس «نیکی» است.	۱
۰/۲۵	در بیت «گرم و زرد آن سر که مغزی در اوست / که دون همتانند بی مغز و پوست» قافیه را مشخص کنید.	۲
۰/۲۵	با توجه به بیت «زنخدان فرو برد چندی به جیب / که بخشنده روزی فرستد زغیب» به پرسش ها پاسخ دهید.	۳
۰/۲۵	الف) کنایه را پیدا کنید.	
۰/۲۵	ب) کدام واژه ها با هم رابطه جناس دارند؟	
۰/۵	در مصراع «کزین پس به کنجی نشینم چو مور» مشبّه و مشبّه به را پیدا کنید	۴

۰/۷۵	<p>با توجه به بیت های زیر به پرسش ها پاسخ دهید.</p> <p>برو شیر درنده باش، ای دغل مینداز خود را چو روباره شل</p> <p>چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر چه باشی چو روبه به وامانده، سیر؟</p> <p>الف) در متن چند تشبیه داریم؟ ب) نوع استفهام را در متن مشخص کنید. پ) نوع جناس را تعیین کنید.</p>	۵
۰/۷۵	<p>ابیات زیر را بخوانید و به سؤال ها پاسخ دهید.</p> <p>شغال نگون بخت را شیر خورد بماند آن چه روباه از آن سیر خورد</p> <p>یقین، مرد را دیده، بیننده کرد شد و تکیه بر آفریننده کرد</p> <p>الف) کدام واژه ها می توانند نماد باشند؟ ب) یک کنایه پیدا کنید.</p>	۶
۰/۵		
۰/۲۵		
۱	<p>با توجه به بیت ها شماره مصراع را در ستون «ب» بنویسید.</p> <p>برو شیر درنده باش، ای دغل مینداز خود را چو روباره شل</p> <p>بخور تا توانی به بازوی خویش که سعیت بود در ترازوی خویش</p> <p>بگیر ای جوان، دست درویش پیر نه خود را بیفکن که دستم را بگیر</p> <p>الف) _____ ب) _____</p> <p>تلمیح ← ☐ مصراع مجاز ← ☐ مصراع تضاد ← ☐ مصراع دوکنایه ← ☐ مصراع</p>	۷
۱	<p>بیت های زیر را بخوانید و به سؤال ها پاسخ دهید.</p> <p>گرم و زرد آن سر که مغزی در اوست که دون همتانند بی مغز و پوست</p> <p>کسی نیک بیند به هر دو سرای که نیکی رساند به خلق خدای</p> <p>الف) استعاره را در متن پیدا کنید. ب) واژه های و در معنای مجازی به کار رفته اند. پ) آرایه جناس ناقص را در متن پیدا کنید.</p>	۸
۰/۲۵		
۰/۵		
۰/۲۵		
	قلمرو فکری	ردیف

۰/۲۵	مترادف « فروماند» در بیت «یکی روبهی دید بی دست و پای / فروماند در لطف وضع خدای» چیست؟	۱
۰/۲۵	منظور از «شوریده رنگ» در بیت «در این بود درویش شوریده رنگ/ که شیری برآمد، شغالی به چنگ» چیست؟	۲
۰/۵	در بیت «کزین پس به کنجی نشینم چو مور/ که روی نخوردند پیلان به زور» مفهوم کلی مصراع دوم چیست؟	۳
۰/۵	معنی مصراع «چو صبرش نماند از ضعیفی و هوش» را بنویسید	۴
۰/۷۵	متن را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید . زنخدا/ فرو برد چندی به جیب که بخشنده روزی فرستد زغیب	۵
۰/۵	الف) مفهوم مصراع یک در بیت یک چیست؟	
۰/۲۵	ب) منظور از بخشنده در مصراع دوم است .	
۰/۷۵	باتوجه به ابیات زیر بنویسید، کدام عبارت درست و کدام عبارت نادرست است ؟ برو شیر درنده باش، ای دغل مینداز خود را چو روباره شل بخور تا توانی به بازوی خویش که سعیت بُود در ترازوی خویش	۶
	الف) واژه «دغل» در مصراع یک به معنای نادان است. درست نادرست ☐	
	ب) «بخور تا توانی به بازوی خویش» یعنی ، به توانایی و نیروی خود متکی باش. درست نادرست ☐	
	پ) «که سعیت بُود در ترازوی خویش» یعنی، سعی کن حق خودت را بگیری. درست نادرست ☐	
۱	معنی بیت «یقین،مرد را دیده، بیننده کرد شد و تکیه بر آفریننده کرد» به فارسی روان بازنویسی کنید.	۷
۱	متن را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید. خدا را بر آن بنده بخشایش است که خلق از وجودش در آسایش است گرم و زرد آن سر که مغزی در اوست که دون همتانند بی مغز و پوست کسی نیک بیند به هر دو سرای که نیکی رساند به خلق خدای	۸
۰/۲۵	الف) با توجه به بیت یک خداوند چه کسی را می بخشد؟	
۰/۲۵	ب) با توجه به بیت دوم نشانه عاقل بودن چیست؟	
۰/۵	پ) در کدام بیت شاعر راه سعادت واقعی را به خواننده نشان می دهد؟ آن روش چیست؟	

۱) نادرست (ساده) ۰/۲۵

۲) درست (ساده) ۰/۲۵

۳) ۰/۵ نمره الف) نهاد (ساده) ۰/۲۵ ب) صفت بیانی (متوسط) ۰/۲۵

۴) ۰/۵ نمره الف) لطف وضع: رابطه تناسب (ساده) ۰/۲۵ ب) تضاد (ساده) ۰/۲۵

۵) ۰/۷۵ نمره

الف) (ب)

۱) دون همّتان (آ) مرکب (نگون بخت) (ساده) ۰/۲۵

۲) دیوار (ب) مرکب - وندی (دون همّتان) (ساده) ۰/۲۵

۳) نگون بخت (پ) وندی -

ت) ساده (دیوار) (ساده) ۰/۲۵

۶) ۰/۷۵ نوع وابسته ها به ترتیب (ساده)

۱) صفت مبهم ۰/۲۵

۲) صفت شمارشی ۰/۲۵

۳) مضاف الیه ۰/۲۵

۷) (۱) نمره

الف) ۷ جمله (متوسط) ۰/۲۵

ب) ای دغل (ساده) ۰/۲۵

پ) مسند (متوسط) ۰/۲۵

ت) وامانده (متوسط) ۰/۲۵

۸) (۱) نمره

الف) کنجی / چندی (متوسط) ۰/۲۵

ب) هفت مورد (کنجی، روزی، پیلان، زرخدان، چندی، بخشینده و روزی) (دشوار) ۰/۲۵

پ) مضارع اخباری (متوسط) ۰/۲۵

ت) نهاد (ساده) ۰/۲۵

پاسخ نامه قلمرو ادبی و تعیین سطح سوال

۱) مثنوی (ساده) ۰/۲۵

۲) اوست / پوست (ساده) ۰/۲۵

۳) (۰/۵) نمره

الف) زنخدان به جیب فرو بردن (ساده) ۰/۲۵

ب) جیب / غیب (ساده) ۰/۲۵

۴) ۰/۵ نمره

مشبهه : من محذوف یا شناسه م در پایان فعل (=نشینم) ۰/۲۵

مشبهه به : مور ۰/۲۵

۵) ۰/۷۵ نمره

الف) تشبیه (ساده) ۰/۲۵

ب) استفهام انکاری (متوسط) ۰/۲۵

پ) جناس ناقص (ساده) ۰/۲۵

۶) ۰/۷۵ (ساده)

الف) شیر / روباه ۰/۵

ب) تکیه بر آفریننده کرد ۰/۲۵

۷) (۱ نمره)

الف) (ب)

مای درس

گروه آموزشی عصر

۴) (متوسط) ۰/۲۵

تلمیح

۳ و ۴) (بازو، سعی و ترازو) (دشوار) ۰/۲۵

مجاز

www.my-dars.ir

۵) (ساده) ۰/۲۵

تضاد

۵ و ۶) (متوسط) ۰/۲۵

دو کنایه

۸) (۱ نمره)

الف) سرای (متوسط) ۰/۲۵

ب) سر، مغز (متوسط) ۰/۵

پ) که/به (در بیت ۲) (متوسط) ۰/۲۵

پاسخ نامه قلمرو فکری و تعیین سطح سوال

۱) حیران ماند، تعجب کرد (ساده) ۰/۲۵

۲) آشفته حال (ساده) ۰/۲۵

۳) روزی فقط با زور بازو و تلاش انسان به دست نمی آید یا سر معنایی شبیه این (متوسط) ۰/۵

۴) وقتی به سبب ضعف (بدن) صبر و هوش خود را از دست داد. (متوسط) ۰/۵

۵) ۰/۷۵

الف) کاری نکرد. (در گوشه ای) بیکار نشست. (متوسط) ۰/۵

ب) خداوند (ساده) ۰/۲۵

۶) ۰/۷۵

الف) نادرست (ساده) ۰/۲۵

ب) درست (ساده) ۰/۲۵

پ) نادرست (ساده) ۰/۲۵

۷) یقیناً و به طور حتم دیده ها و تجربیات انشان، او را آگاه می کند. (بنابراین) آن مرد نیز (بر اساس آنچه دیده بود) از آن جا رفت و به (لطف و بخشش) خدا امید وار شد. (دشوار) ۱ نمره

۸) ۱ نمره

الف) کسی را می بخشد که مردم از دست او در امان باشند (متوسط) ۰/۲۵

ب) بخشندگی (متوسط) ۰/۲۵

پ) بیت ۳ نیکی به مردم (متوسط) ۰/۵

www.my-dars.ir

سوالات چهار گزینه ای درس اول فارسی یازدهم

الف) قلمرو زبانی

۱ - کدام گزینه درباره بیت « یکی روبهی دید بی دست و پای فروماند در لطف و صنع خدای» نادرست است؟

۱) بی دست و پای: صفت
۲) بیت دارای دو جمله است.

۳) «و» در مصراع دوم، نشانه پیوند یا ربط
۴) «یکی» نهاد

۲ - کدام واژه را نمی توان به نوعی دیگر خواند طوری که هر بار معنای متفاوتی داشته باشد؟

(۱) دگر (۲) قوت (۳) روزی (۴) باز

۳ - در کلمات زیر چند واژه وندی و چند واژه وندی-مرکب وجود دارد؟

(بخشایش، بیننده، نگون بخت، شوریده رنگ، آفریننده، بنده، روزی رسان، دون همتی)

(۱) چهار-یک (۲) پنج-یک (۳) چهار-سه (۴) پنج-سه

۴ - درباره بیت: «چو صبرش نماند از ضعیفی و هوش ز دیوار محرابش آمد به گوش» کدام گزینه صحیح است؟

(۱) ضمیر(ش) در مصرع دوم: مضاف الیه برای محراب (۲) ضمیر(ش) در مصرع اول: مضاف الیه برای صبر

(۳) صبر: نهاد (۴) فعل در مصرع اول: گذر

۵ - نقش ضمیر(ش) در کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

(۱) نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست (۲) چو صبرش نماند از ضعیفی و هوش

(۳) که خلق از وجودش در آسایش است (۴) ز دیوار محرابش آمد به گوش

ب) قلمرو ادبی:

۱ - تمام آرایه های ذکر شده در بیت زیر وجود دارند، به جز....

شغال نگون بخت را شیر خورد بماند آنچه، روباه از آن سیر خورد

(۱) تناسب (۲) واج آرایی (۳) جناس (۴) کنایه

۲ - کدام یک از آرایه های زیر در بیت « بخور تا توانی به بازوی خویش که سعیت بود در ترازوی خویش » وجود ندارد؟

(۱) استعاره (۲) مجاز (۳) تلمیح (۴) جناس

۳ - اگر قافیه های دو بیت متوالی از میان یک قالب شعری، به شکل زیر باشد، آن قالب قطعا کدام گزینه نیست؟

☆-----

گروه آموزشی عصر

☆-----

(۱) قطعه (۲) غزل (۳) قصیده (۴) مثنوی

۴ - در بیت « درین بود درویش شوریده رنگ که شیری برآمد شغالی به چنگ » تمام گزینه ها بجز گزینه..... وجود دارند.

(۱) واج آرایی (۲) جناس (۳) تناسب (۴) مجاز

۵ - واژه های قافیه در کدام گزینه آرایه جناس را پدید آورده اند؟

(۱) بگیر ای جوان دست درویش پیر نه خود را بیفکن که دستم بگیر

(۲) درین بود درویش شوریده رنگ که شیری بیامد، شغالی به چنگ

(۳) برو شیر درتده باش ای دغل مینداز خود را چو روباه شل

(۴) زنخدان فرو برو چندی به جیب که بخشنده روزی فرستد ز غیب

ج) قلمرو فکری :

۱ - «تیمار خوردن» در بیت زیر در چه معنایی به کار رفته است؟

نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست چو چنگش رگ و استخوان ماند و پوست

۱) اندوهگین شدن ۲) یار و غمخوار بودن ۳) آرامش بخشیدن به روح و روان ۴) مراقبت کردن

۲ - با توجه به بیت زیر، شاعر چه کسی را بخشنده می داند؟

کرم ورزد آن سر که مغزی در اوست که دون همتانند بی مغز و پوست

۱) آن که دون همت نیست. ۲) شخصی که سرور و سالار باشد.

۳) فردی که عاقل و داناست. ۴) کسی که ثروتمند و داراست.

۳ - کدام یک از مفاهیم زیر از بیت « یقین مرد را دیده بیننده کرد شد و تکیه بر آفریننده کرد » استنباط نمی شود؟

۱) چشمهای مرد او را به یقین رساند و آن مرد به خداوند تکیه کرد.

۲) آنچه مرد دیده بود موجب یقین او شد و باعث شد به خدا تکیه کند.

۳) یقین و اعتماد به روزی رسان بودن خدا، چشم مرد را بینا کرد و موجب تکیه او به خدا شد.

۴) مرد یقین یافت که خدا روزی دهنده است، آگاه شد و فقط به خدا توکل کرد

۴ - شاعر در بیت زیر مخاطب را به چه امری دعوت می کند؟

چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر چه باشی چو روبه به وامانده سیر؟

۱) مانند شیر درنده بودن ۲) مانند روباه از باقیمانده غذای شیر خوردن

۳) همچو شیر، به نیرو و عمل خود متکی بودن ۴) همچو شیر بقیه غذای خود را برای روباه نگهداشتن

۵ - کدام گزینه نادرست معنی شده است؟

۱) چو صبرش نماند از ضعیفی و هوش :وقتی به سبب ضعف جسم ، صبر و هوشیاری خود را ازدست داد.

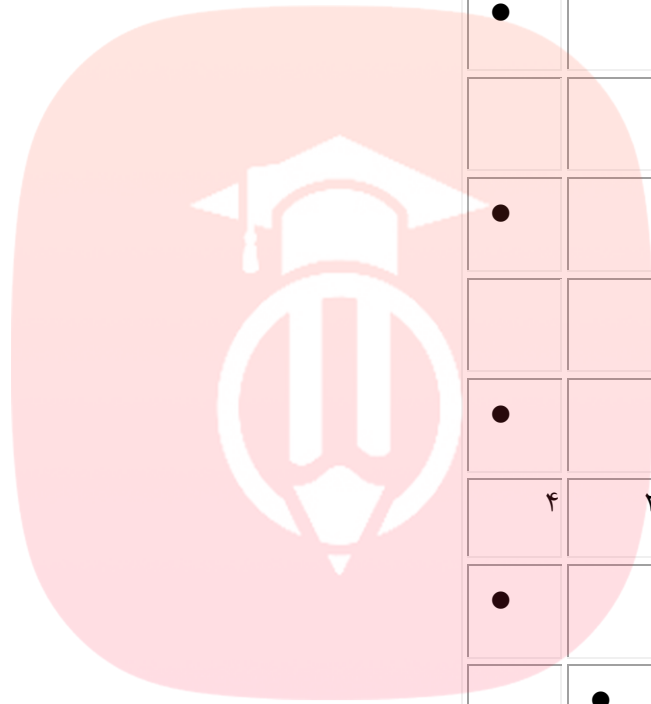
۲) فروماند در لطف و صنع خدای : به تفکر در لطف و آفرینش خدا پرداخت .

۳) سعیت بود در ترازوی خویش : نتیجه رنج و زحمت تو به دستت می رسد.

۴) که بخشنده ، روزی فرستد ز غیب : خداوند روزی مردم را از غیب می فرستد.

پاسخ های قلمرو زبانی:

قلمرو زبانی	۱	۲	۳	۴
۱			●	
۲		●		

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

	●				۳
	●				۴
			●		۵
	۴	۳	۲	۱	قلمرو ادبی
●					۱
			●		۲
●					۳
		●			۴
●					۵
	۴	۳	۲	۱	قلمرو فکری
●					۱
	●				۲
			●		۳
	●				۴
		●			۵

سوالات تشریحی درس دوم فارسی یازدهم

الف) قلمرو زبانی

۱- با توجه به رابطه معنایی "ترادف" از متن زیر واژه مناسبی برای کلمه "عقد" انتخاب کنید. (۲۵/)

«امیر را یافتم آنجا بر زبَرِ تخت نشسته، پیراهنِ توزی، مِخَنَقَه در گردن، و بوالعلاّیِ طبیب آنجا زیرِ تخت نشسته دیدم.»

۲- در متن درس واژه ای بیابید که "نشانهٔ تصغیر" به آن افزوده شده باشد. (۲۵/)

«یک کیسه به پدر باید داد و یک کیسه به پسر، تا خویشتن را ضعیف کنی حلال خرد و فراخ تر بتوانند زیست و ما حقّ این نعمتِ تندرستی که باز یافتیم، لختی گزارده باشیم.»

۳- با توجه به جمله "تا نماز پیشین از مهمات فارغ شده بود" تفاوت معنایی واژه "مهمات" را در این متن و امروز بنویسید. (۵/)

۴- در هر یک از عبارات زیر حرف "را" به جای کدام حرف اضافه به کار رفته است؟ (۵/)

الف) بونصر را بگوی. ب) در هر سفری ما را از این بیارند.

۵ - تفاوت نقش «نیک» را در دو جمله زیر بررسی کنید. (۵/)

الف) نیک کوفته شد. ب) نیک آمد.

۶- در جمله "امیر از آن جهان آمده، به خیمه فرود آمد" : (۷۵/)

الف) یک متمم نشان دهید.

ب) معنای فعل «فرود آمد» با توجه به متن است.

پ) واژه «آمده» در این جمله فعل است. الف) درست ب) نادرست

۷ - نوع ساختمان واژه های زیر چیست؟ (۷۵/)

دیدار : خدمتکار: عادات:

۸- با توجه به عبارت مقابل به سوالات پاسخ دهید. "تا این عارضه افتاده بود، بونصر نامه های رسیده را به خطّ خویش، نکت بیرون می آورد و چیزی که در او کراهیتی نبود، می فرستاد فرود سرای و من خیر خیر جواب می آوردم." (۱)

الف) دو هم خانواده برای واژه "کراهیت" بنویسید.

ب) معنای واژه های "عارضه" و "خیر خیر" چیست؟

۹- در عبارات زیر واژه هایی را که غلط املایی دارند تصحیح کنید. (۱)

تا صدقه ای که خواهیم کرد، هلال بی شبهت باشد و ما حقّ این نعمت تندرستی را گذارده باشیم.

از غذای آمده، پس از نماز، امیر کشتی ها بخاست و ناوی ده بیاوردند.

۱۰ - نوع وابسته های مشخص شده را تعیین کنید. (۱)

الف) از بسیاری نکت چیزی که در او کراهیتی نبود. ب) تاس های بزرگ پُر یخ

پ) در این دو سه روز، با داده آید. ت) خبری سخت ناخوش در لشکرگاه افتاده بود.

۱۱ - واژه های ستون «الف» را به واژه های ستون «ب» وصل کنید. (۱)

الف		ب	
۱	جمله مجهول	الف	بونصر نامه های رسیده را، به خطّ خویش، نکت بیرون می آورد.

بزرگا که شما دو تنید!	ب	«را»ی فک اضافه	۲
پیغامی است سوی بوسهل تا داده آید.	پ	«الف» کثرت	۳
آنچه دارم از اندک مایه حطام دنیا حلال است و کفایت است.	ت	واژه « مرکب- وندی»	۴
ما حقّ این نعمت تندرستی ، لختی گزارده باشیم.	ث		

۱۲- کدام جمله را می توان مجهول کرد؟ به شیوه متون گذشته آن را مجهول کنید. (۱)

الف) اعیان و وزیر به خدمت استقبال رفتند .

ب) لشکری و رعیت چندان صدقه دادند که آن را اندازه نبود.

ب) قلمرو ادبی

۱- درس "قاضی بست" جزء کدام یک از انواع ادبیات است؟ (۲۵)

۲- عبارت "پیغامی ست سوی بونصر در بایی" به شیوه بلاغی نوشته شده است یا عادی؟ (۲۵)

۳- مهم ترین ویژگی های نثر در «امیر از آن جهان آمده، به خیمه فرود آمد و جامه بگردانید و تر و تباه شده بود.» و

..... است. (۵)

۴- در کدام عبارت کنایه می بینید؟ پیدا کنید و معنای آن را بنویسید. (۵)

الف) بو نصر را بگوی امروز دُرُستَم .

ب) در این دو سه روز بار داده آید .

۵- نوع استفهام جمله های زیر را مشخص کنید. (۵)

الف) مرا چه افتاده است که زَر کسی دیگر برَد و شمارِ آن به قیامت مرا باید داد؟!

ب) چون به آنچه دارم و اندک است، قانعم، و زَر و وَبال این، چه به کار آید؟

۶- درست و نادرست بودن عبارت هارا تعیین کنید. (۷۵)

الف) عبارت « من این نپذیرم و درعهده این نشوم.» کنایه دارد. الف (درست نادرست)

ب) «ضیعت» در « تنگدست اند و از کس چیزی نستانند و اندک مایه ضیعتی دارند.» در معنای مجازی به کار رفته است .

الف) درست ب) نادرست

ج) در عبارت « کرانِ رودِ هیرمند رفت با بازان و یوزان و حَشَم و ندیمان و مُطربان.» آرایه تناسب داریم .

الف) درست ب) نادرست

۷- در عبارات زیر مجاز و استعاره را بیابید؟ معنای آنها را بنویسید. (۱)

الف) آنچه دارم از اندک مایه حطام دنیا، حلال است.

ب) دلها سخت متحیر شد تا حال چون شود.

پ) قلمرو فکری

۱- معنای واژه ی "محبوب" در عبارت "محبوب گشت از مردمان" چیست؟ (۲۵)

۲- معادل امروزی فعل در "امیر مسعود برنشست" را بنویسید. (۲۵)

۳- عبارت "از مهمات فارغ شده بود" چه مفهومی دارد؟ (۵)

۴- با توجه به متن درس، دو ویژگی بارز برای پسر قاضی بست ذکر کنید. (۵)

۵- در عبارت « زرهاست که پدر ما از غرو هندوستان آورده است و بتان زرین شکسته و بگداخته و پاره کرده و حلال تر مال هست » (۵)

الف) گوینده بر کدام ویژگی طلاها تأکید کرده است؟
ب) منظور از « پاره کرده » چیست؟

۶- با توجه به عبارت « آن چه دارم از اندک مایه حطام دنیا حلال است و کفایت است. » به پرسشها پاسخ دهید: (۵)

الف. گوینده کدام ویژگی اخلاقی برخوردار است؟
ب. مقصود از « حطام » چیست؟

۷- با توجه به این عبارت به پرسشها پاسخ دهید: این صلت فخر است. پذیرفتم و باز پس دادم که مرا به کار نیست و قیامت سخت نزدیک است. حساب این را نتوانم داد و نگویم که مرا سخت در بایست نیست. (۱/۵)

الف) مفهوم عبارت « این صلت فخر است » چیست؟

ب) با توجه به عبارت فوق چرا قاضی بست از پذیرفتن زر امتناع کرد؟

ج) عبارت « مرا به کار نیست » یعنی چه؟

۸- این مرد بزرگ و دبیر کافی به نشاط قلم در نهاد تا نزدیک نماز پیشین، از این مهمات فارغ شده بود. (۷۵)

الف) عبارت « به نشاط قلم در نهاد » یعنی چه؟
ب) معادل امروزی « نماز پیشین » چیست؟

۹- در عبارت: "امیر از آن جهان آمده، به خیمه فرود آمد و جامه بگردانید و تر و تباه شده بود" (۵)

الف) "از آن جهان آمده" چه مفهومی دارد؟
ب) معنای فعل دوم چیست؟

۱۰- با توجه به عبارت زیر به سوالات پاسخ دهید.

"قاضی گفت: نگویم که مرا سخت در بایست نیست، اما چون به آنچه دارم و اندک است، قانعم، وزر و وبال این، به چه کار آید؟" (۷۵)

الف) از "سخت در بایست بودن" چه مفهومی دریافت می کنید؟

ب) کدام ویژگی اخلاقی قاضی بست آشکار است؟
پ) منظور از "این" چیست؟

۱۱- در عبارت "بونصر را بگوی که امروز درستم و در این دو سه روز بار، داده آید که علت و تب تمامی زایل شد" (۱)

الف) "درست بودن" در چه مفهومی به کار رفته است؟
ب) "بار دادن" یعنی؟

۱۲- با توجه به عبارت زیر به سوالات پاسخ دهید. "امیر مثال داد تا هزار هزار درم به غزنین، به مستحقان و درویشان دهند شکر این راه، و نبشته

آمد و به توقیع، موکد گشت." (۱)

الف) مثال دادن "در چه مفهومی به کار رفته است؟

پ) امیر برای شکر چه امری، صدقه داد؟

ب) امضا کردن نامه چه ضرورتی داشت؟

پاسخ نامه درس دوم و تعیین سطح سوال ها

الف) قلمرو زبانی (۹/۵)

۱ - میخَنَقه (ساده) (۲۵/)

۲ - ضَیَعَتَک (ساده) (۲۵/)

۳ - در متن به معنای کار های مهم اما امروز غیر از آن معنا به معنای فشنگ ، گلوله توپ ، خمپاره و.... نیز به کار می رود . (متوسط) (۵/)

۴ - الف) به (ب) برای (متوسط) (۵/)

۵ - الف) قید (ب) نهاد (متوسط) (۵/)

۶ - الف) آن / خیمه (ب) وارد شد (پ) نادرست (متوسط) (۷۵/)

۷ - دیدار : وندی خدمتکار: مرکب عادات: ساده (ساده) (۷۵/)

۸ - الف) کاره / مکروه / اکراه (ب) عارضه : بیماری / ناخوشی خیر خیر : تند / سریع (ساده) (۱)

۹ - غلط های املایی و درست آن ها به ترتیب : ۱ - هلال : حلال ۲ - گذارده : گزارده ۳ - غذا : قضا ۴ - بخاست : بخواست (متوسط) (۱)

۱۰ - الف) صفت بیانی (ب) مضاف الیه (پ) صفت شمارشی (ت) صفت بیانی (متوسط) (۱)

۱۱ - موارد: ۱ (پ) ۲ (الف) ۳ (ب) ۴ (ث) (متوسط) (۱)

۱۲ - (ب) چندان صدقه داده آمد که آن را اندازه نبود. (متوسط) (۱)

ب) قلمرو ادبی (۳/۷۵)

۱ - ادب تعلیمی (ساده) (۲۵/)

۲ - بلاغی (ساده) (۲۵/)

۳ - کوتاهی جمله ها و ایجاز مختصر گویی (متوسط) (۵/)

۴ - (ب) اجازه دیدار داده می شود . (ساده) (۵/)

۵ - الف) پرسش انکاری (دشوار) (ب) پرسش انکاری (ساده) (۵/)

۶ - الف) درست (ب) نادرست (ج) درست (ساده) (۷۵/)

۷ - الف) حطام (استعاره از مال بی ارزش) (ب) دل (مجازا افراد) (متوسط) (۱)

پ) قلمرو فکری (۷/۲۵)

۱ - پنهان / مستور (ساده) (۲۵/)

۲ - سوار شد . (ساده) (۲۵/)

۳ - کارها / امور مهم را تمام کرده بود . (ساده) (۵/)

۴ - قناعت و ترس از خدا یا ترس از حساب و کتاب قیامت یا پرهیزگاری (ساده) (۵/)

۵ - الف) حلال بودن (ب) شکستن و خرد کردن (متوسط) (۵/)

۶ - الف) قناعت (ب) مال بی ارزش دنیا (متوسط) (۵/)

۷ - الف) این هدیه مایه افتخار من هست . (ب) به دلیل شک داشتن در حلال بودن مال و بازخواست در قیامت

ج) به دردم نمی خورد. (متوسط) (۱/۵)

۸- الف) با شادی نوشتن را آغاز کرد. (ب) نماز ظهر (متوسط) (۷۵/)

۹- الف) از مرگ نجات یافته (ب) لباس عوض کرد (متوسط) (۵/)

۱۰- الف) نیاز شدید داشتن (ب) قناعت (پ) زر مشکوک یا حرام (متوسط) (۷۵/)

۱۱- الف) سالم بودن (ب) اجازه ملاقات دادن (متوسط) (۵/)

۱۲- الف) دستور دادن (ب) شکر گزاری به سبب زنده ماندن (پ) تا نامه حالت رسمی پیدا کنه (متوسط) (۷۵/)

سوال های چهار گزینه ای درس دوم فارسی یازدهم

الف) قلمرو زبانی :

۱- در تمام گزینه ها غلط املایی وجود دارد به جز گزینه...

۱) بانگ و هزاهز و غریو خواست.

۲) این سلت فخر است، پذیرفتم.

۳) اندک مایه ضیعتی دارند.

۴) علّت و تب تمامی ذایل گشت.

۲- نوع حرف "را" در کدام گزینه با بقیّه متفاوت است؟

۱) در هر سفری ما را از این بیارند.

۲) رقعتهی نوشت به امیر و مرا داد.

۳) چندان صدقه دادند که آن را اندازه نبود.

۴) پادشاه را سلامت یافتند.

۳- در تمام گزینه ها ، به جز گزینه...جفت واژه ها ...هم معنی اند.

۱) صلت/صله (۲) ارادت/اراده (۳) زیادت/زیاده (۳) رقعته/رقعه

۴- در کدام گزینه، واژه مشخص شده درست معنا شده است؟

۱) ناوی ده بیاوردند و جامه ها افگندند و شرعی بر وی کشیدند. (شرع : بادبان)

۲) در این دو سه روز بار داده آید که علّت و تب تمامی زایل شد. (علّت : دلیل)

۳) امیر مسعود شبگیر برنشست. (شبگیر : ابتدای شب)

۴) نامه را بخواندو توقیع کرد. (توقیع : امضا)

۵- در واژه های زیر چند واژه ی وندی و چند واژه ی وندی-مرگب وجود دارد؟

"چاشتگاه، جامه، دیدار، تنگدستی، هزاهز، ضیعتک، خدمتکاران، پیغام، هیرمند، کوشک"

۱) سه، دو (۲) دو ، دو (۳) سه، سه (۴) دو ، سه

ب) قلمرو ادبی :

۱- واژه "خیلتاش" با کدام یک از گزینه ها ترادف ندارد؟

۱) چشم (۲) ندیمان (۳) چاکران (۴) نوکران

۲-واژه ها در تمام گزینه ها تناسب دارند جز در گزینه.....

(۱)دوات،دبیر،توقیع (۲)ناو،شراع،آب (۳)وزر،وبال،قیامت (۴)بانگ،هزاهز،غریو

۳-ویژگی شاخص عبارت زیر چیست؟

"امیر از آن جهان آمده ، به خیمه فرود آمد و جامه بگردانید."

(۱)ایجاز (۲)اطناب (۳)تکرار حرف "و" (۴)صداقت در بیان

۴-در کدام گزینه "مجاز" وجود ندارد؟

(۱)به نشاط،قلم در نهاد. (۲)دلها سخت متحیر شد. (۳)امیر نامه ها فرمود به غزنین. (۴)علت و تب،تمام شد.

۵-در عبارت زیر کدام واژه در معنای استعاری به کار رفته است؟

"من از حساب قیامت بترسم و آنچه دارم از اندک مایه خُطام دنیا،حلال است و به هیچ زیادت حاجتمند نیستم."

(۱)قیامت (۲)دنیا (۳)خُطام (۴)مایه

۶-در کدام عبارت از ویژگی های خاص نثر بیهقی دیده نمی شود؟

(۱)علی آئی حال،من نیز فرزند این پدرم. (۲)امیر را تب گرفت؛تب سوزان و سرسامی افتاد

(۳)حال خلیفه دیگر است که او خداوند ولایت است. (۴)نامه را بخواند و دوات خواست و توقیع کرد و گفت...

پ)قلمرو فکری:

۱-مفهوم عبارت "امیر از آن جهان آمده،به خیمه فرود آمد و جامه بگردانید" در کدام گزینه آمده است؟

(۱)پادشاه پس از سفر به دیگر نقاط جهان،با لباسی دیگرگونه وارد چادر شد.

(۲)برای امیری که از آن سوی دنیا آمده بود،چادر دیگری برپا کردند.

(۳)پادشاهی که از مرگ نجات یافته بود،وارد چادر شدو لباسش را عوض کرد.

(۴)پادشاه از عالم خواب و رویا به حال عادی بازگشت و لباس بر تن کرد.

۲-در داستان قاضی بست،"جامه ها افکندند و شرعی بر وی کشیدند"یعنی:

(۱)لباسها را درآوردند و چادری بر تن خود کشیدند.

(۲)گستردهی ها را پهن کردند و سایبانی بر روی آن کشیدند.

(۳)بسترها را از اسبها بر زمین انداختند و روی آنها سایبان زدند.

(۴)گستردهی ها را بر زمین افکندند و چادری بر روی آنها کشیدند.

۳-با توجه به درس قاضی بست،مفهوم کدام گزینه درست ذکر شده است؟

(۱)به توقیع موکد گشت: با امضای پادشاه،آراسته شد.

(۲)تا چاشتگاه به صید مشغول بودند: تا زمان خوردن صبحانه شکار می کردند.

(۳)ابوالعلائی طبیب آنجا زیر تخت نشسته دیدم: طبیب را دیدم که کنار تخت نشسته بود.

۴) این صلت فخر است: این وصلت و پیوند موجب افتخار است.

۴- عبارت "قاضی بسیار دعا کرد و گفت: این صلت فخر است، پذیرفتم و باز دادم که مرا به کار نیست و قیامت سخت نزدیک است، حساب این نتوانم داد" با همه ابیات، به جز... تناسب مفهومی دارد.

۱) اگر عنقا ز بی برگی بمیرد/شکار از دست گنجشکان نگیرد

۲) ممکن باور که هرگز تر، کند کام/ز آب جو نهنگ لجه آشام

۳) عقاب آنجاست که در پرواز باشد/کجا از صعوه صیدانداز باشد؟

۴) با عقاب تیزچنگ و با همای تیز پر/بلهی باشد که رقاصی کند کبک دری

۵- با توجه به عبارت "این دبیر کافی، به نشاط، قلم در نهاد. تا نزدیک نماز پیشین، از این مهمات فارغ شده بود" مفهوم کدام گزینه نادرست است؟

۲) نماز پیشین: نماز ظهر

۱) قلم در نهاد: قلم را در قلمدان قرار داد.

۴) فارغ شده بود: آسوده خاطر شده بود.

۳) دبیر کافی: دبیر لایق

پاسخ نامه تست ها:

قلمرو زبانی	۱	۲	۳	۴
۱			•	
۲				•
۳		•		
۴				•
۵	•			
قلمرو ادبی	۱	۲	۳	۴
۱		•		
۲		•		
۳			•	
۴		•		
۵			•	
۶				•
قلمرو فکری	۱	۲	۳	۴
۱			•	

		•		۲
		•		۳
•				۴
	•			۵

طراح سوالات درس سوم و پنجم : مریم منصف آذر دبیر ادبیات ناحیه ۳ دبیرستان امام خمینی تبریز

سوالات درس سوم

قلمرو زبانی

- ۱- نوع ساختمان واژه " تاخت و تاز " را بنویسید. (۲۵، نمره)
 - ۲- معنای واژه " عازم " چیست؟ (۲۵، نمره)
 - ۳- روابط معنایی گروه کلمات مشخص شده را بنویسید. (۵، ۰ نمره)
 - الف- او پیوسته افغان و زاری می کرد.
 - ب- اهل قونیه □ از خرد و بزرگ در تشییع پیکر مولانا حاضر شدند .
 - ۴- نقش های تبعی را مشخص کنید: (۵، ۰ نمره)
 - الف- " سلطان ولد " فرزند مولانا □ هر دم بی تابانه به بالین پدر می آمد.
 - ب- مولانا مردی زرد چهره و باریک اندام و لاغر بود.
 - ۵- در عبارت " جلال الدین در مدرسه □ به درس علوم دینی و ارشاد می پرداخت و طالبان علوم شریعت در محضر او حاضر می شد. " نوع " واو " اول و دوم را بنویسید و تفاوت آن ها را بیان کنید. (نمره)
 - ۶- در بیت " به بهانه های شیرین به ترانه های موزون / بکشید سوی خانه □ مه خوب و خوش لقا را " متمم و مفعول جمله را مشخص کنید. (۷۵، ۰ نمره)
 - ۷- برای من مگری و مگو □ دریغ دریغ / به دام دیو □ در افتی □ دریغ آن باشد نوع فعل مگری و مگو - در افتی را بنویسید. (۷۵، ۰ نمره)
 - ۸- املاي درست واژه های نادرست را بنویسید. (۱ نمره)
- بعد از پدر □ مجالس وعض را به عهده گرفت .طوری که تعن وناسزای دشمنان را جواب تلخ نمی داد همه در تشییع او حاضر شدند. وی در مرسیه خود شعری سروده است.

قلمرو ادبی

- ۱-واژه "مناسک" مجازا به چه معنایی است؟ (۲۵، نمره)

۲- در بیت " بشنو این نی چون حکایت می کند / از جداییها شکایت می کند . " نی " استعاره از چیست؟ (۰,۲۵, نمره).

۳- در بیت " بروید ای حریفان □ بکشید یار ما را / به من آورید آخر □ صنم گریز پای را " منظور از حریفان و صنم گریز پا چه کسانی هستند؟ (۰,۵, نمره)

۴- مفهوم بیت " چند کنم ترا طلب □ خانه به خانه در به در / چند گریزی از برم □ گوشه به گوشه کو به کو " کنایه از چیست؟ (۰,۵, نمره)

۵- " باز گرد شمس می گردم □ عجب هم ز فر شمس باشد این عجب " منظور از واژه شمس چیست؟ (۰,۷۵, نمره)

۶- در بیت " بخت جوان یار ما □ دادن جان کار ما قافله سالار ما فخر جهان مصطفاست " جان دادن کنایه از چیست؟ (۰,۷۵, نمره)

۷- " دردی است غیر مردن کان را دوا نباشد پس من چگونه گویم □ کاین درد را دوا کن "

غیر چه نوع حرفی است و تناسب و تضاد را پیدا کنید. (۱ نمره)

۸- " به روز مرگ چو تابوت من روان باشد گمان مبر که مرا درد این جهان باشد "

آرایه های بیت را ذکر کنید. (۱ نمره)

قلمرو فکری

۱- لقب مولانا چه بود؟ (۰,۲۵)

۲- عطار در ملاقات با پدر مولانا کدام کتاب را به جلال الدین هدیه داد؟ (۰,۲۵, نمره)

۳- عطار به پدر مولانا در مورد پسرش (جلال الدین) چه گفت ؟ (۰,۵, نمره)

۴- بهاءالدین ولد به خواهش کدام پادشاه به قونیه رفت ؟ (۰,۵, نمره)

۵- علت مهاجرت بهاءالدین ولد چه بود؟ (۰,۷۵, نمره)

۶- معنی عبارت " ناگهان آفتاب عشق و شمس حقیقت در برابرش نمایان شد □ او شمس الدین تبریزی بود . " را بنویسید. (۰,۷۵, نمره)

۷- از نظر اخلاق و سیرت مولانا چگونه فردی بود؟ (۱ نمره)

۸- علت شهرت مولانا به " رومی " چیست؟ (۰,۵, نمره)

۹- مفهوم بیت " هر نفس آواز عشق می رسد از چپ و راست / ما به فلک می رویم عزم تماشا که راست " چیست؟ (۱ نمره)

۱۰- " در خواب دوش پیری در کوی عشق دیدم □ با دست اشارتم کرد که عزم سوی ما کن " مفهوم بیت چیست؟ (۰,۷۵, نمره)

پاسخ نامه

قلمرو زبانی

۱- وندی - مرکب (آسان) ۲- رهسپار - راهی (آسان) ۳- الف- مترادف ب- تضاد (آسان) ۴- فرزند مولانا بدل از نهاد - لاغر و باریک اندام معطوف (متوسط) ۵- عطف بین دو واژه - حرف ربط بین دو جمله می آید (متوسط) ۶- مصراع ۱ متمم - مه خوش لقا مفعول (متوسط)

۷- فعل نهی - مضارع التزامی (متوسط) ۸- طعن - وعظ - تشییع - مرثیه (متوسط)

قلمرو ادبی

۱- آداب و آیین ها و مراسم (آسان) ۲- مولانا - انسان آگاه و آشنا به حقایق عالم (متوسط) ۳- حسودان - شمس (متوسط) ۴- (جستجوی بسیار و دقیق) کنایه (متوسط)

(عاشق در جستجوی معشوق در همه جا است) مفهوم ۵- (شمس اول: شمس تبریزی شمس دوم ایهام - خورشید و خود شمس) (متوسط)

۶- جان دادن کنایه از (فدا شدن در راه معشوق افتخار شهادت داشتن) بخت جوان یار ما کنایه از چیست (خوشبختی همراهی بخت و اقبال) (متوسط) ۷- حرف اضافه - درد و دوا ۸- روان بودن تابوت کنایه از مردن - تابوت و مرگ مراعات نظیر - درد این جهان داشتن کنایه از غمگین بودن - تابوت مجاز از جنازه (دشوار)

قلمرو فکری

- ۱- جلال الدین (آسان) ۲- اسرارنامه (آسان) ۳- "زود باشد که این پسر تو آتش در سوختگان عالم زند" (متوسط) ۴- پادشاه سلجوقی روم □
علاءالدین کیقباد □ از مقامات او آگاهی یافت. (آسان) ۵- هراس از بی رحمی ها و کشتار لشکر مغول و رنجش از خوارزم شاه. (متوسط) ۶- به ناگاه شمس تبریزی عارف بزرگ و صاحبدل با مولوی آشنا شد. (متوسط)
- ۷- ستوده اهل حقیقت و سرآمد روزگاران خود بود و خود را به جهان عشق و یکرنگی و صلح طلبی و کمال و خیر مطلق کشانیده و در زندگانی اهل صلح و سازش بوده است. (متوسط)
- ۸- اقامت طولانی در شهر قونیه بوده است. (متوسط) ۹- همه جا صدای معشوق ازلی و دعوت به عالم باد وجود دارد در حقیقت به فلک رفتن باز گشت شکوهمند به اصل و متعالی شدن است. (دشوار)
- ۱۰- مفهوم (دعوت به حضور در عالم غیبت، برای رسیدن به وصال) (دشوار)

[مریم منصف آذر دبیر ادبیات ناحیه ۳ دبیرستان امام خمینی تبریز](#)

سوالات چهار گزینه ای درس سوم

- ۱- اولین کسی که پس از فوت پدر مولانا جلال الدین به تربیت و ارشاد وی پرداخت که بود؟
الف- صلاح الدین زرکوب ب- شمس تبریزی ج- برهان الدین محقق د- حسام الدین چلبی
- ۲- مثنوی مولوی به درخواست چه کسی و بر اساس چه اثری سروده شده است؟
الف- برهان الدین محقق مرندی / مخزن الاسرار ب- شمس تبریزی / تحفه العراقرین خاقانی
د- صلاح الدین زرکوب / الهی نامه عطار نیشابوری ج- حسام الدین چلبی / حدیقه الحقیقه سنایی
- ۳- مفهوم بیت " خود ز فلک برتریم □ وز ملک افزون تریم / زین دو چرا نگذریم؟ منزل ما کبریاست " با کدام بیت متناسب نیست؟
الف- به نور تو مزین جمله افلاک تو مانده این چنین در مسکن خاک
ب- ما چون به خرابات جهان پاک بر آییم آلوده برون رفت ز جنت پدر ما
ج- مرغ است جان پاک و قفس این طلسم خاک این مرغ بس بلند و قفس نیک تنگ و پست
د- رقص تن در گردش آرد خاک را رقص جان بر هم زند افلاک را

۴- شاعر در همه ابیات زیر به جز.....انسان را به "عروج" فرا می خواند

الف- از مه او مه شکافت □ دیدن او بر نتافت ماه چنان بخت یافت او که کینه گذاشت

ب- خود ز فلک برتریم □ وز ملک افزونتریم زین دو چرا نگذریم؟ منزل ما کبریاست

ج- خلق چو مرغابیان زاده ز دریای جان کی کند این جا مقام مرغ کز آن بحر خاست

د- هر نفس آزاد عشق می رسد از چپ و راست ما به فلک می رویم عزم تماشا که راست؟

۵- در بیت ما به فلک بوده ایم □ یار ملک بوده ایم باز همان جا رویم جمله □ که آن شهر ماست " کدام مفهوم درست نیست؟

الف- ما ز دریاییم و بالا می رویم ما ز بالاییم و بالا می رویم

ب- الی الله تصیر الامور

ج- همه جا صدای معشوق ازلی وجود دارد.

د- کل شیء یرجع الی اصله

۶- از میان واژه های زیر چند واژه " وندی " است؟

" همدم، عازم، سوز و گداز، زاری، غم انگیز، تحصیل، دل تنگی "

الف- ۱ ب- ۲ ج- ۴ د- ۳

۷- مولوی با کدام شاعران هم روزگار بود؟

الف) سعدی - حافظ (ب) حافظ - فخرالدین عراقی (ج) فخرالدین عراقی- سعدی (د) سعدی - نظامی

۸- در بیت " بخت جوان یارما دادن جان کار ما / قافله سالار ما فخر جهان مصطفی ست " مسند و بدل کدام است؟

الف) بخت - قافله سالار (ب) یار - قافله سالار (ج) یار - مصطفی (د) یار - قافله سالار

۹- کدام غزل مولانا " سعدی " را شیفته خویش ساخت؟

الف- رو، سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن ترک من خراب شبگرد مبتلا کن

ب- هر نفس آواز عشق می رسد از چپ و راست ما به فلک میرویم، عزم تماشا که راست؟

ج- به روز مرگ چو تابوت من روان باشد گمان صبر، که مرا درد این جهان باشد.

د- چند کم تو را طلب، خانه به خانه در به در؟ چند گریزی از برم، گوشه به گوشه کو به کو؟

۱۰- واژه های کدام گزینه همگی به روش یکسانی ساخته شده اند؟

الف- حاشیه نشین- بمب افکن - نماز گزار - سرایدار

ب- خوش بو - بد سیما - تازه وارد - بلند آوازه

ج- نو گل - نوروز - جهان پهلوان - کارنامه

د- سفید پوست - سیاه بخت - زرد آلو - روشن ضمیر

۱۱- در همه گزینه ها جناس وجود دارد مگر گزینه

- الف- بشنو این نی چون شکایت می کند
ب- ما به فلک بوده ایم، یار ملک بوده ایم
ج- برای من مگری و مگو دریغ دریغ
د- بخت جوان یار ما، دادن جان کار ما
- از جدایی ها حکایت میکند
باز همان جا رویم جمله که آن شهر ماست
به دام دیو در افتی، دریغ آن باشد
قافله سالار ما، فخر جهان مصطفاست

۱۲- در عبارت "شمس، ناگزیر دل از قونیه کند و عزم کرد که دیگر بدان شهر پر غوغا باز نیاید" کدام آرایه ادبی به کار رفته است؟

- الف- استعاره ب- تشبیه ج- کنایه د- تلمیح
- ۱۳- در بیت " بروید ای حریفان بکشید یار ما را
به من آورید آخر صنم گریز پارا، صنم گریز پا استعاره از کیست؟

- الف - حسام الدین ب- سلطان ولد ج- بهالدین ولد د- شمس
- ۱۴- " زانو زدن " کنایه از چیست؟
الف - احترام نکردن ب- به ادب نشستن ج- با کسی نشستن د- هم مقام او بودن

۱۵- در کدام گزینه آرایه جناس وجود دارد؟

- الف- بشنو این نی چون شکایت می کند
ب- صد هزاران بار پرسیدم امید
ج- خود ز فلک برتریم وز ملک افزونتریم
د- گمان مبر، که مرا درد این جهان باشد

پاسخ نامه

- ۱- ج ۲- ج ۳- ب ۴- الف ۵- ج ۶-۷- ج ۸- ج ۹- ب ۱۰- د ۱۱- ج ۱۲- ج ۱۳- د ۱۴- ب ۱۵- ج

www.my-dars.ir مریم منصف آذر دبیر ادبیات ناحیه ۳ دبیرستان امام خمینی تبریز

سوالات درس پنجم

گروه آموزشی عصر

قلمرو زبانی

www.my-dars.ir

- ۱- واژه " متعصب " به چه معنی است؟ (۲۵، ۰ نمره)
- ۲- متضاد " واژه سبک سری " چیست؟ (۲۵، ۰ نمره)
- ۳- غلط های املائی را تصحیح کنید. (۵، ۰ نمره)
- " از بحران های عصبی □ که تهفه برخورد فرهنگ شرق با غرب است □ خبری نبود. فکر به منبع بی شاعبه ایمان وصل بود."
- ۴- جمله " در همان یک اتاق زندگی خود را متمرکز کرده بود." چند جزئی است؟ (۵، ۰ نمره)
- ۵- ساخت کلمات " شوریدگی □ نکبت بار و چابک را بنویسید؟ (۷۵، ۰ نمره)
- ۶- برای واژه های " فاجعه □ نظیر □ توقع " هم خانواده بنویسید. (۷۵، ۰ نمره)
- ۷- روابط معنایی ترکیبات " شوریدگی و عقل - مقاومت و استحکام - مرگ و آخرت - آب سرد- استسقاء " (۱ نمره)

۸- برای واژه های "توکل ، حرص " مترادف و هم خانواده بنویسید. (۱ نمره)

قلمرو ادبی

۱- " ریشه دواندن " کنایه از چیست؟ (۲۵، ۰ نمره)

۲- عبارت " در نظرش اگر یک روی زندگی زشت می شد □ روی دیگری بود که بشود به آن پناه برد. " یادآور کدام تمثیل است؟ (۲۵، ۰ نمره)

۳- منظور از تشبیه آثار سعدی به شیر آغوز چیست؟ (۵، ۰ نمره)

۴- عبارت « من برای خاله به منزله ی فرزند بودم ، او مرا به عالم افسانه ها می برد .» چه آرایه هایی وجود دارد؟ (۵/۰ نمره)

۵- ترکیبات " حفره های زندگی " چشم عقاب " و " پیرترین و جوان ترین " چه آرایه هایی دارند؟ (۷۵، ۰ نمره)

۶- عبارات « هر دو در پالیز سعدی می چرخیدیم » و « بیشتر بر فوران تخیل راه می رفتم تا بر روی دو پا.» به ترتیب پالیز و فوران تخیل استعاره از چیست؟ (۷۵، ۰ نمره)

۷- کنایه ها را توضیح دهید (۱ نمره)

الف (کار آزموده ب) پریدن از بوته ای به بوته ای و از شاخی به شاخی ج (دستگیر د) ورد زبان بودن

۸- در عبارات " خاله □ برخلاف مادرم خشک و کم سخن نبود و برای من قصه های شیرین می گفت. "

او موجود «یک کتابی» بود و این سعدی همدم و شوهر و غم گسار او بود. آرایه های جملات را بنویسید. (۱ نمره)

قلمرو فکری

۱- این عبارت " این تنها خصوصیت سعدی است که سخنش به سخن همه شبیه باشد و به هیچ کس شبیه نباشد " کدام خصوصیت اشعار سعدی را نشان می دهد؟ (۲۵، ۰ نمره)

۲- ویژگی مهم خاله □ به نظر نویسنده چه بود؟ (۲۵، ۰ نمره)

۳- لکه دویدن - سراچه ی ذهن آماس کردن □ یعنی چه؟ (۵، ۰ نمره)

۴- چرا مردم خوب و بد زندگی را می پذیرفتند؟ (۵، ۰ نمره)

۵- منظور از اینکه سعدی ، خود را خم می کرد چیست؟ (۷۵، ۰ نمره).

۶- بر فوران تخیل راه رفتن تا بر روی دو پا یعنی چه؟ (۷۵، ۰ نمره)

۷- معنی و مفهوم " هر دو در پالیز سعدی می چرخیدیم از بوته ای به بوته ای و از شاخی به شاخی □ معنی کلماتی را که نمی فهمیدیم □ از آنها می گذشتیم. " چیست؟ (۱ نمره).

۸- مفهوم بیت آخر (نمره)

به حرص ار شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا «سنایی»

پاسخ نامه

۱- غیرتمند (آسان) ۲- وقار (متوسط) ۳- تحفه - شائبه (متوسط) ۴- چهار جزئی گذرا به مفعول و مسند(متوسط) ۵- وندی- مرکب- ساده (متوسط) ۶- فجیع- نظر- متوقع(متوسط) ۷- تضاد - ترادف تناسب -تناسب(متوسط) ۸ - واگذاشتن به خدا ، وکیل - آز ، حریص (دشوار)

قلمرو ادبی

- ۱- اقامت گزیدن (متوسط) ۲- سکه دو رو (آسان)
- ۳- آثار سعدی هم پایه نویسندگی و هم استخوان بندی ادبی است. (متوسط)
- ۴- تشبیه، اسنادی و اضافی (متوسط)
- ۵- (۱- تشبیه ۲- مجاز از تیزبینی ۳- متناقض نما) (متوسط)
- ۶- استعاره از مطالعه در آثار سعدی / استعاره مکینه تخیل به آب تشبیه شده است. (دشوار)
- ۷- باتجربه - از تمام اندیشه های سعدی بهره مند شدن - کمک رسان - مرتب از چیزی سخن گفتن (متوسط)
- ۸ - (۱- کنایه از کم حرفی ۲- حس آمیزی) سعدی مجاز از کلیات سعدی - یک کتابی - دل بسته به یک کتاب تشبیه تشخیص (دشوار)

قلمرو فکری

- ۱- سهل و ممتنع بودن آثار سعدی (آسان) ۲- قناعت (آسان)
- ۳- گنجایش ذهنم زیاد می شد / حالتی بین دویدن و راه رفتن (متوسط)
- ۴- چون اعتقاد داشتند خوب و بد خواست خداست و سرنوشت تغییر نمی کند (متوسط)
- ۵- هماهنگ و منعطف با هر سنی سخن می گفت (متوسط)
- ۶- آثار سعدی را مطالعه می کردیم و از تمام اندیشه های سعدی بهره مند می شدیم (دشوار)
- ۷- بیشتر از سر شوق راه می رفتیم نه با پای ظاهری، بیشتر در عالم خیال بودم تا دنیای واقعی (دشوار)
- ۸- نویسنده با تواضع اشتباهات خود را در پیروی از سعدی می پذیرد و این جسارت را نتیجه حرص و طمع خود می داند. ناگزیر بودن از خطا در صورت فراهم بودن انگیزه ها (دشوار)

مریم منصف آذر دبیر ادبیات ناحیه ۳ دبیرستان امام خمینی تبریز

سوالات چهار گزینه ای درس پنجم

قلمرو فکری

- ۱- مقصود شاعر از مصراع "بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقاء" چیست؟
- الف- بی اعتنایی ب- راحت طلبی ج- نا آشنایی د- ناگزیری
- ۲- مفهوم عبارت "خاله ام با همه تمکنی که داشت به زندگی درویشانه ای قناعت کرده بود" نه از بخل □ بلکه از آن جهت که به بیشتر از آن احتیاج نداشت. "با مفهوم کدام بیت مرتبط است؟
- الف- تشنه جانان را کجا سیراب ساغر می کند؟
ب- زاهدان را ترک دنیا نیست از آزادگی
ج- دام و دد را چون سلیمان کرد مجنون رام خویش
د- می فشاند بر مراد هر دو عالم آستین
- ۳- مفهوم "به حرص ار شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم / بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا" با کدام بیت متناسب است؟
- الف- برو ای زاهد و بر درد کشان خرده مگیر
که ندادند جز این تحفه به ما روز الست

ب- من نخواهم کرد ترک لعل یار و جام می

زاهدان معذور داریم که اینم مذهب است

ج- خون خورده ام نه باده که زهرم نصیب باد

دور از لب تو چون می بی غش گرفته ام

د- در شب قدر ار صبحی کرده ام عیبم مکن

سر خوش آمد یار و جامی بر کنار طاق بود

۴- عبارت "هر عصب و فکر به منبع بی شائبه ایمان وصل بود که خوب و بد را به عنوان مشیت الهی می پذیرفت." با کدام بیت تناسب مفهومی ندارد؟

الف- جایی اگر ز غیبت او تیره شد جهان

جای دگر ز پرتوش آفاق با ضیاست

ب- تو کار خویش به فضل خدای کن تفویض

به روز دولت و نکبت که کار □ کار خداست

ج- بدان قدر که تو جدی نمایی و جهدی

گمان مبر که دگرگون شود هر آنچه قضاست

د- سرم به دینی و عقبی فرو نمی آید

تبارک الله از این فتنه ها که در سر ماست

۵- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

الف- رضا به داده بده وز جبین گره بگشای

که بر من و تو در اختیار نگشاده است

ب- ای قضا داده به حکم تو رضا

وی قدر داده به دست تو زمام

ج- رضا به حکم قضا اختیار کن سعدی

که هر که بنده فرمان حق شد آزاد است

د- به طوع خاطر تسلیم شو به امر قضا

ز روی صدق رضا ده به آنچه خواست اله

درس ۵ قلمرو زبانی

۱- معنی چند واژه درست است؟

(متمکن : توانا) (بارقه : جلوه) (رجم : پرتاب کردن) (شاب : مرد جوان) (استسقا : ترس گرفتن) (فجور : تبهکاری) (نغر : نیکو)

(زکی : زکات دادن) (دژم : خشمگین) (رای زدن : مشورت کردن)

الف - پنج ب- شش ۳- هفت ۴- هشت

۲- املائی همه کلمه ها در کدام گزینه درست است؟

الف- منبع بی شاعبه ، روضه ارم ، غم و زجرت ب- منبع بی شاعبه ، روضه ارم ، غم و ضجرت

ج- منبع بی شائبه ، روضه ارم ، غم و زجرت د- منبع بی شائبه ، روضه ارم ، غم و ضجرت

۳- در کدام گزینه " یکی از دو حرف نزدیک به هم " حذف شده است؟

الف- سرخورده ب- ره نورد ج- شیرخوارگی د- کبوده

۴- در کدام یک از دو حرف نزدیک به هم حذف شده است؟

الف- یگانه ب- شبگیر ج- یکسان د- همگان

۵- در بیت زیر " گرفتن " و " استسقا " در چه معنی به کار رفته اند؟

" به حرص ار شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم / بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا "

الف- بازداشت ، بیماری تشنگی ب- قرض کردن ، آب طلب کردن

ج- بازخواست ، بیماری تشنگی د- به دل گرفتن ، آب طلب کردن

قلمرو ادبی

۱- کدام گزینه آراسته به آرایه " متناقض نما " است؟

الف- سعدی هم هیبت یک آموزگار را دارد و هم مهر یک پرستار

ج- روز هجران و شب فرقت یار آخر شد

ب- این شیخ همیشه شاب پیرترین و جوان ترین شاعر زبان فارسی است.

د- هنر خوار شد جادویی ارجمند

۲- در عبارت مقابل چه آرایه ادبی وجود دارد؟ " از لحاظ آشنایی با ادبیات ، سعدی برای من به منزله شیر آغوز بود."

الف- تشبیه و مجاز ب- تشبیه و استعاره ج- تشبیه و تشخیص د- ابهام و مجاز

۳- شبیه بودن سخن سعدی به همه و به هیچ کس شبیه بودن بیانگر کدام ویژگی کلام سعدی است؟

الف- دشوار و مصنوع بودن ب- سهل و ممتنع بودن

ج- موزون و مسجع بودن د- موزونی و کوتاه بودن عبارت ها

۴- نویسنده ذوق لطیف چه کسی را شیخ همیشه " شاب " می نامد؟

الف- جامی ب- مولوی ج- سعدی د- حافظ

۵- نویسنده کتاب " روزها " کیست و در چه زمینه ای نگارش یافته است؟

الف- باستانی پاریزی ، تاریخ ب- غلامحسین یوسفی ، ادبیات

ج- علی شریعتی، جامعه شناسی د- محمد علی اسلامی ندوش، حسب حال

پاسخ نامه

درس ۵ قلمرو زبانی ۱- ج ۲- ج ۳- الف ۴- د ۵- د

درس ۵ قلمرو فکری ۱- د ۲- د ۳- د ۴- د ۵- ب

درس ۵ قلمرو ادبی ۱- ب ۲- الف ۳- ب ۴- ج ۵- د

طراح سوالات درس ششم و هفتم : رقیه (نیلوفر) محمودی وند بختیاری

سوالات قلمرو زبانی درس ششم

۱- در بیت «گفت: ای پسر این نه جای بازی است بشتاب که جای چاره‌سازی است» به سوالات پاسخ دهید: ۰/۷۵

الف) در بیت فوق چند جمله وجود دارد؟

ب) نقش دستوری قسمت مشخص شده چیست؟

ج) در بیت فوق پدر مجنون، از وی چه می‌خواهد؟

۲- در بیت «دریاب که مبتلای عشقم آزاد کن از بلای عشقم» «م» در دو مصراع مشخص شده چه نقشی دارند؟ ۰/۵

۳- در بیت «چون رایت عشق آن جهانگیر شد چون مه لیلی آسمان گیر» «چون» ها چه تفاوتی باهم دارند؟ ۵/۰

۴- با توجه به بیت «گرچه ز شراب عشق مستم عاشق تر از این کنم که هستم» به سوالات پاسخ دهید: ۱

الف) الگوی هجایی «شراب عشق» را بنویسید.

ب) در مصراع دوم چند مصوت وجود دارد؟ (فقط یک عدد بنویسید! نیازی به مشخص کردن وجود ندارد!)

ج) شراب عشق چه نوع اضافه‌ای است؟

د) قسمت مشخص شده در بیت فوق چه نقش دستوری دارد؟

۵- با توجه به ابیات به سوالات پاسخ دهید: ۱

«آمد سوی کعبه سینه پر جوش چون کعبه نهاد حلقه در گوش»

«گو یارب از این گزاف کاری توفیق دهم به رستگاری»

الف) نهاد مصراع اول بیت نخست کیست؟

ب) مصراع نخست بیت اول چند جزئی است؟

ج) بیت دوم از چند جمله تشکیل شده است؟

د) در بیت دوم نقش دستوری قسمت مشخص شده را بنویسید؟

۶- غلط‌های املایی را در ابیات زیر بیابید؟ ۷۵/۰

الف) حاجت‌گه جمله جهان اوست مهرباب زمین و آسمان اوست

ب) می‌داشت پدر به سوی او گوش کاین غصه شنید گشت خاموش

ج) فرزند عزیز را به صد جهد بنشانند چو ماه در یکی محد

۷- در مصراع «گویند ز عشق کن جدایی» نقش دستوری قسمت مشخص شده را بنویسید؟ ۲۵/۰

۸- واژه «مؤدب» چند مصوت دارد؟ ۲۵/۰ گروه آموزشی عصر

پاسخ سوالات تشریحی قلمرو زبانی درس ششم
www.my-dars.ir

پاسخ (۱)

الف) ۳ جمله ب) مفعول ج) می‌خواهد تا در جوار خانه خدا، طلب عافیت و نجات از این مصیبت (عشق لیلی) کند.

پاسخ (۲) «م» در مصراع مبتلای عشقم: فعل اسنادی «م» در بلای عشقم: مفعول

پاسخ سوال (۳) چون در مصراع نخست زمانیه و در مصراع دوم ادات تشبیه (حرف اضافه است)

پاسخ سوال (۴)

الف) (ش: صامت + مصوت کوتاه* را: صامت + مصوت بلند* ب: صامت + مصوت کوتاه) (عشق: صامت + مصوت کوتاه + صامت + صامت)

ب) ۱۰ مصوت ج) ترکیب اضافی د) مسند

پاسخ سوال (۵) الف) پدر مجنون (ب) دو جزئی (ناگذر) (ج) سه جمله (د) متمم
 پاسخ سوال (۶) الف) محراب (ب) قصه (ج) مهد (د) پاسخ سوال (۷) متمم پاسخ (۸) ۳ مصوت

سوالات چهار گزینه ای قلمرو ادبی درس ششم

- ۱) کدام گزینه در مرود «چون رایت عشق آن جهانگیر شد چون مه لیلی آسمان گیر» نادرست است؟
 الف) تشبیه - استعاره - تناسب - کنایه
 ب) جناس - تشبیه - استعاره - تناسب
 ج) تشبیه - سجع - استعاره - کنایه
 د) کنایه - تشخیص - تشبیه - تناسب
- ۲) در مورد بیت «می گفت، گرفته حلقه در بر / کامروز منم چو حلقه بر در» کدام گزینه صحیح است؟
 الف) سجع - قلب - واج آرایبی (ب) عکس یا قلب - جناس - واج آرایبی
 ج) تضاد - جناس - قلب (د) تشبیه - سجع - واج آرایبی
- ۳) در بیت «آمد سوی کعبه سینه پر جوش / چون کعبه نهاد حلقه در گوش» کدام گزینه صحیح است؟
 الف) جناس - تشبیه - کنایه - تناسب (ب) تکرار - کنایه - تشخیص - تشبیه
 ج) سجع - تکرار - تشخیص - کنایه (د) تناسب - سجع - کنایه - تشبیه
- ۴) در بیت «از جای چو مار حلقه برجست / در حلقه زلف کعبه زد دست» کدام گزینه صحیح است؟
 الف) تشبیه - تضاد - جناس - تشخیص
 ب) تشخیص - تضاد - تشبیه - تکرار
 ج) واج آرایبی - تشخیص - تضاد
 د) تشبیه - جناس - تکرار - تشخیص
- ۵) آرایه های «تشخیص - جناس - تکرار - تشخیص» در کدام گزینه وجود دارد؟
 الف) چون رایت عشق آن جهانگیر شد چون مه لیلی آسمان گیر
 ب) از جای چو مار حلقه برجست / در حلقه زلف کعبه زد دست
 ج) فرزند عزیز را به صد جهد بنشانند چو ماه در یکی مهد
 د) مجنون چو حدیث عشق بشنید / اول بگریست، پس بخندید

پاسخ سوالات تستی قلمرو ادبی

الف (۱) الف (۲) الف (۳) د (۴) ب (۵)

سوالات چهار گزینه ای درس ششم قلمرو زبانی

۱) کلمه «آبدارخانه» چند واج دارد؟

- الف) ۸ ب) ۹ ج) ۷ د) ۱۰

۲) الگوی هجایی کلمه «مسئله» در کدام گزینه آمده است؟

- الف) ص-م-ص-ص-ص-ص-م ب) م-ص-ص-ص-ص-ص-م
ج) ص-م-ص-ص-ص-م د) م-ص-ص-ص-ص-م

۳) در واژه «دل انگیز» چند مصوت و چند صامت وجود دارد؟

- الف) چهار- پنج ب) دو- پنج ج) پنج- شش د) سه - شش

۴) الگوی هجایی واحدهای زبانی واژه‌های «وام- سیل- رمه- آش» به ترتیب با همهٔ واژه‌های کدام گزینه منطبق است؟

- الف) مال- دیده- رده- ناب ب) پَر- درد- نامه- صد
ج) کارد- غیرت- گله- سرد د) سود- رخت- گره- باد

۵) «و» و «ی» در چند واژه صامت می‌باشند؟

- بور- ورود- یوش- سیراب- سیل- دوان- طوبی- فارسی- یمین- دریا- تواضع
الف) شش ب) هفت ج) هشت د) نه

۶) الگوی هجایی کدام گزینه متفاوت است؟

- الف) دست‌گیری ب) سنگ‌ریزه ج) شهرسازی د) دردمندی

- پاسخ‌ها** د) ۱ الف) ۲ د) ۳ ب) ۴ ا) ۵ د) ۶

سوالات چهار گزینه ای قلمرو فکری درس ششم

۱) کدامیک از ابیات زیر در حیطهٔ ادب غنایی جای دارد؟

الف) بگیر ای جوان دست درویش پیر // نه خود را بیفکن که دستم بگیر

ب) در نابستهٔ احسان گشاده‌ست // به هرکس آنچه می‌بایست دادست

ج) به مغرب سینه مالان قرص خورشید // نهان می‌گشت پشت کوهساران

د) پروردهٔ عشق شد سرشتم // جز عشق مباد سرنوشتم

۲) «لیلی و مجنون» در شمار کدامیک از انواع ادبی زیر قرار می‌گیرد؟

- الف) ادبیات تعلیمی ب) ادبیات حماسی ج) ادبیات غنایی د) ادبیات نمایشی

۳) کدامیک از آثار حکیم نظامی است؟

الف) فرهاد و شیرین - مخزن الاسرار (ب) خسرو و شیرین - لیلی و مجنون

ج) تحفه الاحرار - مخزن الاسرار (د) هفت پیکر - هشت بهشت

۴) کدام عبارت از بیت «برداشته دل ز کار او بخت // درماند پدر به کار او سخت» دریافت می‌شود؟

الف) مجنون دل به کار کردن نمی‌داد و پدرش درمانده بود.

ب) بخت و اقبال از مجنون دور شده بود، پدر مجنون از کارهای او در شگفت بود.

ج) پدر مجنون به او سخت‌گیری می‌کرد و از کارهای او در شگفت بود.

د) پدر مجنون از کارهای او در شگفت بود و سخت‌گیری می‌کرد.

۵) کدام بیت، با بیت «دانست که دل اسیر دارد // دردی نه دواپذیر دارد» ارتباط معنایی ندارد؟

الف) خوش است درد که باشد امید درمانش // دراز نیست بیابان که هست پایانش

ب) فکر بهبود خود ای دل ز دری دیگر کن // درد عاشق نشود به، به مداوای حکیم

ج) داروی دل نمی‌کنم کان که مریض عشق شد // هیچ دوا نیاورد باز به استقامتش

د) ضایع مساز رنج و دواى خود ای طیب // دردی است درد من که مداوا نمی‌شود

۶) معنای کلمات مشخص شده در کدام گزینه درست است؟

الف) چون رایت عشق آن جهانگیر = اندیشه (ب) کز عشق به غایتی رسانم = نهایت - اندازه

ج) مجنون چو حدیث عشق بشنید = سخن تازه (د) اشتر طلبید و محمل آراست = مهد

پاسخ سوالات قلمرو فکری درس ششم

سوال ۱) د سوال ۲) ج سوال ۳) ب سوال ۴) ب سوال ۵) الف سوال ۶) الف

سوالات تشریحی قلمرو فکری درس ششم

۱) معنای کلماتی که زیرشان خط کشیده شده است؛ بنویسید؟

الف) محراب زمین و آسمان اوست (ب) چون موسم حج رسید برخاست

ج) گو یا رب از این گزار کاری (د) کز عشق به غایتی رسانم

۲) معنا و مفهوم بیت «دانست که دل، اسیر دارد // دردی نه دواپذیر دارد» به فارسی روان برگردانید:

۳) با توجه به بیت به سوالات پاسخ دهید: ۰/۵

«گویند ز عشق کن جدایی // این نیست طریق آشنایی»

الف) مقصود از واژه مشخص شده چیست؟ (ب) مقصود از «طریق آشنایی» چیست؟

۴) ابیات زیر چه مفهوم مشترکی دارند؟ ۰/۵

« دواى درد عاشق را كسى كو سهل پندارد ز فكر آنان كه در تدبير درمانند در مانند»

«دانسـت كه دل اسـمير دارد دردى نه دواپـذير دارد»

(۵) منظور از «او» در بيت «حاجت كه جمله جهان اوست محراب زمين و آسمان اوست» چيست؟ ۰/۲۵

(۶) بيت «كز عشق به غايتى رسانم كاو ماند اگر چه من نمانم» به چه مفهومى اشاره دارد؟ ۰/۷۵

(۷) تفاوت ديده گاه در دو بيت زير را توضيح دهيد؟ ۰/۷۵

« عشق بازى كار بازى نيست اى دل سر بباز زان كه گوى عشق نتوان زد به چوگان هوس»

«گو يا رب از اين گـزاف كارى تـوفيق دهـم به رـستگارى»

(۸) شعر از كعبه گشاده گردد اين در از نظامى گنجه اى در حيطه ابیات قرار مى گيرد. ۰/۲۵

پاسخ سوالات تشریحی قلمرو فکری درس ششم

پاسخ (۱) الف) قبله گاه (ب) زمان، هنگام، فصل (ج) بیهوده کاری (د) نهایت

پاسخ سوال (۲) بر اساس نظر همکاران محترم

پاسخ (۳) الف) از عشق جدایی کردن (ب) دوستی و عشق

پاسخ (۴) اشاره به اين مورد دارد عشق واقعى و حقيقى دردى است؛ درمان ناپذير است كه عاشق آن را براى خود درد نمى انگارد.

پاسخ (۵) پروردگار

پاسخ (۶) عشق و معشوق را بر وجود خود برترى دادن

پاسخ (۷) در بيت نخست به اين مورد اشاره دارد كه هر كسى نمى تواند به ساحت مقدس عشق قدم بردارد و به عبارتى ديگر هوس جاى گاهى در ساحت عشق واقعى ندارد و عشق را جاى گاهى است بس والا. در بيت دوم عشق واقعى مجنون (به اشتباه توسط پدر) هوى و هوس زودگذر معنى شده است.

پاسخ (۸) ادبيات غنایی

سوالات تشریحی قلمرو ادبی درس ششم

۱- در بيت «چون رايت عشق آن جهانگير / شد چون مه لیلی آسمان گير» استعاره موجود در مصراع دوم را مشخص كنيد و بنويسيد استعاره از چيست؟ ۰/۵

۲- پديد آورنده لیلی و مجنون است. ۰/۲۵

۳- در بيت «بيچارگى ورا چو ديدند/ در چاره گرى زبان كشيدند» كنايه را بياييد و مفهوم آن را بنويسيد؟ ۰/۵

۴- قالب شعرى «ليلی و مجنون» چيست؟ ۰/۲۵

۵- در بيت «از جاى چو مار حلقه برجست/ در حلقه زلف كعبه زد دست» به سوالات پاسخ دهيد: ۱

الف) تشبيه موجود در بيت را توضيح دهيد؟

ب) «زلف كعبه» چه نوع اضافه اى است؟

۶- با توجه به بيت «چون موسم حج رسيد برخاست/ اشتر طلبيد و محمل آراست» به سوالات پاسخ دهيد: ۱

الف) تناسب موجود در بیت فوق را توضیح دهید؟

ب) «محمل آراستن» کنایه از چیست؟

۷- با توجه به بیت «فرزند عزیز را به صد جهد

الف) بین مهد و جهد چه آرایه‌ای وجود دارد؟

ب) «صد جهد» در مصراع نخست کدام آرایه را فریاد می‌آورد؟

ج) مشبّه‌به را در بیت فوق بیابید؟

۸- با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید: ۰/۷۵

«حاجت‌گه جمله جهان اوست محراب زمین و آسمان اوست»

«جهان»، «زمین» و «آسمان» به ترتیب مجاز از چیست؟

۹- در بیت «مجنون چو حدیث عشق بشنید

الف) «حدیث عشق» چه نوع اضافه‌ای است؟

ب) در بیت فوق تضاد را بیابید؟

پاسخ سوالات تشریحی قلمرو ادبی درس ششم

پاسخ (۱) مه: استعاره مصرحه از زیبایی لیلی است. پاسخ (۲) نظامی گنجه‌ای

پاسخ (۳) زبان در کشیدن: کنایه گفت‌وگو کردن پاسخ (۴) مثنوی

پاسخ (۵) الف) تشبیه مجنون به ماری که حلقه زده است. و تشبیه مجنونی که حلقه به در کعبه است به کعبه‌ای که حلقه دارد. (تشبیه مقید)

ب) اضافه استعاری

پاسخ (۶)

الف) (اشتر- محمل) ب) کنایه از آماده سفر شدن

پاسخ (۷) الف) جناس ناقص یا غیرهم‌سان ب) اغراق ج) ماه

پاسخ (۸) به ترتیب: مردم- اهل زمین- اهل آسمان www.my-dars.ir

پاسخ (۹) الف) اضافه تشبیهی ب) گریستن- خندیدن

سوالات درس هفتم

سوالات چهار گزینه ای قلمرو ادبی درس هفتم

۱- در کدام گزینه آرایه «سجع» به کار نرفته است؟

الف) شما در گل منگرید، در دل نگرید.

ب) به عزت و ذوالجلالی حق که مرا مبر که من طاقت قرب ندارم و تاب آن ندارم.

ج) باران محبت بر خاک آدم بارید و خاک را گل کرد و به ید قدرت در گل از گل دل کرد.

د) تا من بر این یک مشت خاک، دست کاری قدرت بنمایم تا شما در این آینه نقش های بوقلمون ببیند.

۲) کدام عبارت به آیه امانت « إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا » تلمیح دارد؟

الف) حضرت جلّت به خداوندی خویش در آب و گل آدم تصرف می کرد.

ب) آن چه بود؟ گوهر محبت که بر ملک و ملکوت عرضه داشته و هیچ کس استحقاق خزانگی آن گوهر نیافت، خزانگی آن را دل آدمی لایق بود.

ج) اگر شما مرا نمی شناسید من شما را مش شناسم، باشد تا من سر از این خواب خوش بردارم.

د) اول نقش، آن باشد که همه را سجده او باید کرد.

۳) کدام گزینه در مورد بیت «سرنشتر عشق بر رگ روح زدند // یک قطره فرو چکید و نامش دل شد» درست است؟

الف) استعاره مکنیه - اضافه تشبیهی - تضاد - تلمیح

ب) تشخیص - تشبیه بلیغ - تضمین - تناسب

ج) استعاره مکنیه - اضافه تشبیهی - تلمیح - پارادوکس

د) تشخیص - اضافه تشبیهی - تناسب - تلمیح

۴) کدام گزینه به آیه «وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا» تلمیح دارد؟

الف) چون نوبت به دل رسید، گل دل را از بهشت بیاوردند و به آب حیات ابدی سرشتند

ب) اول نقش آن باشد که همه را سجده او باید کرد.

ج) الطاف الوهیت و حکمت ربوبیت به سر ملائکه فرو می گفت: معذورید که شما را سرو کار با عشق نبوده است.

د) آدم به زیر لب آهسته می گفت: اگر شما مرا نمی شناسید، من شما را می شناسم، باشید تا من سر از این خواب خوش بردارم.

۵) در کدام گزینه کنایه به کار نرفته است؟
گروه آموزشی عصر

الف) عزرائیل بیامد و به قهر یک قبضه خاک از روی جمل زمین برگرفت، عشق حالی دواسبه می آمد.

www.my-dars.ir

ب) روزکی چند صبر کنید تا من بر این یک مشت خاک، دست کاری قدرت بنمایم.

ج) خاک سوگند برداد بر عزت حق که مرا مبر که من طاقت قرب ندارم و تاب نیارم.

۴) جملگی ملائکه در آن حالت، انگشت تعجب در دندان تحیر بمانده که آیا این چه سر است.

پاسخ ها ۱) د ۲) ب ۳) د ۴) د ۵) ج

سوالات چهارگزینه ای قلمرو زبانی درس هفتم

۱) مرجع «این» در عبارت «گفت: این جا اختصاصی دیگر هست که این را به خودی خود می سازم.»

الف) خلقت دل ب) خلقت عالم ج) خلقت آدم د) خاک آدم

۲) در عبارت زیر چند واژهٔ وندی وجود دارد؟

«خداوندا، تو داناتری، خاک تن در نمی‌دهد. عزرائیل بیامد و به قهر، یک قبضه خاک از روی زمین برگرفت؛ عشق دواسبه می‌آمد.»

۶ (د)

۴ (ج)

۳ (ب)

۵ (الف)

۳) نقش کدام گزینه نادرست ذکر شده است؟

الف) دل را بر مثال کوشکی یافت = متمم

ب) من طاققت قرب ندارم = مفعول

ج) خاک را از حضرت عزت به چندین اعزاز می‌خوانند = متمم

د) از شبنم عشق خاک آدم گل شد = مسند

۴) در همهٔ گزینه‌ها نقش تبعی وجود دارد به جز؟

الف) بر ملک و ملکوت عرضه داشت و جان آدم شایسته بود.

ب) ملائکه مقرب هیچ‌کس آدم را نمی‌شناختند.

ج) در آب و گل آدم، چهل شبانروز تصرف می‌کرد و در هر ذره از آن گل، دلی تبعیه می‌کرد.

د) اگر به طوع و رغبت نیاید، اکراه و به اجبار برگیر و بیاور.

۵) نقش دستوری کدام گزینه نادرست است؟

الف) از سنگ دلی سوخته بیرون آرم = صفت

ب) از شبنم عشق، خاک آدم گل شد = نهاد

ج) هر چه دیدم سهل بود، کار مشکل این جاست = مسند

د) حضرت جلّت به خداوندی خویش، در آب گل آدم، چهل شبانروز تصرف می‌کرد = متمم

مای درس

گروه آموزش عصر

۲ (ج)

۱ (ج) پاسخها

۳ (د) گروه آموزش عصر

۴ (ب)

۵ (د)

سوالات چهارگزینه‌ای قلمرو فکری درس هفتم

www.may-dars.ir

۱) کدامیک جز ادبیات غنایی به شمار می‌رود؟

الف) گوهر امانت بود که در صدف امانت معرفت تعبیه کرده بودند.

ب) میان موج می‌رقصید در آب به رقص مرگ، اخترهای انبوه

ج) به حرص ار شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم بیابان بود و تابستان و آب سرد و استقفا

د) بر مصطفی بهر رخصت دوید ازو خواست دستوری اما ندید

۲) مفهوم آیهٔ «إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا»

در کدام بیت دیده می‌شود؟

الف) دوش دیدم که ملائک در میخانه زدند گل آدم بسرشتند و به میخانه زدند

ب) آسمان بار امانت نتوانست کشید قرعه کار به نام من دیوانه زدند

ج) جنگ هفتاد و دو ملت همه را عذر بنه چون ندیدند حقیقت ره افسانه زدند

د) آدمی بسرشتند از یک مشّت گل بر گذشت از چرخ و کوبها به دل

۳) کدام بیت به حدیث «خَمَرْتُ طینته آدم بیدیّ اربعین صباحاً» اشاره دارد؟

الف) خاکش چهل صباح سرشتی به دست صنع خود بر زبان لطف براندی ثنای خاک

ب) تا نگویی کار خصمت از شرف بالا گرفت مشّت خاکی هست از آن بالا رود هم چون غبار

ج) خاک سر کوی توست کعبه دلها زاهد بیچاره راه بیهده پیمود

د) تن خاکی که همان دید ز انسان ابلیس مشّت خاکی است که بر دیده نامحرم زد

۴) مفهوم عبارت «من نهایت بُعد اختیار کردم، که قربت را خطر بسیار است» با مفهوم کدام بیت تناسب دارد؟

الف) با نگاه دور قانع شو که مه با آفتاب هر قدر نزدیکتر گردید لاغر می‌شود

ب) عجب نباشد اگر پا کشم ز مسند قرب تو آفتابی و من ذره‌ام چه جای من است

ج) روزی صدبار گویم ای صانع پاک مشتی خاکم چه آید از مشتی خاک؟

د) الف و ب

۵) تمام موارد زیر جزء ادبیات غنایی هستند؛ به غیر از

الف) مرزبان نامه - لیلی مجنون ب) مصباح الهدایه - مرصادالعباد

ج) غزلیات شمس و هفت پیکر د) لیلی و مجنون - ویس رامین

مادی درس

گروه آموزشی مهر

پاسخها (۱) الف (۲) ب (۳) الف (۴) د (۵) الف

سوالات تشریحی قلمرو زبانی درس هفتم

۱- غلط‌های املائی موجود رد عبارت‌های زیر را بیابید و تصحیح کنید؟ ۱

الف) خاک در کمال مزّت چندین ناز می‌کند.

ب) اگر به توع و رغبت نیاید به اکراه برگیر.

ج) وسایت گوناگون در هر مقام بر کار کرد.

د) پس پروردگار اصرافیل را فرمود.

۲- نقش دستوری عبارات مشخص شده را بنویسید: ۰/۷۵

«الطاف الوهیت و حکمت ربوبیت به سرملائکه فرو می‌گفت: اِنی اعلم مالاتعلمون.»

۳- در عبارات زیر قید* مسند* مفعول را مشخص کنید؟ ۰/۷۵

«شما مرا نمی‌شناسید. آن روز گل بودم. روزکی چند صبر کنید.»

۴- در بیت «سرنشتر عشق بر رگ روح زدند یک قطره فرو چکید و نامش دل شد» ۰/۵

الف) «سرنشتر عشق» چه نقش دستوری دارد؟

ب) «رگ روح» چه نقش دستوری دارد؟

۵- در عبارت «حضرت جلّت به خداوندی خویش، در آب و گل چهل روز تصرف می‌کرد» به سوالات پاسخ دهید: ۰/۵

الف) «آب و گل» چه نقش دستوری دارد؟

ب) «چهل شبانروز» چه نقش دستوری دارد؟

۶- در بیت «گر من نظری به سنگ بر بگمارم از سنگ دلی سوخته بیرون آرم» قسمت مشخص شده از لحاظ دستوری چه نقشی دارد؟ ۰/۲۵

۷- در عبارت «او به هزار دست در دامنش آویزد» «ش» چه نقشی دارد؟ ۰/۲۵

۸- عبارت «باشید تا من سر از این خواب خوش بردارم.» جملات وابسته و هسته را و حرف ربط را مشخص کنید؟ ۱

پاسخ سوالات تشریحی قلمرو زبانی درس هفتم

پاسخ (۱) الف) مذلت (ب) طوع (ج) وسایط (د) اسرافیل

پاسخ (۲) الطاف الوهیت: نهاد سرملائکه: متمم اِنی اعلم مالاتعلمون: مفعول

پاسخ (۳) قید: آن روز- روزکی مسند: گل مفعول: مرا (من را)

پاسخ (۴) الف) مفعول (ب) متمم

پاسخ (۵) متمم (ب) قید

پاسخ (۶) مفعول

پاسخ (۷) مضاف الیه

پاسخ (۸) تا: حرف ربط وابستگی- من سر از این خواب خوش بردارم: جمله وابسته- باشید: جمله هسته

سوالات تشریحی قلمرو ادبی درس هفتم

۱- با توجه به عبارت «خانهٔ آب و گل آدم، من می‌سازم» تلمیح به چه موردی دارد؟ ۰/۵

۲- در قسمت مشخص شدهٔ عبارت «خداوند به میکائیل (ع) فرمود: تو برو. او رفت، باز هم خاک را سوگند داد.» چه آرایهٔ بارزی وجود دارد؟ ۰/۲۵

۳- در عبارت «آدم زیر لب آهسته می‌گفت: باشید تا من سر از این خواب خوش بردارم.» به چه مسئله‌ای اشاره دارد؟ ۰/۵

۴- در عبارت «ابلیس، نومید از دردل بازگشت.» قسمت مشخص شده چه نوع اضافه‌ای است؟ ۰/۲۵

۵- در عبارت «گوهر محبت بود که در صدف امانت معرفت، تعبیه کرده بودند و بر مُلک و ملکوت عرضه داشتند.» به سوالات پاسخ دهید: ۰/۷۵

الف) «صدف امانت» چه نوع اضافه‌ای است؟

ب) «صدف امانت» یادآور کدام آیه است؛ بنویسید.

۶- در عبارت «هر لحظه از خزاین غیب، گوهری در نهاد او تعبیه می‌کردند، تا هرچه از نفایس خزاین غیب بود، جمله در آب و گل آدم دفین کردند.» به سوالات پاسخ دهید: ۰/۷۵

الف) «خزاین غیب» چه نوع اضافه‌ای است؟

ب) «آب و گل» مجاز از چیست؟

ج) مقصود از «گوهر» چیست؟

۷- با توجه به جمله‌ها «آن خاک را میان مکه و طائف فرو کرد. عشق حالی دواسبه می‌آمد... روزی چند صبر کنید تا من بر این مشت خاک، دست‌کاری قدرت بنمایم، تا شما در این آینه، نقش‌های بوقلمون ببینید. اول نقش آن باشد که همه را سجده او باید کرد.» به سوالات پاسخ دهید: ۱

الف) «دواسبه آمدن» کنایه از چیست؟

ب) «دست‌کاری کردن» کنایه از چیست؟

ج) مقصود از «آینه» در عبارت فوق چیست؟

د) قسمتی که زیر آن خط کشیده شده است؛ یادآور چه مسئله‌ای است؟

د) اشاره دارد به این که پروردگار بعد از خلقت آدم به فرشتگان دستور داد تا بر او سجده برند و تلمیح دارد به آیه ۱۱ سوره اعراف «وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُن مِّنَ السَّاجِدِينَ»

۸- در عبارت «... تا ابلیس پُر تلبیس یک باری گردِ او طواف می‌کرد ... دل را بر مثال کوشکی یافت ... گفت: اگر حق تعالی را با این قالب، سرو کاری خواهد بود. در این موضع توند بود. نوید از در دل باز گشت.» به سوالات پاسخ دهید: ۱

الف) یک تشبیه در عبارت فوق بیابید؟

ب) در عبارت فوق یک آرایه «شبه اشتقاق» بیابید؟

ج) «سروکار نداشتن» کنایه از چیست؟

د) یک استعاره در عبارت فوق بیابید؟

پاسخ سوالات تشریحی قلمرو ادبی درس هفتم

پاسخ (۱): تلمیح به خلقت آدم از گل و اشاره دارد به آیه «إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِّن طِينٍ» ۷۱ سوره ص و البته آیات شبیه به آن که به خلقت انسان می‌پردازند.

پاسخ (۲): تشخیص و استعاره مکنیه

پاسخ (۳): اشاره به مورد که آدم (ع) به اذن الله، به تمام اسماء واقف بود تلمیح به آیه ۳۱ سوره بقره «وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ»

پاسخ(۴): اضافه استعاری(استعاره مکنیه و تشخیص وجود دارد)

پاسخ(۵): الف) اضافه تشبیهی

ب) به آیه امانت «أَنَا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا»

پاسخ(۶)

الف) اضافه تشبیهی

ب) مجاز از جسم انسان

ج) استعاره مصرّحه از معرفت و کمال (عشق و یا اختیار هم می‌تواند باشد).

پاسخ(۷) الف) کنایه از با سرعت و با شتاب

ب) کنایه از تصرف کردن در چیزی

ج) استعاره مصرّحه از وجود انسان

پاسخ(۸)

الف) دل به کوشک تشبیه شده است.

ب) ابلیس و تلبیس

ج) کنایه از ناآشنا بودن

د) دردل(اضافه استعاری) استعاره مکنیه

سوالات تشریحی قلمرو فکری درس هفتم

مای درس

۱- معنای واژگان مشخص شده را بنویسید: ۱

ب) ابلیس پرتلبیس گرد او

الف) دل را بر مثال کوشکی یافت

د) جمعی را مشتبه شد.

ج) من طاقت قرب ندارم

۲- معنا و مفهوم بیت «سرنشتر عشق بر رگِ روح زدند یک قـطره فرو چکید و نامتش دل شد» را به فارسی روان بنویسید: ۱

www.my-dars.ir

۳- هر کدام از ابیات را به عبارات متناسب وصل کنید: ۰/۷۵

الف) شما در گل منگرید، در دل بنگرید	۱) نیست جانش محرم اسرار عشق
ب) خاک در کمالِ مذلت و خواری با حضرت عزّت و کبریایی چندین ناز می‌کند.	هر که را در جان، غمِ جانانه نیست
ج) معذورید که شما را سرو کاری با عشق نبوده است	۲) تو ز قرآن، ای پسر، ظاهر مبین دیو، آدم را نبیند غیر طین
	۳) ناز تو و نیاز تو شد، همه دلپذیر من

تا ز تو دلپذیر شد، هستی ناگزیر من

۴- چه مفهوم مشترکی بین عبارت و بیت زیر وجود دارد؟ توضیح دهید. ۰/۵

آسمان بار امانت نتوانست کشید قرعۀ کار به نام من دیوانه زدند

گوهر عشق بود که به عنوان امانت در صدف شناخت الهی جای داده بودند.

۵- در جدول زیر گزینه های متناسب را به هم متصل کنید: ۰/۷۵

الف) اول نقش آن باشد که همه سجده او باید کرد.	۱) ز بهر غیرت آموخت آدم اسما را
ب) خانه آب و گل آدم من می سازم از خاک	۲) دوش دیدم که ملایک در میخانه زدند
ج) آدم زیر لب آهسته می گفت: اگر شما مرا نمی شناسید من شما را می شناسم.	۳) گفت: ای روحانیان آسمان پیش آدم سجده آرید این زمان

۶- مفهوم بیت «گر من نظری به سنگ بر بگمارم از سنگ، دلی سوخته بیرون آرم» را بنویسید؟ ۰/۵

۷- مرصادالعباد اثر است. ۰/۲۵

۸- درس «باران رحمت» جز کدام نوع از انواع ادبی قرار می گیرد؟ ۰/۲۵

پاسخ سوالات تشریحی قلمرو فکری درس هفتم

پاسخ ۱) الف) قصر ب) دروغ و نیرنگ سازی

ج) نزدیک شدن و هم جواری د) اشتباه کننده، دچار اشتباه، به اشتباه افتادن

پاسخ ۲) بر اساس نظر همکاران

پاسخ ۳)

الف ← ۲ ب ← ۳ ج ← ۱

پاسخ ۴) اشاره دارد به همان امانت الهی که پروردگار در وجود آدمی به امانت گذاشته است و توان حمل آن را هیچ موجودی (آسمانها، زمین و کوهها و هر آنچه بین آنهاست) ندارد

پاسخ ۵) الف ← ۳ ب ← ۲ ج ← ۱

پاسخ ۶) اشاره با تأثیر توجّه خداوند

پاسخ ۷) نجم الدین رازی معروف به «نجم دایه»

پاسخ ۸) ادبیات غنایی

طراح سوالات درس هشتم و نهم: نسرين شتو ناحیه دو تبریز

سوالات درس هشتم فارسی یازدهم (در امواج سند)

قلمرو زبانی:

۱. معنی هر یک از واژه های ستون راست را از ستون چپ بیابید. ۱ نمره

اسب	بی پایاب
عمیق	افسر
تاج	بادپا
عظیم	گران

۲. هر یک از واژه های زیر مشمول کدام فرایند هستند؟ (کاهش - افزایش) ۱ نمره

دستمال - پلکان - گیسوان - برافتاد

۳. در هر گزینه یک غلط املائی وجود دارد، آن را یافته و شکل صحیحش را بنویسید. ۰/۷۵

الف) از آن این داستان گفتم که امروز بدانی غدر و بر هیچش نبازی

ب) در آن تاریک شب می گشت پنهان فروغ خرقه خوارزمشاهی

پ) شبی را تا شبی با لشکری خورد ز تن ها سر ، ز سرها خود افکند

۴. نقش دستوری واژه های مشخص شده را بنویسید. ۰/۷۵

الف) به خون آلوده ، ایران کهن دید به خون آلوده ، ایران کهن دید

ب) خروشان، ژرف، بی پهنا، کف آلود دل شب می درید و پیش می رفت

پ) میان موج می رقصید در آب به رقص مرگ، اخترهای انبوه

۵. در بیت زیر تفاوت دو واژه « چو » از نظر دستوری چیست؟ ۰/۵

چو لشکر گرد بر گردش گرفتند چو کشتی بادپا در رود افکند

۶. معادل معنایی واژه های مقابل را بنویسید. ۰/۵ رستاخیز تازیک

۷. با توجه به درس «در امواج سند» بیت زیر در تعریف چه کسی است؟ ۰/۲۵

به فرزندان و باران گفت چنگیز که گر فرزند باید باید این سان

۸. فعل « گشت » در کدام گزینه اسنادی است؟ ۰/۲۵

الف) نهران می گشت روی روشن روز به زیر دامن شب در سیاهی
ب) در آن دریای خون ، در دشت تاریک به دنبال سر چنگیز می گشت

قلمرو ادبی:

۱. درستی و نادرستی توضیحات مقابل هر بیت را مشخص کنید. ۱

الف) فرو می ریخت گردی زعفران رنگ به روی نیزه ها و نیزه داران (گردی زعفران رنگ استعاره از گرد و غبار خونین حاصل از جنگ)
ب) اگر یک لحظه امشب دیر جنبید سپیده دم جهان در خون نشیند (مصراع دوم کنایه از سرخی آسمان هنگام طلوع خورشید)
پ) نهران می گشت روی روشن روز به زیر دامن شب در سیاهی (در بیت دو اضافه استعاری وجود دارد.)
ت) در آن باران تیر و برق پولاد میان شام رستاخیز می گشت (در بیت آرایه اغراق و مجاز وجود دارد.)

۲. کنایه های موجود در ابیات زیر را بررسی کنید. ۱

الف) در آن دریای خون در قرص خورشید غروب آفتاب خویشتن دید
ب) ز رخسارش فرومی ریخت گردی بنای زندگی بر آب می دید
پ) بلی، آنان که از این پیش بودند چنین بستند راه ترک و تازی
ت) بدان شمشیر تیز عافیت سوز در آن انبوه ، کار مرگ می کرد

۳. جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

قالب چهارپاره بیشتر برای طرح مضامین و به کار می رود و رواج آن ، از دوره بوده و تاکنون ادامه یافته است. ۰/۷۵

۴. در ابیات زیر هر یک از کلمات مشخص شده مجاز از چیست؟ ۰/۷۵

ز مستی بر سر هر قطعه زین خاک خدا داند چه افسرها که رفته
در آن دریای خون در دشت تاریک به دنبال سر چنگیز می گشت

۵. در ابیات زیر استعاره ها را بیابید و بنویسید هر یک استعاره از چیست؟ ۰/۵

الف) در آن دریای خون، در قرص خورشید غروب آفتاب خویشتن دید
ب) از این سد روان در دیده شاه ز هر موجی هزاران نیش می رفت

۶. در بیت زیر طرفین تشبیه را بیابید. ۰/۵

در آن سیماب گون امواج لرزان خیال تازه ای در خواب می دید

۷. نام دیگر قالب چهارپاره چیست؟ ۰/۲۵ الف) دوبیتی ب) رباعی پ) دوبیتی پیوسته ت) قطعه

۸. شعر « در امواج سند » از کیست؟ ۰/۲۵

قلمرو فکری:

۱. درستی و نادرستی مفاهیم مقابل هر مصراع را بنویسید. ۱

الف) به پاس هر وجب خاکی از این ملک
 ب) بدان شمشیر تیز عافیت سوز
 پ) به خوناب شفق در دامن شام
 ت) ولی چندان که برگ از شاخه می ریخت

چه بسیار است آن سرها که رفته (کشته شدن در راه به دست آوردن پادشاهی)
 در آن انبوه کار مرگ می کرد (کشتن دشمنان)
 به خون آلوده ایران کهن دید (زوال و نابودی خود و سرزمین ایران)
 دو چندان می شکفت و برگ می کرد (امیدوار شدن جلال الدین به پیروزی)

۲. با توجه به ابیات زیر به پرسش های داده شده پاسخ دهید. ۱

فرو می ریخت گردی زعفران رنگ
 چه اندیشید آن دم کس ندانست
 بدان شمشیر تیز عافیت سوز
 به فرزندان و یاران گفت چنگیز
 از آن، این داستان گفتم که امروز

به روی نیزه ها و نیزه داران
 که مزگانش ز خون دیده تر شد
 در آن انبوه کار مرگ می کرد
 که گر فرزند باید، باید این سان
 بدانی قدر و بر هیچش نبازی

الف) شاعر غروب خورشید را با چه تعبیری بیان کرده است؟

ب) مصراع دوم بیت دوم کدام حالت روحی جلال الدین را نشان می دهد؟

پ) کدام مصراع به کشتار جلال الدین در میدان جنگ اشاره دارد؟

ت) شاعر چه پیامی برای مخاطبین دارد؟

۳. حمیدی شیرازی در ابیات زیر، چه کسی را و با چه ویژگی هایی وصف می کند؟ ۰/۷۵

شبی را تا شبی با لشکری خرد
 ز تن ها سر، ز سرها خود افکند

شبی آمد که می باید فدا کرد
 به راه مملکت فرزند و زن را

۴. با توجه به بیت زیر پاسخ دهید. ۰/۷۵

از این سد روان در دیده شاه
 ز هر موجی هزاران نیش می رفت

الف) مقصود از «شاه» کیست؟

ب) چرا شاعر رود سند را «سد روان» نامیده است؟

۵. مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید. ۰/۵

به پاس هر وجب خاکی از این ملک
 چه بسیار است آن سرها که رفته

در ره عشق وطن از سر و جان خاسته ایم
 تا در این ره چه کند همت مردانه ما

۶. ترکیب «دریای خون» در هر یک از ابیات زیر چه مفهومی دارد؟ ۰/۵

در آن دریای خون در دشت تاریک
 به دنبال سر چنگیز می گشت

در آن دریای خون در قرص خورشید
 غروب آفتاب خویشتن دید

۷. در بیت زیر منظور از «بادپا» چیست؟ ۰/۲۵

مای درس
 گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

چو لشکر گرد بر گردش گرفتند چو کشتی بادپا در رود افکند

۸. شاعر، شعر را با غروب خورشید آغاز کرده است، این کار او چه مفهومی را می رساند؟ ۰/۲۵

سوالات چهارگزینه ای درس هشتم فارسی یازدهم – در امواج سند

قلمرو زبانی:

۱. در کدام گزینه، واژه وندی وجود ندارد؟

الف چو لشکر گرد بر گردش گرفتند چو کشتی بادپا در رود افکند

ب) از آن این داستان گفتم که امروز بدانی قدر و بر هیچش نبازی

پ) ز رخسارش فرو می ریخت اشکی بنای زندگی بر آب می دید

ت) میان موج می رقصید در آب به رقص مرگ، اخترهای انبوه

۲. معنی چند واژه در مقابل آن درست آمده است؟

تازی (غیر عرب)، خرگه (خیمه بزرگ)، افسر (تاج و کلاه پادشاهی)، گران (عظیم)، تازیک (ترک)، شفق (سرخی افق هنگام طلوع آفتاب)،

بی پایاب (عمیق)، پاس (نگه داری)

الف) ۵ (ب) ۶ (پ) ۷ (ت) ۸

۳. نقش کدام یک از واژه های مشخص شده در ابیات، در مقابلش نادرست ذکر شده است؟

الف) به مغرب سینه مالان قرص خورشید نهران می گشت پشت کوهساران (نهاد)

ب) به خوناب شفق در دامن شام به خون آلوده ایران کهن دید (مفعول)

پ) اگر یک لحظه امشب دیر جنبید سپیده دم جهان در خون نشیند (قید)

ت) در آن تاریک شب می گشت پنهان فروغ خرگه خوارزمشاهی (مسند)

۴. در همه ابیات ترکیب وصفی به کار رفته است به جز.....

الف) در آن سیماب گون امواج لرزان خیال تازه ای در خواب می دید

ب) نهران می گشت روی روشن روز به زیر دامن شب در سیاهی

پ) به آتش های ترک و خون تازیک ز رود سند تا جیحون نشیند

ت) به رود سند می غلتید بر هم ز امواج گران، کوه از پی کوه

۵. در واژه های کدام گزینه به تریب فرایند واجی افزایش و فرایند واجی کاهش صورت می گیرد؟

الف) نیاکان – آینه (ب) زندگی – سیاهی (پ) قندشکن – آشنایان (ت) گیسوان – دست بند

قلمرو ادبی:

۱. کدام گزینه در تعریف قالب «چهارپاره» نادرست است؟

الف) از چند بند هم وزن و هم آهنگ تشکیل شده است.

ب) برای طرح مضامین اجتماعی و سیاسی به کار می رود.

پ) نام دیگر آن «دوبیتی» است.

ت) رواج آن از دوره مشروطه بوده است.

۲. در کدام بیت آرایه تشخیص وجود دارد؟

الف) در آن باران تیر و برق پولاد

میان شام رستاخیز می گشت

ب) بلی، آنان که از این پیش بودند

چنین بستند راه ترک و تازی

پ) چو لشکر گرد بر گردش گرفتند

چو کشتی بادپا در رود افکند

ت) نهان می گشت روی روشن روز

به زیر دامن شب در سیاهی

۳. در کدام بیت استعاره به کار نرفته است؟

الف) چو آتش در سپاه دشمن افتاد

از آتش هم کمی سوزنده تر شد

ب) از این سد روان در دیده شاه

ز هر موجی هزاران نیش می رفت

پ) فرو می ریخت گردی زعفران رنگ

به روی نیزه ها و نیزه داران

ت) در آن دریای خون در قرص خورشید

غروب آفتاب خویشتن دید

۴. آرایه های (مجاز - تشبیه - تضاد - کنایه) به ترتیب در کدام ابیات به کار رفته است؟

الف) چو بگذشت از پس آن جنگ دشوار

از آن دریای بی پایاب آسان

ب) چو لشکر گرد بر گردش گرفتند

چو کشتی بادپا در رود افکند

پ) ز رخسارش فرو می ریخت اشکی

بنای زندگی بر آب می دید

ت) به پاس هر وجب خاکی از این ملک

چه بسیار است آن سرها که رفته

الف) ج-د-الف-ب ب) د-ب-الف-ج پ) الف-ب-د-ج ت) ج-الف-د-ب

۵. در کدام گزینه «چو» ادات تشبیه است؟

الف) چو لشکر گرد بر گردش گرفتند

چو کشتی بادپا در رود افکند

ب) چو بگذشت از پس آن جنگ دشوار

از آن دریای بی پایاب آسان

پ) چو شیر خدا راند بر خصم، تیغ

به سر کوفت شیطان دو دست دریغ

ت) چو ضحاک شد بر جهان شهریار

بر او سالیان انجمن شد هزار

قلمرو فکری

۱. همه گزینه ها به دانستن قدر و ارزش وطن اشاره دارد به جز

الف) به پاس هر وجب خاکی از این ملک

چه بسیار است آن سرها که رفته

ب) شبی آمد که می باید فدا کرد

به راه مملکت فرزند و زن را

پ) به پیش دشمنان استاد و جنگید

رهاند از بند اهریمن وطن را

ت) ز رخسارش فرو می ریخت اشکی بنای زندگی بر آب می دید

۲. کدام بیت از نظر مفهوم با سایر ابیات متفاوت است؟

الف) در آن سیماب گون امواج لرزان خیال تازه ای در خواب می دید

ب) ز رخسارش فرو می ریخت اشکی بنای زندگی بر آب می دید

پ) در آن تاریک شب می گشت پنهان فروغ خرگه خوارزمشاهی

ت) در آن دریای خون در قرص خورشید غروب آفتاب خویشتن دید

۳. بیت « به پاس هر وجب خاکی از این ملک چه بسیار است آن سرها که رفته » با کدام گزینه ارتباط معنایی دارد؟

الف) در دل چو وطن کردی جا در تن من کردی جانم به فدا بادت جانانه چنین باید

ب) زنده بی دوست خفته در وطنی مثل مرده ای است در کفنی

پ) در ره عشق وطن از سر و جان خاسته ایم تا در این ره چه کند همت مردانه ما

ت) دگر نه عزم سیاحت کند نه یاد وطن کسی که بر سر کویت مجاوری آموخت

۴. مفهوم کدام گزینه در مقابل آن نادرست ذکر شده است؟

الف) به پاس هر وجب خاکی از این ملک چه بسیار است آن سرها که رفته (کشته شدن در راه به دست آوردن پادشاهی)

ب) بدان شمشیر تیز عافیت سوز در آن انبوه کار مرگ می کرد (کشتن دشمنان)

پ) به خوناب شفق در دامن شام به خون آلوده ایران کهن دید (زوال و نابودی خود و سرزمین ایران)

ت) ولی چندان که برگ از شاخه می ریخت دو چندان می شکفت و برگ می کرد (انبوهی لشکر مغول)

۵. همه گزینه ها توصیف صحنه نبرد است به جز.....

الف) در آن باران تیر و برق پولاد میان شام رستاخیز می گشت

ب) در آن دریای خون در دشت تاریک به دنبال سر چنگیز می گشت

پ) در آن سیماب گون امواج لرزان خیال تازه ای در خواب می دید

ت) ولی چندان که برگ از شاخه می ریخت دو چندان می شکفت و برگ می کرد

پاسخ سوالات درس هشتم فارسی یازدهم - در امواج سند - نسرین شتو

www.miy-dars.ir

۱. قلمرو زبانی:

عمیق	بی پایاب
تاج	فسر
اسب	بادپا
عظیم	گران

۲. دستمال: کاهش پلکان: افزایش گیسوان: افزایش برافتاد: کاهش

۳. الف) غدر: قدر ب) خرجه: خرگه پ) خورد: خرد

۴. الف) ایران کهن : مفعول (ب) پیش : قید (پ) اخترهای انبوه: نهاد
۵. چو لشکر گرد بر گردش گرفتند (حرف ربط) چو کشتی بادپا در رود افکند (حرف اضافه)
۶. رستاخیز: قیامت تازیک : غیر ترک به ویژه فارسی زبانان
۷. جلال الدین خوارزمشاه
۸. الف) نهان می گشت روی روشن روز به زیر دامن شب در سیاهی

قلمرو ادبی:

- الف) نادرست (ب) نادرست (پ) درست (ت) درست
۲. الف) غروب آفتاب خویشتن دید: نابودی خودش و حکومتش را دید
 (ب) بنای زندگی بر آب می دید: زندگی خود را ناپایدار و در حال از دست دادن می دید.
 (پ) چنین بستند راه ترک و تازی: دفاع و پاسداری از وطن در برابر هجوم دشمن
 (ت) در آن انبوه، کار مرگ می کرد: در میان سپاه انبوه دشمن مشغول کشتن بود.
۳. اجتماعی و سیاسی - مشروطه
۴. خاک : سرزمین افسر: صاحبان قدرت، پادشاهان سر : بزرگان ، افراد
۵. الف) سرخی آسمان هنگام غروب خورشید (ب) رود سند
۶. امواج: مشبه سیماب : مشبه به
۷. (پ) دوییتی پیوسته
۸. حمیدی شیرازی

قلمرو فکری :

۱. الف) نادرست (ب) درست (پ) درست (ت) نادرست
۲. الف) فرو می ریخت گردی زعفران رنگ
 (ب) گریستن و غمگین بودن
 (پ) در آن انبوه کار مرگ می کرد
 (ت) دانستن قدر وطن
۳. جلال الدین خوارزمشاه - شجاعت - ایثار در راه وطن
۴. الف) جلال الدین خوارزمشاه
- (ب) سند رود است و جاری و چون مانع کار جلال الدین بود و او نمی توانست برای مقابله با دشمن سپاهی فراهم آورد از این ترکیب استفاده کرده است.
۵. گذشتن از جان در راه وطن

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

۶. میدان جنگ - سرخی آسمان هنگام غروب

۷. اسب ۸. شکست جلال الدین خوارزمشاه

پاسخ سوالات چهارگزینه ای درس هشتم فارسی یازدهم - در امواج سند

قلمرو زبانی:

۱. ب) ۲. الف) ۳. ت) ۴. پ) ۵. ت)

قلمرو ادبی:

۱. پ) ۲. ت) ۳. الف) ۴. ب) ۵. الف)

قلمرو فکری:

۱. ت) ۲. الف) ۳. پ) ۴. الف) ۵. پ)

قلمرو زبانی:					قلمرو ادبی:					قلمرو فکری:				
	الف	ب	پ	ت		الف	ب	پ	ت		الف	ب	پ	ت
۱	*				۱	*				۱				*
۲		*			۲	*				۲	*			
۳			*		۳			*		۳		*		
۴				*	۴				*	۴			*	
۵					۵				*	۵	*			

سوالات درس نهم - فارسی یازدهم - آغازگری تنها

قلمرو زبانی:

۱. هم آوای کلمه « غریب » را بنویسید. ۰/۲۵

۲. در جمله مقابل صفت مبهم را بیابید. ۰/۲۵ دیگر روز امیر نامه ها فرمود به غزنین

۳. واژه « علامه » را یک بار به عنوان شاخص و بار دیگر به عنوان هسته گروه اسمی در جمله به کار ببرید. ۰/۵

۴. نقش گروه های اسمی مشخص شده را بنویسید. ۰/۵

تبریز، این شهر کهن ، مرکز رماندهی خط مقدم دفاع در برابر دست درازی های همسایه شمالی ایران یعنی روسیه بود.

۵. در جمله های زیر وابسته های پیشین را یافته و نوع آن را بنویسید. ۰/۷۵

یک قرن بیشتر است که اختلافات و جنگ های داخلی مثل کاردی بر پهلوی این کشور نشسته است.

شاهزاده نوجوان ، میرزا عیسی را مرشد و پدر معنوی خود می دانست.

۶. در متن زیر ترکیب های اضافی را مشخص کنید. ۰/۷۵

بزرگان طوایف و فرماندهان سپاه برای کسب تاج، کشور را میدان کشتار کرده اند. اما در این فاصله، اروپا قدم های بزرگی برای پیشرفت برداشته است.

۷. املای چهار کلمه با توجه به معنای آن نادرست است، آن ها را یافته و شکل صحیحشان را بنویسید. ۱

اذن : اجازه	التحاب : برافروختگی	اهتزاز : افراشته	تسخیر : تصرف کردن	نهیب : فریاد
سفير : آواز	توازن : تعادل	اعطا : بخشش	معبد : پرستشگاه	مؤند : هنگام

۸. معنی واژه های مشخص شده را بنویسید. ۱

الف) فتحعلی شاه، فرزند دوم خود را راهی دارالسلطنه تبریز کرده بود.

ب) در جبهه بیرون، شجاعت کارسازتر است و در این یک، درایت.

پ) فرزند خصال خویشتن باش.

ت) هرگز بار خفت و خوفی به دوش نکشیدید.

قلمرو ادبی:

۱. درس «آغازگری تنها» اثر کیست؟ ۰/۲۵

۲. با توجه به متن زیر، درس «آغازگری تنها» از نظر نوع ادبی چگونه است؟ ۰/۲۵

مردم با سنگ پاره، چوب دستی و ابزار دهقانی، در برابر متجاوزان ایستادند و سینه ها را سپر گلوله های آتشین ساختند. جوادخا همراه برادران و فرزندان، چندین بار، خود را بیرون از حصار به صف آتش زد و حماسه ها آفرید.

۳. جمله زیر را از نظر آرایه استعاره و کنایه بررسی کنید. ۰/۵

بوی پیشرفت اروپا به مشامشان نرسیده بود

۴. در جمله زیر «مشبه» و «ادات تشبیه» را بیابید. ۰/۵

موج های سنگین و افسارگسیخته ارس، سدوار در برابر سپاه ایستاده بود.

۵. درستی و نادرستی توضیحات مقابل هر یک از عبارات های زیر را مشخص کنید. ۰/۷۵

الف) دشمن با بار خفتی بر دوش وامانده ماندن و رفتن شده بود. (بار خفت: تشبیه - کنایه از مردد ماندن دشمن)

ب) کسی شکفتن صبحی چنین را باور نداشت. شهر اینک بستر فوران خشم و آزدشمن شده بود. (یک استعاره وجود دارد.)

پ) او در چشم های درشت و سیاه عباس میرزا، یک جهان، معنی و کشش می دید. (اغراق و تشبیه وجود دارد.)

۶. نوع اضافه های زیر را مشخص کنید. (استعاره - تشبیه) ۰/۷۵

بوی پیشرفت: بار خفت : شکفتن صبح:

۷. از متن زیر برای هر یک از آرایه های خواسته شده نمونه ای یافته و در جدول بنویسید. ۱

صبح حرکت فرارسید. آفتاب داشت تیغ می کشید. چهره هایی که از خبر حمله روسیه درهم رفته بود، با تماشای شکوه سپاه، شکفته می شد.

عباس میرزا پیشاپیش سپاه، سوار بر اسبی کوه پیکر و چابک همچون معبدی که بر فراز تپه ای جلوه گری کند، دل از ناظران می برد.

آرایه ادبی	نمونه
تشبیه	
کنایه	
استعاره	
مجاز	

۸. در عبارت زیر بهره گیری از کدام آرایه های ادبی بر زیبایی سخن افزوده است؟ ۱

دربار از درون در تب و تاب بود. گنجه با واپسین رمق هایش، زیر سقفی از دود و غبار نفس می کشید.

قلمرو فکری:

۱. عباس میرزا چه کسی را مرشد و پدر معنوی خود می دانست؟ ۰/۲۵

۲. نویسنده لازمه حضور و مبارزه در دو جبهه افکار پوسیده و جنگ رودررو می داند؟ ۰/۲۵

۳. چه عواملی در اندیشه پویای عباس میرزا گسست بزرگی به جا گذاشته بود؟ ۰/۵

۴. هر یک از توضیحات ستون راست، مرتبط با کدام واژه ستون چپ است؟ ۰/۵

درایت	آنچه که در جبهه و جنگ رویاروی کارسازتر است است.
عدالت	
	آنچه که در جبهه و جنگ با افکار پوسیده کارسازتر است است
شجاعت	

۵. مفهوم کنایی جمله های زیر را بنویسید. ۰/۷۵

گروه آموزشی عصر

الف) بوی پیشرفت اروپا به مشامشان نرسیده بود.

ب) مراسم آن سال تنها لعابی از تشریفات به رو داشت.

www.my-dars.ir

پ) فکر حمله روس، بختک وار روی دربار چنبره زده بود.

۶. با توجه به عبارت زیر پاسخ دهید. ۰/۷۵

در ایران آن روز، دو دربار بود! دربار بزم و دربار رزم؛ بزم پدر، رزم پسر!

الف) مقصود از پدر و پسر کیست؟ ب) کدام ویژگی های پدر و پسر مطرح شده است؟

۷. اقدامات اروپا برای پیشرفت همزمان با اختلافات و جنگ های داخلی ایران چه بود؟ ۱

۸. متن زیر را بخوانید و درستی و نادرستی گزینه های زیر را مشخص کنید. ۱

مردمی که به خانه های تاریک و بی دریچه عادت کرده اند، از پنجره های باز و نورگیر گریزان هستند. اگر جنگ چیزهای ارزشمند زیادی از ما گرفت، در مقابل، درهایی را به روی ما گشود. صدای مهیب توپ ها و گلوله های دشمن، ما را از خواب قرن ها بیدار کرد.

الف) جنگ به اندیشه ما پویایی بخشید.

ب) مقصود از «خانه های تاریک و بی دریچه» عمارت های قدیمی دوره قاجار است.

پ) شکست مردم باعث اسارت در دام جهالت گردید.

ت) مقصود از «پنجره های باز و نورگیر» افکار نو و و تجدد و ارتباط با دنیای جدید است.

سوالات چهارگزینه ای درس نهم - فارسی یازدهم - آغازگری تنها

قلمرو زبانی:

۱. در کدام گزینه دو وابسته پیشین به کار رفته است؟

الف) تبریز، این شهر کهن، مرکز فرماندهی خط مقدم دفاع در برابر دست درازی های همسایه شمالی ایران یعنی روسیه بود.

ب) یک قرن بیشتر است که اختلافات و جنگ های داخلی مثل کاردی بر پهلوی این کشور نشسته است.

پ) آن ها، کشتی ها و جهانگردهایشان را به دورترین نقاط جهان فرستادند.

ت) سرسپردگی و خودفروختگی چند تن از دشمنان خانگی سبب شد دروازه بخش های وسیع تری از قفقاز به روی دشمن باز شود.

۲. ر همه گزینه ها غلط املایی یا رسم الخطی وجود دارد به جز.....

الف) بزرگان طوایف - لشکر مجهز - نهیب و صغیر گلوله ها

ب) رقابت شاهزاده گان - نفوذ به حصار - پهنه شهر

پ) دل ناظران - شیپورها و تیل ها - نگاه دحشت بار

ت) سرسپردگی و خودفروخته گی - موعده پیش بینی شده - افسارگسیخته

۳. در کدام گزینه شاخص وجود ندارد؟

الف) میرزا عیسی قائم مقام وزیر اندیشمند و نیک خواه ولیعهد بود.

ب) فتحعلی شاه، به سفارش آغا محمد خان، عباس میرزا را با اعطای نشان ولایتعهدی، راهی دارالسلطنه تبریز کرده بود.

پ) با کشته شدن آغا محمد خان، فتحعلی شاه بر تخت نشست.

ت) رقابت شاهزادگان در تقدیم هدایا و تلاششان برای بازکردن جای بیشتر در دل پدر، جلوه هایی از این بساط نوروزی بود.

۴. در کدام گزینه معنی تمام واژه ها درست ذکر شده است؟

الف) اجنبی: خارجی - التهاب: آتش - اعطا: اطاعت کردن - خصال: خوی ها

ب) جنون: شیفتگی - بختک وار: کابوس وار - تسخیر: تعصب - کورسو: کم بینا

پ) درایت: تدبیر - اهتزاز: افراشته - صغیر: آواز - نهیب: هراس

ت) مقرر: قرارگاه - اذن: اجازه - موعده: وعده - توازن: تعادل

۵. کدام گزینه در تعریف «شاخص» نادرست است؟

- الف) همواره در نقش هسته گروه اسمی به کار می رود. (ب) لقب و عنوان است که در کنار اسم قرار می گیرد.
- پ) غالباً پیش از هسته می آید. (ت) شاخص ها می توانند در جای دیگر مضاف الیه قرار بگیرند.

قلمرو ادبی:

۱. آرایه مشترک جمله های زیر کدام است؟

- الف) شهر بستر فوران خشم و آرز دشمن شده بود.
 ب) موج های افسارگسیخته ارس، سدوار در برابر سپاه ایستاده بودند.
 پ) کسی شکفتن صبحی چنین را باور نداشت.
 ت) عقربه های ساعت تنبل شده بودند شاید هم مرده.

الف) تشبیه (ب) استعاره (پ) کنایه (ت) ایهام

۲. در کدام گزینه مجاز به کار نرفته است؟

- الف) اروپا قدم های بزرگی برای پیشرفت برداشته است.
 ب) بزرگان طوایف برای کسب تاج پادشاهی به جان هم افتاده بودند.
 پ) دربار از درون در تب و تاب و التهاب بود.
 ت) شهر بستر فوران خشم و آرز دشمن شده بود.

۳. آرایه های نوشته شده در مقابل کدام گزینه نادرست است؟

- الف) مراسم آن سال تنها لعابی از تشریفات به رو داشت. (مجاز - تشبیه)
 ب) عباس میرزا سوار بر اسبی کوه پیکر و چابک دل از ناظران می برد. (کنایه - تشبیه)
 پ) دشمن با بار خفتی بر دوش، وامانده ماندن و رفتن شده بود. (تضاد - تشبیه)
 ت) روسیه چشم طمع بر آذربایجان دوخته بود. (مجاز - کنایه)

۴. آرایه های «مجاز - تشخیص - تشبیه - تضاد» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- الف) موج های سنگین ارس، سدوار در برابر سپاه ایستاده بود.
 ب) گنجه با واپسین رمق هایش نفس می کشید.
 پ) این جنگ، جنگ بین دو زمان متفاوت بود؛ جنگ تازگی و فرسودگی.
 ت) اتحاد حاکم گرجستان با روسیه، نشان از به هم خوردن توازن قوای دو کشور همسایه و چیرگی کشور رقیب بود.

الف) د - ب - الف - پ (ب) ب - پ - الف - د (پ) د - ب - پ - الف (ت) ب - الف - د - پ

www.my-dars.ir

۵. در کدام گزینه کنایه وجود ندارد؟

- الف) با کشته شدن آغامحمدخان، فتحعلی شاه بر تخت نشست.
 ب) صبح حرکت فرار سید. آفتاب داشت تیغ می کشید.
 پ) دشمن با بار خفتی بر دوش، وامانده ماندن و رفتن شده بود.
 ت) نویی و جوانی هر چند آلوده به پستی ها و زبونی ها باشد غالباً پیروز میدان است.

قلمرو فکری:

۱. مفهوم کدام عبارت در مقابل آن نادرست است؟

- الف) مردمی که به خانه های تاریک و بی دریچه عادت کرده اند از پنجره های باز و نورگیر گریزان هستند. (داشتن افکار پوسیده و قدیمی و گریز از افکار نو)

ب) اگر جنگ چیزهای ارزشمندی را از ما گرفت، در مقابل، درهایی را به روی ما گشود و ما را از خواب قرن ها بیدار کرد. (جنگ موجب آگاهی و پویایی اندیشه ما شد.)

پ) در ایران آن روز، دو دربار بود! دربار بزم و دربار رزم؛ بزم پدر، رزم پسر. (فتحعلی شاه مشغول بزم و خوش گذرانی بود و عباس میرزا گرفتار جنگ)

ت) شهر عرصه روز محشر را به خاطر می آورد. گنجه با واپسین رمق هایش زیر سقفی از دود و غبار نفس می کشید. (اوضاع گنجه یادآور کربلا و عاشورا بود.)

۲. کدام گزینه با جمله « دلاوری ها و جان فشانی های سربازان فداکار تا به آن جا بود که دشمن را هم به تحسین و اعجاب واداشت.» ارتباط معنایی دارد؟

الف) شبی آمد که می باید فدا کرد

ب) راه مملکت، فرزند و زن را

ب) به پیش دشمنان استاد و جنگید

رهاند از بند اهریمن وطن را

پ) به فرزندان و یاران گفت چنگیز

که گر فرزند باید، باید این سان

ت) چو آتش در سپاه دشمن افتاد

ز آتش هم کمی سوزنده تر شد

۳. در جمله « در ایران آن روز، دو دربار بود! دربار بزم و دربار رزم؛ بزم پدر، رزم پسر.» به ترتیب مقصود از پدر و پسر کیست؟

الف) آغامحمدخان - فتحعلی شاه

ب) آغامحمدخان - عباس میرزا

پ) فتحعلی شاه - میرزا عیسی

ت) فتحعلی شاه - عباس میرزا

۴. مفهوم قسمت های مشخص شده در عبارت زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

« مردمی که به خانه های تاریک و بی دریچه عادت کرده اند، از پنجره های باز و نورگیر گریزان هستند.»

الف) زندان - آزادی

ب) افکار پوسیده - افکار نو

پ) خانه های قدیمی - خانه های نو

ت) آرامش - جنگ

۵. کدام گزینه در مورد عباس میرزا نادرست است؟

الف) شیفته پادشاهی بود و با شاهزادگان دیگر رقابت می کرد. ب) شاهزاده ای تدبیرگر و رعیت پرور بود.

پ) اهل رزم بود نه بزم ت) افکاری نو و اندیشه ای پویا داشت.

پاسخ سوالات درس نهم - فارسی یازدهم - آغازگری تنها

گروه آموزشی عصر

قلمرو زبانی:

www.my-dars.ir

۱. قریب

۲. دیگر

۳. علامه دهخدا خدمتی شایان به زبان فارسی کرده است. (شاخص) دهخدا علامه بود. هسته گروه اسمی - مسند) و مثال های دیگر

۴. این شهر کهن: بدل مرکز رماندهی خط مقدم دفاع: مسند

۵. یک: صفت شمارشی این: صفت اشاره میرزا: شاخص

۶. فرماندهان سپاه - کسب تاج - میدان کشتار

۷. التهاب: برافروختگی اهتزاز: افراشته صفیر: آواز موعده: هنگام

۸. الف) دارالسلطنه: پایتخت، محل اقامت شاه ب) درایت: آگاهی، تدبیر

پ) خصال : خوی ها، خواه نیک باشد یا بد

ت) خوف : ترس

قلمرو ادبی:

۱ . مجید واعظی

۲ . ادبیات پایداری

۳ . بوی پیشرفت: استعاره به مشامشان نرسیده بود: کنایه از ناآشنا بودن و بی اطلاعی

۴ . موج ها: مشبه سد وار : ادات تشبیه

۵ . الف) درست (ب) نادرست (پ) درست

۶ . بوی پیشرفت: استعاری بار خفت : تشبیهی شکفتن صبح: استعاری

۷ .

نمونه	آرایه ادبی
اسبی کوه پیکر	تشبیه
آفتاب داشت تیغ می کشید.	کنایه
چهره ها شکفته می شد.	استعاره
روسیه مجاز از لشکر روسیه	مجاز

۸ . دربار: مجاز درباریان در تب و تاب بود: کنایه از نگران و مضطرب و بی قرار بودن گنجه نفس می کشید: تشخیص

سقفی از دود و غبار: تشبیه

قلمرو فکری:

۱ . میرزا عیسی قائم مقام

۲ . عشق

۳ . تجربه شکست ها و مشاهده جهانی و رای جهان کشور خود.

www.my-dars.ir

آنچه که در جبهه و جنگ رویاروی کارسازتر است شجاعت است.

آنچه که در جبهه و جنگ با افکار پوسیده کارسازتر است درایت است

۵ . الف) با پیشرفت ناآشنا بودند.

ب) مراسم آن سال ظاهری بود و جدی نبود.

پ) چنبره زده بود: چیرگی و تسلط داشت.

۶ . در ایران آن روز ، دو دربار بود! دربار بزم و دربار رزم؛ بزم پدر، رزم پسر!

الف) فتحعلی شاه - عباس میرزا (ب) پدر اهل بزم و خوش گذرانی ، پسر اهل جنگ با متجاوزان و دفاع از میهن

۷. کارگاه های متعدد صنعتی ساختند. کارخانه های توپ و تفنگ راه انداختند. دانشگاه های بزرگ برپا کردند. نیروی دریایی عظیم ترتیب دادند و کشتی ها و جهانگردهایشان را به دورترین نقاط جهان فرستادند.

۸. الف) درست (ب) نادرست (پ) نادرست (ت) درست

پاسخ سوالات چهارگزینه ای درس نهم فارسی یازدهم - آغازگری تنها

قلمرو زبانی:

۱. ب) ۲. الف) ۳. ت) ۴. پ) ۵. الف)

قلمرو ادبی:

۱. ب) ۲. ت) ۳. الف) ۴. الف) ۵. ت)

قلمرو فکری:

۱. ت) ۲. پ) ۳. ت) ۴. ب) ۵. الف)

طراح سوالات درس دهم و یازدهم: گوهر موسوی ساداتی ناحیه چهار تبریز

سوالات درس دهم کتاب یازدهم

قلمرو زبانی

۱- معنای واژه های مشخص شده را بنویسید.

الف- جزئو که فرات ، رشحه ای از یم توست . آسان ..دریا..... ۰/۲۵

ب- ایثارگران سهیم در این حماسه ی سترگ را درخاطره ی خویش خواهیم داشت . آسان بزرگ ،عظیم..... ۰/۲۵

۲- از بین واژه های زیر، الگوی ساخت کدام واژه متفاوت است ؟ سخت ...چشمه..... ۰/۵

الف- شکسته ب- بسته ج- چشمه د- رسته

۳- املای کدام واژه با توجه به معنای آن اشتباه است ؟ متوسط ...ج(عرش)..... ۰/۵

الف - سترگ : بزرگ ب- رسته :رها شده ج- ارش : آسمان نهم د- رشحه:قطره

۴- واژه های گروه الف را به الگوی مربوط درگروه ب وصل کنید. (یک واژه درگروه الف اضافی است) متوسط ۰/۷۵

ب

الف

صفت وندی (بن ماضی +ه)

پیچ وتاب

اسم وندی -مرکب (بن مضارع +وند+بن مضارع)

بسته

۵- صحیح و غلط بودن جملات زیر را مشخص کنید. ۰/۷۵

الف- املاي واژه ی خطرکننده گان صحیح نوشته شده است .

ب- بین واژه های (چنبر و حلقه) رابطه معنایی ترادف وجود دارد.

ج- بین واژه های (رشحه و یم) رابطه معنایی تضاد وجود ندارد.

۶- در متن زیر واژه هایی که غلط املايي دارند، بیابید و صحیح آن را بنویسید. سخت

«بیست و دوم بهمن در هیأت روزی شکوهمند، آرام آرام از یال کوه های بلند و برف گیر فرود آمد و در محوته آفتابی انقلاب ابدی شد.

اندک اندک جلوه هایی از تقدیر درخشان این نهضت به ملت ما لبخند زد. هلول این صبح روشن را بزرگ می داریم .»

پاسخ: هیئت - محوطه - نهضت - حلول

۷- باتوجه به ابیات زیر به سوالات پاسخ دهید. متوسط

«چون سیل زپیچ و تاب صحرا می رفت همراه سحر به فتح فردا می رفت

بی تاب نضیر جوشش چشمه دور این رود به جست وجوی دریا می رفت»

الف - املاي کدام واژه در شعر بالا غلط است؟ صحیح آن را بنویسید... نظیر

ب- چون در مصراع اول به چه معناست؟ ...مانند و مثل

ج- در مصراع دوم یک صفت وندی بیابید و بنویسید... همراه.....

د- آیا بین واژه های چشمه ورود رابطه ی تناسب وجود دارد؟.....بله.....

قلمرو ادبی

۰/۲۵

۱- شعر زیر در چه قالبی سروده شده است؟ متوسط ...رباعی

«از چنبر نفس، رسته بودند آنها بت ها همه را شکسته بودند آنها

پرواز شدند و پرگشودند به عرش هر چند که دست بسته بودند آنها»

۲- شعر زیر در قالب رباعی سروده شده است دلیل آن را ذکر کنید؟ متوسط یک: چون از چهار مصراع تشکیل شده و مصراع های اول،

دوم و چهارم آن، هم قافیه هستند دوم وزن و آهنگ آن، معادل «لا حول ولا قوه الا بالله است». (ذکر یک دلیل کافی است) ۰/۲۵

«ای کعبه به داغ ماتمت، نیلی پوش وز تشنگی ات، فرات در جوش و خروش

جز تو که فرات، رشحه ای از یم توست دریا نشنید م که کشد مشک به دوش»

۰/۵

۳- باتوجه به مصراع زیر به سوالات پاسخ دهید. متوسط

«وز تشنگی ات، فرات در جوش و خروش»

الف - علت غیر واقعی جوش و خروش فرات چیست؟ تشنگی حضرت عباس

ب- نام آرایه به کار رفته در این مصراع چیست؟ حسن تعلیل

۰/۵

۴- در کدام بیت آرایه حسن تعلیل وجود ندارد؟ متوسط بیت سوم (ج).....

الف - ای کعبه به داغ ماتمت، نیلی پوش وز تشنگی ات، فرات در جوش و خروش

ب- بید مجنون در تمام عمر، سربالا نکرد حاصل بی حاصلی نبود به جز شرمندگی

ج - از چنبر نفس، رسته بودند آنها بت ها همه را شکسته بودند آنها

۰/۷۵

۵- جاهای خالی را با کلمات داده شده پر کنید. متوسط

پرنندگان - خطرکنندگان - برندگان - ستارگان (یک واژه اضافی است)

« رازی که می دانند در بازی خون، می دانند

با بال شکسته پرگشودن، هنراست این را همه می دانند »

۰/۷۵

۶- برای زرد شدن برگ ها در پاییز یک علت خیالی ذکر کنید. متوسط به خاطر ترس از زمستان.....

۷- رباعی زیر را از لحاظ آرایه بررسی کنید و حداقل ۴ آرایه برای آن بنویسید. سخت ۱

« از چنبر نفس، رسته بودند آنها بت ها همه را شکسته بودند آنها

پرواز شدند و پرگشودند به عرش هر چند که دست بسته بودند آنها»

پاسخ- چنبرنفس: اضافه تشبیهی /بت استعاره از مادیات و خواسته های نفسانی /شکستن بت کنایه از پیروز شدن بر خواسته های نفسانی

دسته بسته ایهام دارد-۱ بی سلاح ۲- بسته بودن دست ها / تلمیح به شهادت ۱۷۵ غواص در جنگ ایران و عراق (۴ مورد کافی است)

۸- یک تشبیه در عبارت زیر بیابید و مشابه، مشابه به وجه شبه آن را بنویسید. متوسط ۱

«مادر سایه ی خورشیدی ترین مرد قرن به بار عام رحمت الهی راه یافتیم.»

پاسخ: بارعام رحمت الهی /رحمت الهی مشابه - بارعام مشابه به /وجه شبه رحمت خداوند شامل همه موجودات است مثل بار عام به همه اجاره حضور می دهند.

قلمرو فکری

۱- معنی و مفهوم اشعار و عبارات زیر را به فارسی روان بنویسید.

۰/۲۵

الف- به بارعام رحمت الهی راه یافتیم. آسان رحمت و مهربانی شامل حال ما شده است .

ب- از چنبر نفس رسته بودند آنها. متوسط از مادیات و هواهای نفسانی که مانند طوق و گردبندی بود رها شده بودند. ۰/۵

۲- در مصراع زیر، منظور شاعر از «راز» چیست؟ آسان منظور شهادت هست. ۰/۵

« رازی که خطر کنندگان می دانند»

۳- بیت زیر در مورد چه کسی است؟ متوسط حضرت ابوالفضل (ع) ۰/۵

«ای کعبه به داغ ماتمت نیلی پوش وز تشنگی ات فرات در جوش و خروش»

۴- چه ارتباطی بین ابیات زیر وجود دارد توضیح دهید؟ سخت ۰/۷۵

«بسوزند چوب درختان بی بر سزاخودهمین است مر بی بری

بید مجنون در تمام عمر، سربالانکرد حاصل بی حاصلی نبود به جز شرمندگی»

پاسخ: هردو بیت معتقد است نتیجه بی باری و بی حاصلی تباہ شدن و شرمندگی است.

۵- نثرزیرا به فارسی روان برگردانید. متوسط ۰/۷۵

«خورشید در جشنی بی غروب بر بام جهان ایستاده بود و تولد جمهوری گل محمدی را، کل می کشید.»

پاسخ: خورشید در وسط آسمان می درخشید و برای تولد جمهوری اسلامی، شادمانی می کرد.

۶- با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید. متوسط و سخت ۱

«با بال شکسته پرگشودن، هنر است این را همه پرندگان می دانند»

الف - مفهوم بیت بالا بنویسید. با وجود جراحت و ناتوانی دست از تلاش بر نداشتن ارزشمند است.

ب- آیا می توان این بیت را جزء اشعار انقلابی محسوب کرد؟ چرا؟ بله چون محتوای شعر اشاره به فداکاری جانبازان و رزمندگان اسلام در طول هشت سال دفاع مقدس دارد.

۷- معنی و مفهوم بیت زیر را به نثر روان بنویسید. متوسط ۱

«جز تو که فرات، رشحه ای از یم توست دریا نشنیدم که کشد مشک به دوش»

پاسخ: رود فرات که با آن همه عظمت و بزرگی قطره ای از دریای شجاعت توست غیر از توتابه حال نشنیده ام دریا مشک آبی بردارد.

مفهوم فداکاری حضرت عباس (ع) در رساندن آب برای امام حسین (ع) و باران و فرزندان ایشان با وجود اینکه فرات در محاصره دشمن بود.

دبیرستان دکتر موحد

طراح گوهر موسوی ساداتی

سوالات چهار گزینه ای درس دهم

قلمرو زبانی

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

۱- در همه گزینه ها به جز معنای هردو واژه صحیح است. گزینه ۳

(۱) رشحه، بار، قطره، رخصت (۲) سترگ، چنبر، عظیم، طوق

(۳) رستن، مشک، روییدن، خیک (۴) یم، تابناک، دریا، نورانی

۲- «عرش» به کدام معنی نیست؟ گزینه ۴

(۱) خیمه (۲) آسمان نهم (۳) تخت (۴) آستانه

۳- کدام گزینه، صفت وندی بر اساس الگوی «بن ماضی +ه» است؟ گزینه ۴

(۱) گریه (۲) نمایه (۳) پیرایه (۴) گشوده

۴- در همه ی گزینه ها واژه «وندی - مرکب» وجود دارد به جز گزینه ۱

۱- از چنبر نفس، رسته بودند آنها بت ها همه را شکسته بودند آنها

- ۲- پرواز شدند و پرگشودند به عرش هر چند که دست بسته بودند آنها
 ۳- چون سیل زپیچ وتاب صحرا می رفت همراه سحر به فتح فردا می رفت
 ۴- رازی که خطرکنندگان می دانند دربازی خون، برندگان می دانند
 ۵- همه گروه کلمات زیر به استثنای فاقد غلط املائی اند. گزینه ۴

- (۱) پیچ وتاب صحرا- جوشش چشمه -جست وجوی دریا -عرش آسمان (۲) سلمان هراتی - محمد مجاهدی -محوطه آفتابی -حماسه سترگ
 (۳) لاجول ولا قوه- مصراع رباعی -نثر روان -حسن تعلیل (۴) ائنه ذهن مخاطب - دلیل غیرواقعی -کلاف ابر- حلول ماه

قلمرو ادبی

- ۱- در کدام گزینه آرایه «حسن تعلیل» نیست؟ گزینه ۴
 (۱) بیدمجنون در تمام عمر، سربالا نکرد
 (۲) ای کعبه به داغ ماتمت، نیلی پوش
 (۳) باران همه برجای عرق می چکد از ابر
 (۴) از چنبرنفس، رسته بودند آنها
 ۲- آرایه روبه روی کدام عبارت، درست نیست؟ گزینه ۴
 ۱- آسمان با رنگین کمانی از شوق وشور، کلاف ابرهای تیره را از هم باز می کرد. (تشبیه)
 ۲- ما درسایه خورشیدی ترین مرد قرن به بار رحمت الهی را یافتیم. (پارادوکس)
 ۳- آسمان با هفت دست گرم و پنهانی دف می زد. (تشخیص)
 ۴- خورشید درجشنی بی غروب برپام روشن جهان ایستاده بود. (مجاز)

قلمرو ادبی

- ۳- آرایه های بیت « پرواز شدند و پرگشودند به عرش / هر چند که دست بسته بودند آنها» در کدام گزینه به درستی آمده است؟ گزینه ۱
 (۱) کنایه - مجاز - ایهام
 (۲) ایهام - تشخیص - مجاز
 (۳) تلمیح - ایهام - تشخیص
 (۴) تلمیح - تشبیه - تلمیح - ایهام
 ۴- در کدام بیت «رکن مشبه» صحیح ذکر نشده است؟ گزینه ۳

- (۱) از چنبرنفس، رسته بودند آنها
 (۲) چون سیل زپیچ وتاب صحرا می رفت
 (۳) بی تاب نظیر جوشش چشمه دور
 (۴) جز تو که فرات، رشحه ای از یم توست
 (۱) بت ها همه را شکسته بودند آنها (مشبه: نفس)
 (۲) همراه سحر به فتح فردا می رفت (مشبه: محذوف)
 (۳) این رود به جست وجوی دریا می رفت (مشبه: چشمه)
 (۴) دریا نشنیدم که کشد مشک به دوش (مشبه: فرات)

- ۵- کدام آرایه در بیت « بیدمجنون در تمام عمر، سربالا نکرد / حاصل بی حاصلی نبود به جز شرمندگی» نیست؟ گزینه ۴

قلمرو فکری

۱- مفهوم اصلی رباعی در کدام گزینه بهتر بیان شده است؟ گزینه ۳

« چون سیل زپیچ و تاب صحرا می رفت همراه سحر به فتح فردا می رفت
بی تاب نظیر جوشش چشمه دور این رود به جست وجوی دریا می رفت»

۱) بازگشت به اصل ۲) در جست وجوی حقیقت

۳) حرکت به سوی آزادی ۴) گذشته را چراغ راه آینده قرار دادن

۲- رباعی زیر در توصیف چه کسانی هست؟ گزینه ۲

« از چنبر نفس، رسته بودند آنها بت ها همه را شکسته بودند آنها
پرواز شدند و پرگشودند به عرش هر چند که دست بسته بودند آنها»

۱) جانبازان ۲) غواصان شهید ۳) شهیدان ۴) اسیران

۳- بیت « بید مجنون در تمام عمر، سربالانکرد حاصل بی حاصلی نبود به جز شرمندگی » با کدام بیت ارتباط معنایی ندارد؟

۱) بسوزند چوب درختان بی بر سزا خود همین است مری بری را

۲) نه سایه دارم ونه بریفکنندم و سزاست اگر نه بر درخت تر کسی تبر نمی زند

۳) به سرو گفت کسی میوه ای نمی آری جواب داد که آزادگان تهی دستند

۴) گفتش تبر آهسته که جرم توهمین است کاین موسم حاصل بود و نیست تورا بار

پاسخ: گزینه ۳

۴- منظور شاعر از «راز» در بیت زیر چیست؟ گزینه ۳

« رازی که خطرکنندگان می دانند در بازی خون، برندگان می دانند»

۱) عاشقی ۲) معرفت الهی ۳) شهادت ۴) تقدیر الهی

۵- مفهوم همه ابیات در داخل پرانتز درست ذکر شده به جز..... گزینه ۳

۱) بید مجنون در تمام عمر، سربالانکرد حاصل بی حاصلی نبود به جز شرمندگی (سرافکنندگی و شرمساری)

۲) از چنبر نفس، رسته بودند آنها بت ها همه را شکسته بودند آنها (رها شدن از مادیات و دل کردن از تعلقات)

۳) با بال شکسته پر گشودن هنر است این را همه پرندگان می دانند «دست از تلاش برداشتن به دلیل ضعف و ناتوانی»

۴) چون سیل زپیچ و تاب صحرا می رفت همراه سحر به فتح فردا می رفت (قدم در راه آزادی گذاشتن)

سؤال های تشریحی درس دوازدهم

قلمرو زبانی:

- ۱- بین واژه های «الحاح، غو، فریاد» چه رابطه معنایی وجود دارد؟ (۲۵/۰ نمره - ساده)
- ۲- در مصراع اول بیت «یکی بی زبان مرد آهنگرم/ ز شاه آتش آید همی بر سرم» چند ترکیب وصفی وجود دارد؟ (۲۵/۰ نمره - متوسط)
- ۳- صحیح واژه هایی را که غلط املائی دارند بنویسید: (۵/۰ نمره - متوسط)
- خالگیری چالاک - مظهر اهریمنی - الحاح و اصرار - لایق و فایق - حلال ماه - محضر ضحاک - استعداد مجرد - منش خبیث
- ۴- نقش «م» را در هر کدام از موارد زیر بنویسید: (۵/۰ نمره - سخت)
- الف) یکی بی زبان مرد آهنگرم (ب) ز شاه آتش آید همی بر سرم
- ۵- در بیت «همان جوشن و ترگ و برگستوان/ همان نیزه و تیر و گرز گران» واژه های متروک را مشخص کنید: (۷۵/۰ نمره - ساده)
- ۶- نقش دستوری واژه های مشخص شده را بنویسید: (۷۵/۰ نمره - متوسط)

نهان گشت آیین فرزندگان/ پراگنده شد نام دیوانگان

ز بیم سپهبد همه راستان/ بر آن کار گشتند همداستان

- ۷- معادل معنایی واژه های زیر را از درس بنویسید: (نمره - ساده)
- استشهادنامه () - ناگهان () - اسب تندرو () - پتک ()
- ۸- واژگان مشخص شده مشمول کدام یک از وضعیت های چهارگانه در گذر زمان شده اند؟ (نمره - سخت)

الف) ز هر کشوری مهتران را بخواست/ که در پادشاهی کند پشت راست

ب) بدو گفت مهتر به روی دژم/ که برگوی تا از که دیدی ستم

پ) چو برخواند کاوه همه محضرش/ سبک سوی پیران آن کشورش

ت) خروشید کای پایمردان دیو/ بریده دل از ترس گیهان خدیو

قلمرو ادبی:

- ۱- در بیت «تو یک ساعت چو افریدون به میدان باش تا زآن پس/ به هر جانب که روی آری درفش کاویان بینی» چه آرایه ای در قسمت مشخص شده دیده می شود؟ (۲۵/۰ نمره - ساده)

۲- «درفش کاویان» نماد چیست؟ (۰/۲۵ - نمره - متوسط)

۳- بیت «بپویدد کاین مهتر آهرمن است/ جهان آفرین را به دل دشمن است» دعوتی است به بر ضد (۰/۵ - نمره - ساده)

۴- ردیف و قافیه را در بیت «مرا در نهانی یکی دشمن است/ که بر بخردان این سخن روشن است» مشخص کنید. (۰/۵ - نمره - متوسط)

۵- مجاز را در هر کدام از ابیات زیر مشخص کنید: (۰/۷۵ - نمره - متوسط)

الف) چو کاوه برون شد ز درگاه شاه/ بر او انجمن گشت بازارگاه

ب) همی بر خروشید و فریاد خواند/ جهان را سراسر سوی داد خواند

پ) از آن چرم کاهنگران پشت پای/ بپوشند هنگام زخم درای

۶- واژه های مشخص شده در دو بیت زیر چه آرایه مشترکی دارند؟ مفهوم هر یک را بنویسید: (۰/۷۵ - نمره - متوسط)

الف) بر آن محضر اژدها ناگزیر/ گواهی نوشتند برنا و پیر

ب) یکی بی زیان مرد آهنگرم/ ز شاه آتش آید همی بر سرم

۷- در هر کدام از ابیات زیر قسمتهای مشخص شده کدام رکن تشبیه هستند؟ (۱ - نمره - متوسط)

الف) ز بالا چو پی بر زمین برنهاد/ بیامد فریدون به کردار باد

ب) برآمد بر این روزگار دراز/ کشید اژدها فش به تنگی فراز

۸- با توجه به بیتهای زیر مفهوم کنایه ها را بنویسید: (۱ - نمره - مشکل)

ز هر کشوری مهتران را بخواست/ که در پادشاهی کند پشت راست

بدو باز دادند فرزند او/ به خوبی بجستند پیوند او

www.my-dars.ir

ب) پیوند کسی را جستن:

الف) پشت راست کردن:

قلمرو فکری:

۱- در بیت «بپویدد کاین مهتر آهرمن است/ جهان آفرین را به دل دشمن است» مصراع دوم بیانگر کدام ویژگی ضحاک است؟ (۰/۲۵ - نمره - ساده)

۲- با توجه به بیت «از آن پس چنین گفت با موبدان/ که ای پرهیز باگهر بخردان» موبدان چه کسانی هستند؟ (۰/۲۵ - نمره - ساده)

۳- با توجه به بیت «همی رفت منزل به منزل چو باد/ سری پر ز کینه دلی پر ز داد» انگیزه فریدون در قیام علیه ضحاک چه بوده

است؟ (۰/۵ - نمره - متوسط)

۴- در بیت «چیست؟ (۵/۰ نمره - متوسط)

۵- در بیت های «بیامد به درگاه سالار نو/ بدیدندش آنجا و برخاست غو» و «خروشید کای پایمردان دیو/ بریده دل از ترس گیهان خدیو» منظور از «دیو» و «گیهان خدیو» و «سالار نو» چیست؟ (۷۵/۰ نمره - متوسط)

۶- به پرسش های زیر پاسخ دهید: (۷۵/۰ نمره - متوسط)

الف) با توجه به عبارت «علم در همه بایی لایق است و عالم در آن باب بر همه فایق؛ استعداد مجرد، جز حسرت روزگار نیست.» استعداد با همراهی چه چیزی موجب موفقیت می شود؟

ب) بیت «با جوانان چو دست بگشادی/ پای گردون پیر برستی» در وصف چه چیزی است؟

پ) با توجه به بیت «زور داری چون نداری علم کار/ لاف آن نتوان به آسانی زدن» قدرت مهم تر است یا آگاهی؟

۷- مفهوم عبارت های زیر را بنویسید: (۱ نمره - متوسط)

الف) بریده دل از ترس گیهان خدیو

ب) جز تخم نیکی سپهبد نکشت

پ) که در پادشاهی کند پشت راست

ت) کشید اژدهافش به تنگی فراز

۸- منظور از واژه های مشخص شده را بنویسید: (۱ نمره - متوسط)

الف) ز بیم سپهبد همه راستان/ بر آن کار گشتند همداستان

ب) ستم دیده را پیش او خواندند/ بر نامدارانش بنشانند

پ) بپوید کاین مهتر آهرمن است/ جهان آفرین را به دل دشمن است

ت) همه سوی دوزخ نهادید روی/ سپردید دل ها به گفتار اوی

سؤالهای چهارگزینه ای درس دوازدهم

قلمرو زبانی:

۱- نقش ضمیر «ش» در کدام گزینه متفاوت است؟

الف) چو برخواند کاوه همه محضرش*
ب) بر نامدارانش بنشانند

ج) بدیدندش آن جا و برخاست غو د) به کوه دماوند کردش به بند

۲- در بیت «سپهبد به گفتار او بنگرید/ شگفت آمدش کان سخن ها شنید» زمان افعال به ترتیب در کدام گزینه به طور صحیح آمده است؟

الف) ماضی ساده، دیگری - ماضی ساده، دیگری - ماضی ساده، دیگری*

ب) امر، شنونده - اسنادی، دیگری - ماضی استمراری، دیگری

ج) مضارع التزامی، شنونده - ماضی ساده، دیگری - ماضی استمراری، دیگری

د) مضارع التزامی، شنونده - اسنادی، دیگری - ماضی استمراری، دیگری

۳- «را» در کدام گزینه می تواند هم حرف اضافه باشد و هم فک اضافه؟

الف) چنان بد که ضحاک را روز و شب/ به نام فریدون گشادی دو لب

ب) که گر هفت کشور به شاهی تو راست/ چرا رنج و سختی همه بهر ماست

ج) بپوید کاین مهتر آهرمن است/ جهان آفرین را به دل دشمن است*

د) ز هر کشوری مهتران را بخواست/ که در پادشاهی کند پشت راست

۴- در کدام گزینه ویژگی سبکی «دو حرف اضافه برای یک متمم» دیده نمی شود؟

الف) که باشد بر آن محضر اندر گوا ب) نباشم بدین محضر اندر گوا

ج) که گر هفت کشور به شاهی تو راست* د) ز بالا چو پی بر زمین بر نهاد

۵- معنی واژه «اگر» در کدام گزینه مطابق معنی آن در بیت زیر نیست؟

«تو شاهی و گر ازدهاپیکری/ بیاید بدین داستان داوری»

الف) از آن دو برون نیستش سرنوشت/ اگر دوزخ جاودان یا بهشت

ب) همه جان به یک ره به کف برنهمیم/ اگر کام یابیم اگر سر دهیم

ج) بباشید تا من بدین رزمگاه/ اگر سر دهم گر ستانم کلاه

د) اگر یار باشد جهان آفرین/ به خون پدر جویم از کوه کین*

قلمرو ادبی:

۱- آرایه نوشته شده در مقابل کدام گزینه نادرست است؟

الف) همان گه یکایک ز درگاه شاه/ برآمد خروشیدن دادخواه (واج آرایه)

ب) سپهبد به گفتار او بنگرید/ شگفت آمدش کان سخن ها شنید (حس آمیزی)

(ج) کسی کاو هوای فریدون کند/ دل از بند ضحاک بیرون کند (تضاد)

(د) از آن پس چنین گفت با موبدان/ که ای پره‌نر باگهر بخردان (استعاره)*

۲- در کدام گزینه تضاد بیشتری به کار رفته است؟

(الف) هنر خوار شد، جادویی ارجمند/ نهان راستی، آشکارا گزند*

(ب) به سال اندکی و به دانش بزرگ/ گوی، بدنزادی، دلیر و سترگ

(ج) کسی کاو هوای فریدون کند/ دل از بند ضحاک بیرون کند

(د) به شهر اندرون هر که برنا بدنند/ چو پیران که در شهر دانا بدنند

۳- در کدام گزینه جناس وجود ندارد؟

(الف) بدو گفت مهتر به روی دژم/ که برگوی تا از که دیدی ستم

(ب) خروشید و برجست لرزان ز جای/ بدرید و بسپرد محضر به پای

(ج) همان کاوه آن بر سر نیزه کرد/ همان گه ز بازار برخاست گرد

(د) خروشان همی رفت نیزه به دست/ که ای نامداران یزدان پرست*

۴- در همهٔ ابیات به استثنای بیت... آرایهٔ کنایه به کار رفته است.

(الف) زبان تیز بگشاد دستان سام/ لبی پر ز خنده دلی شادکام

(ب) بیامد کمر بسته گیو دلیر/ یکی بارکش بادپایی به زیر

(ج) سر و تن بشویم با پا و دست/ چنان چون بود مرد یزدان پرست*

(د) بسی کشته شد لشکر از هر دو سوی/ سپه یک ز دیگر نه برگاشت روی

۵- آرایهٔ مقابل کدام عبارت نادرست است؟

(الف) مار بر دوش ضحاک می روید. (استعاره)

(ب) ابلیس خود را به صورت پزشکی در می آورد. (تشبیه)

(ج) خورش های حیوانی به او می خوراند. (کنایه)*

(د) درفشی که پشتیان آن بازوی مردم رنج کشیده بود. (مجاز)

۱- زمینه ملی حماسه در کدام بیت دیده می شود؟

الف) یکی محضر اکنون نباید نوشت/ که جز تخم نیکی سپهید نکشت

ب) خروشید و زد دست بر سر ز شاه/ که شاهان منم کاوه دادخواه

ج) همان کاوه آن بر سر نیزه کرد/ همان گه ز بازار برخاست گرد

د) کسی کاوه ای فریدون کند/ دل از بند ضحاک بیرون کند

۲- بیت «چو ضحاک شد بر جهان شهریار/ بر او سالیان انجمن شد هزار» بیانگر کدام زمینه حماسی است؟

الف) قهرمانی ب) شگفت آوری* ج) ملی د) داستانی

۳- در بیت «خروشید و زد دست بر سر ز شاه/ که شاهان منم کاوه دادخواه» به کدام خصوصیت کاوه اشاره نشده است؟

الف) خشم از ظلم ب) ترس از ظلم* ج) شجاعت مقابل ستمگر د) اعتراض به ستمگر

۴- از بیت «هنر خوار شد جادویی ارجمند/ نهان راستی آشکارا گزند» کدام مفهوم دریافت نمی شود؟

الف) بی توجهی به دانشمندان و هنروران ب) چیرگی نادانی و خرافات بر افکار صحیح

ج) علنی شدن اعمال کج و ناراست د) رواج فساد در اثر جادوگری و درویشی*

۵- «بدو گفت مهتر به روی دژم/ که برگوی تا از که دیدی ستم» یعنی ضحاک:

الف) با اندوه فراوان درباره ظلمی که در حق وی روا داشته بودند، گفت و گو کرد.

ب) با خوشحالی و اظهار شادمانی از کاوه بازجویی کرد.

ج) دوستانه به او گفت که از هر کسی آزرده شده باز گوید.

د) خشمگینانه نام کسی را که به کاوه ظلم کرده بود از او پرسید.*

سؤال های تشریحی درس چهاردهم

قلمرو زبانی:

۱- در واژه های «نمی خواند، سپید، تنبل» کدام فرآیند واجی مشترک دیده می شود؟ (۰/۲۵ - نمره - متوسط)

۲- نقش دستوری واژه مشخص شده چیست؟ (۰/۲۵ - سخت)

همه برده سر در گریبان فرو/ نشد هیچ کس را هوس رزم او

۳- معنای واژه های مشخص شده را بنویسید: (۵/۰ نمره - متوسط)

الف) که ناگاه عمرو آن سپهر نبرد/ برانگیخت ابرش برافشاند گرد

ب) بر مصطفی بهر رخصت دوید/ از او خواست دستوری اما ندید

۴- معنای واژه های «سهم» و «کینه» را بنویسید. (۵/۰ نمره - متوسط)

۵- ساخت واژه های مشخص شده را بنویسید: (۷۵/۰ نمره - متوسط)

نخست آن سیه روز و برگشته بخت/ برافراخت بازو چو شاخ درخت

۶- املائی صحیح واژه های نادرست را بنویسید: (۷۵/۰ نمره - سخت)

بخوایید دندان به دندان کین/ الم کرد شمشیر آن اژدها/ چو غلطید در خاک آن ژنده پیل

۷- نقش دستوری واژه های مشخص شده را بنویسید: (۱ نمره - سخت)

الف) بر مصطفی بهر رخصت دوید/ از او خواست دستوری اما ندید

ب) برافراخت پس دست خیرگشا/ پی سربریدن بیفشرد پا

۸- نقش دستوری واژه های مشخص شده را بنویسید: (۱ نمره - سخت)

شجاع غضنفر، وصی نبی/ نهنگ یم قدرت حق علی

قلمرو ادبی:

۱- در مصراع اول بیت «فلک باخت از سهم آن جنگ رنگ/ بود سهمگین جنگ شیر و پلنگ» کدام قسمت تشخیص دارد؟ (۲۵/۰ نمره -

متوسط)

۲- در بیت «چو نمود رخ شاهد آرزو/ به هم حمله کردند باز از دو سو» «شاهد آرزو» چه آرایه ای دارد؟ (۲۵/۰ نمره - سخت)

۳- ردیف و قافیه را در بیت «دویدند از کین دل سوی هم/ در صلح بستند بر روی هم» مشخص کنید: (۵/۰ نمره - ساده)

۴- در بیت های زیر، مفهوم مجازها را مشخص کنید: (۵/۰ نمره - متوسط)

الف) به جز بازوی دین و شیر خدا/ که شد طالب رزم آن اژدها

ب) به سوی هژبر ژبان کرد رو/ به پیشش برآمد شه جنگجو

۵- تشبیه و پایه های آن را در بیت زیر مشخص کنید: (۷۵/۰ نمره - سخت)

دویدند از کین دل سوی هم/ در صلح بستند بر روی هم

۶- در مصراع دوم بیت زیر چند تشبیه دیده می شود؟ آن ها را مشخص کنید: (۷۵/۰ نمره - سخت)

شجاع غضنفر، وصی نبی/ نهنگ یم قدرت حق، علی

۷- در بیت های زیر ارکان تشبیه را مشخص کنید: (۱ نمره - سخت)

الف) چو آن آهنین کوه آمد به دشت / همه رزمگه کوه فولاد گشت

ب) که ناگاه عمرو آن سپهر نبرد / برانگیخت ابرش برافشاند گرد

۸- با توجه به بیت «پرید از رخ کفر در هند رنگ / تپیدند بتخانه ها در فرنگ» به پرسش ها پاسخ دهید: (۱ نمره - متوسط)

الف) «رنگ از رخ پریدن» چه آرایه ای دارد؟

ب) آرایهٔ مشترک مصراع اول و دوم چیست؟

پ) با توجه به این که «هند» در شرق کرهٔ زمین است، با «فرنگ» چه آرایه ای پدید می آورد؟

قلمرو فکری:

۱- با توجه به درس، چرا پیامبر، بار اول و دوم به حضرت علی اجازهٔ نبرد با عمرو نمی دهد؟ (۰/۲۵ نمره - متوسط)

۲- «علم کردن» کنایه از چیست؟ (۰/۲۵ نمره - متوسط)

۳- مفهوم مصراع دوم چیست؟ «چو آن آهنین کوه آمد به دشت / همه رزمگه کوه فولاد گشت» (۰/۵ نمره - متوسط)

۴- با توجه به بیت «غضنفر بزد تیغ بر گردنش / درآورد از پای بی سر تنش» به پرسش ها پاسخ دهید: (۰/۵ نمره - متوسط)

الف) معنای لغوی «غضنفر» چیست؟

ب) منظور از «غضنفر» کیست؟

۵- با توجه به بیت های زیر، به پرسش ها پاسخ دهید: (۰/۷۵ نمره - متوسط)

حبیب خدای جهان آفرین / نگه کرد بر روی مردان دین

همه برده سر در گریبان فرو / نشد هیچ کس را هوس رزم او

الف) «حبیب خدا» چه کسی است؟

ب) منظور از «او» کیست؟

پ) «سر در گریبان بردن» چه مفهومی دارد؟

۶- منظور از قسمت های مشخص شده چه کسانی هستند؟ (۰/۷۵ نمره - متوسط)

سپر بر سر آورد شیر اله / علم کرد شمشیر آن اژدها

چو غلتید در خاک آن ژنده پیل / بزد بوسه بر دست او جبرئیل

۷- مفهوم مصراع های زیر را بنویسید: (۱ نمره - سخت)

الف) ز هم رد نمودند هفتاد حرب

ب) بخایید دندان به دندان کین

پ) در صلح بستند بر روی هم

ت) چو نمود رخ شاهد آرزو

۸- مفهوم کنایه های زیر را بنویسید: (۱ نمره - متوسط)

الف) گرد برافشاندن ب) نفس راست کردن پ) رنگ از رخ پریدن ت) از پای درآوردن

سؤال های چهار گزینه ای درس چهاردهم

قلمرو زبانی:

۱- نقش دستوری کدام واژه مشخص شده در مقابل آن صحیح نیست؟

الف) چو ننمود رخ شاهد آرزو/به هم حمله کردند باز از دو سو (مفعول)

ب) ز بس گرد از آن رزمگه بردمید/ تن هر دو شد از نظر ناپدید (مسند)

ج) چو غلتید در خاک آن ژنده پیل/ بزد بوسه بر دست او جبرئیل (متمم)*

د) به نام خدای جهان آفرین/ بینداخت شمشیر را شاه دین (نهاد)

۲- در کدام بیت نادرستی املایی دیده نمی شود؟

الف) دلیران میدان گشوده نذر/ که بر کینه اول که بندد کمر

ب) در قضا بر پهلوانی دست یافت/ زود شمشیری برآورد و شتافت

ج) همه برده سر در گریبان فرو/ نشد هیچ کس را هوس رزم او *

د) گفت من تیغ از پی حق می زخم/ بنده حقم نه معمور تنم

۳- ابرش یعنی اسبی که:

الف) رنگ آن میان سرخ و سیاه باشد

ب) رنگ آن میان زرد و بور باشد

ج) بر اعضای او نقطه باشد *

د) رنگش مایل به زردی باشد

www.my-dars.ir

۴- نقش دستوری کدام واژه صحیح نیست؟

الف) برافراخت پس دست خیرگشا (نهاد)

ب) بر مصطفی بهر رخصت دوید (متمم) *

ج) علم کرد شمشیر آن اژدها (نهاد)

د) نشد هیچ کس را هوس رزم او (مضاف الیه)

۵- معنای واژه مشخص شده در کدام گزینه نادرست است؟

الف) چو ننمود رخ شاهد آرزو (زیبارو)

ب) بر مصطفی بهر رخصت دوید (اذن)

ج) چو غلتید در خاک آن ژنده پیل (فیل بزرگ)

د) بینداخت شمشیر را شاه دین (رها کرد)*

۱- در کدام گزینه حرف «چو» ادات تشبیه است؟

الف) چو نمود رخ شاهد آرزو

ب) چو آن آهنین کوه آمد به دشت

ج) چو شیر خدا راند بر خصم تیغ

د) برافراخت بازو چو شاخ درخت*

۲- در همهٔ گزینه ها به جز ... کنایه به کار رفته است؟

الف) که ناگاه عمرو آن سپهر نبرد/ برانگیخت ابرش برافشاند گرد

ب) دویدند از کین دل سوی هم/ در صلح بستند بر روی هم

ج) به نام خدای جهان آفرین/ بینداخت شمشیر را شاه دین*

د) چو شیر خدا راند بر خصم تیغ/ به سر کوفت شیطان دو دست دریغ

۳- کدام گزینه دربارهٔ آرایه های بیت «فلک باخت از سهم آن جنگ رنگ/ بود سهمگین جنگ شیر و پلنگ» کاملاً درست است؟

الف) واج آرایه، تناقض، تشبیه، تشخیص

ب) استعاره، جناس ناهمسان، تناسب کنایه *

ج) تشخیص، ایهام تناسب، مراعات نظیر، حس آمیزی

د) اغراق، کنایه، تشخیص، تضاد

۴- در همهٔ گزینه ها به جز گزینهٔ ... تشبیه به کار رفته است.

الف) که ناگاه عمرو آن سپهر نبرد/ برانگیخت ابرش برافشاند گرد

ب) دم تیغ بر گردنش چون رسید/ سر عمرو صدگام از تن پرید *

ج) نخست آن سیه روز و برگشته بخت/ برافراخت بازو چو شاخ درخت

د) چو نمود رخ شاهد آرزو/ به هم حمله کردند باز از دو سو

۵- در کدام بیت مجاز به کار نرفته است؟

الف) نهاندن آوردگاهی چنان/ که کم دیده باشد زمین و زمان

ب) زره لخت لخت و قبا چاک چاک/ سر و روی مردان پر از گرد و خاک

ج) چنان دید بر روی دشمن ز خشم/ که شد ساخته کارش از زهر چشم *

د) چنین آن دو ماهر در آداب ضرب/ ز هم رد نمودند هفتاد حرب

۱- در مصراع های زیر، کدام شخصیت با بقیه متفاوت است؟

- الف) به سوی هژبر ژیان کرد رو
ب) به پیشش برآمد شه جنگجو
ج) چو آن آهنین کوه آمد به دشت*
د) بینداخت شمشیر را شاه دین

۲- کدام معنی در مورد مصراع «بینداخت شمشیر را شاه دین» صحیح است؟

- الف) حضرت علی شمشیر را بر زمین انداخت
ب) عمرو شمشیر را بر زمین انداخت
ج) حضرت علی با شمشیر ضربه زد*
د) عمرو تسلیم شد

۳- «ز بس گرد از آن رزمگه بردمید/ تن هر دو شد از نظر ناپدید» یعنی: شدت پیکار چنان بود که...

- الف) هر دو پهلوان یکدیگر را در گرد و غبار نمی دیدند
ب) هر دو پهلوان یکدیگر را در تیرگی و تاریکی گم کردند
ج) طرفین مخاصمه در تیرگی خاک و غبار دیده نمی شدند*
د) طوفان سهمگین طرفین مخاصمه را زیر خاک پنهان کرد

۴- از مفهوم بیت «چنین آن دو ماهر در آداب ضرب/ ز هم رد نمودند هفتاد حرب» کدام گزینه برداشت نمی شود؟

- الف) دفاع کردن جنگاوران
ب) مهارت جنگاوران در نبرد
ج) سختی نبرد بدون ابزار جنگی*
د) به طول انجامیدن نبرد

۵- معنی و مفهوم درج شده در برابر کدام گزینه نادرست است؟

الف) همه رزمگه کوه فولاد گشت: گویی آن پهلوان قوی هیکل تمام میدان را اشغال کرد.

ب) بخایید دندان به دندان کین: از شدت ضربه دشمن درد کشید.*

ج) چو نمود رخ شاهد آرزو: هیچ کدام در جنگ پیروز نشدند.

د) به سر کوفت شیطان دو دست دریغ: شیطان شکست خورده و ناامید شد.

سوالات چهارگزینه ای درس پانزدهم فارسی پایه یازدهم

الف) قلمرو زبانی

۱- کدام کلمه به معنی « با صفا » است؟

الف) نزاهت ب) نزه ج) نزهت د) منزّه

۲- زمان فعل مشخص شده در جمله « حبه بینداخت و در کمین نشست. » در کدام گزینه آمده است؟

الف) ماضی استمراری ب) مضارع التزامی ج) ماضی ساده د) مضارع ساده

۳- در همه گزینه ها، بجز گزینه غلط املایی وجود دارد.

الف) حالی ثواب آن باشد که جمله به طریق تعاون قوتی کنید.

ب) ایشان حقوق مرا به طاعت و مناصحت بگذارند.

ج) اگرچه ملالت به کمال رسیده باشد، احمال من جایز نشمری

د) مرا نیز از عهده لوازم ریاست بیرون باید آمد و موجب سیادت را به ادا رسانید.

۴- نقش دستوری «مضاف الیه» در جمله ی زیر کدام است؟

« گفت : این حدیث را مکرّر می کنی؛ مگر تو را به نفس خویش حاجت نمی باشد. »

الف) خویش ب) حاجت ج) تو د) حدیث

۵- املای کدام کلمه با توجه به معنی آن نادرست است ؟

الف) قضا : سرنوشت ب) کریه : ناپسند ج) امارت : ساختمان د) جبّه : پیشانی

www.my-dars.ir

ب) قلمرو ادبی:

۱- در ابیات زیر، چه آرایه هایی دیده می شود؟

«درفشان لاله در وی، چون چراغی ولیک از دود او بر جانش داغی

شقایق بر یکی پای ایستاده چو بر شاخ زمرد جام باده »

الف) تشخیص، تناسب، اسلوب معادله ب) اسلوب معادله، سجع، ایهام

ج) کنایه، تضمین، جناس د) تشبیه، تشخیص، استعاره

۲- در عبارت زیر، کدام آرایه مشاهده می شود؟

« آن موش را زبرا نام بود؛ گرم و سرد روزگار دیده و خیر و شر احوال مشاهده کرده.»

الف) حس آمیزی (ب) تشبیه (ج) استعاره (د) جناس

۳- نوع متن ادبی زیر، در کدام گزینه آمده است؟

« آورده اند که در ناحیت کشمیر متصیدی خوش و مرغزاری نزه بود که از عکس ریاحین او ، پرزاغ چون دم طاووس نمودی و»

الف) ادبیات غنایی (ب) ادبیات تعلیمی (ج) ادبیات داستانی (د) ادبیات پایداری

۴- در واژه « سر » در عبارت زیر، چه آرایه ای نهفته است؟

« سر ایشان کبوتری بود که او را مطوقه گفتندی و در طاعت و مطاوعت او روزگار گذاشتندی.»

الف) استعاره (ب) ایهام (ج) کنایه (د) مجاز

۵- در کدام گزینه ، آرایه « کنایه » مشاهده نمی شود؟

الف) تا از چشم او ناپیدا نشویم، دل از ما برنگیرد.

ب) بر آن امید که آخر درمانند و بیفتند.

ج) حبه بینداخت و در کمین بنشست.

د) حقوق مرا به طاعت و مناصحت بگزارند.

ج) قلمرو فکری:

۱- معنی « راه بتافتند » در عبارت زیر در کدام گزینه آمده است؟

« کبوتران اشارت او را امام ساختند و راه بتافتند و صیاد بازگشت.»

الف) تغییر مسیر دادند. (ب) به راه خود ادامه دادند. (ج) برگشتند (د) هیچ کدام

۲- معنی عبارت « زود در بریدن بندها ایستاد. » در کدام گزینه آمده است؟

الف) از بریدن بندها دست کشید. (ب) در بریدن ریسمان ممانعت کرد

ج) فوری شروع به بریدن بندها کرد (د) در بریدن بندها تلاش زیادی کرد.

۳- مفهوم کدام بیت، با مفهوم عبارت زیر، بیشتر تناسب دارد؟

« چنان باید که همگنان، استخلاص یاران را مهم تر از تخلص خود شناسد.»

الف) راحت دنیا ز خود بردار تو بهر یاران کن ورا ایثار تو

ب) جان نثارت کرد از اخلاص می کردی نثار/صایب مسکین اگر صد جان دیگر داشتی

ج) ای تن آسان مانده در ساحل به استخلاص ما/ همتی بگمار کاندر موج طوفان اندریم

د) چه خوش باشد سری در پای یاری به اخلاص و ارادت جان سپردن

۴- معنی عبارت « حقوق مرا به طاعت و مناصحت بگزارند.» در کدام گزینه آمده است؟

الف) با اطاعت و پیروی از من وظیفه شان را به تو انجام دادند.

ب) با اطاعت و پیروی از من وظیفه شان را به من ادا کردند.

ج) با فرمانبرداری و پیروی از تو وظیفه شان را به اجرا گذاشتند.

د) با فرمانبرداری و پیروی از تو از عهده وظیفه شان برآمدند.

۵- منظور از « خصلت پسندیده و سیرت ستوده ی کبوتر طوق دار » در عبارت زیر کدام است؟

« عادت اهل مکرمت این است و عقیدت ارباب مودت بدین خصلت پسندیده و سیرت ستوده، در موالات تو صافی تر گردد.»

الف) توانایی وی در رفع اضطراب یاران

ب) مهارت وی در فریب دادن صیاد

ج) ایثار کردن و رهایی دوستان را بر رهایی خود ترجیح دادن

د) راهنمایی کردن یاران و استفاده ی درست از نیروی همگان

www.maydars.ir « سوالات چهارگزینه ای درس شانزدهم »

الف) پرسش های قلمرو زبانی:

۱- معنی مصدر « قلا کردن » در عبارت زیر، در کدام گزینه آمده است؟

« من قلا کردم و روزی که پیرزن نبود رفتم سر بقچه اش.»

الف) فریب خوردن ب) کلک زدن ج) در رکاب بودن د) کمینگاه

۲- معنی واژه « یغور » در عبارت زیر، در کدام گزینه آمده است؟

« در این حال، وضع من تماشایی بود؛ قیافه یغور، صورت درشت، بینی گردن کش.»

الف) ستبر (ب) بد (ج) زشت (د) تماشایی

۳- درهمه گزینه ها غلط املائی وجود دارد به جز گزینه

الف) آقای معلم لوجه غلیظ شیرازی داشت.

ب) پیرزن، کارش نوحه سرایی برای زنان بود، روزه می خواند.

ج) ننه متلکی می گفت که دو برادری مثل علم یزید می مانید.

د) پانزده گران دادم و عینک را از میرزا سلیمان خریدم و به چشمم گذاشتم.

۴- در همه گزینه ها، گروه های اسمی، وابسته ی پیشین و پسین دارد به جز گزینه

الف) خنده ی بچه ها و حمله آقا معلم مرا به خود آورد.

ب) در مقابل این قد دراز، چشمم سو نداشت و بی اراده در همه کلاس ها به طرف نیمکت ردیف اول می رفتم.

ج) اول وقت کلاس، سوء زن پیرمرد را تحریک کرد.

د) در این حال، وضع من تماشایی بود؛ قیافه یغور، صورت درشت، بینی گردن کش

۵- همه گزینه ها، هم خانواده واژه « ناظم » است به جز

الف) منظوم (ب) ظمان (ج) نظمیه (د) انضباط

ب) پرسش های قلمرو ادبی:

مای درس

گروه آموزشی عصر

۱- در کدام گزینه واژه « کلاس » به معنی مجازی نیست؟

www.my-dars.ir

الف) کلاس زد زیر خنده

ب) کلاس غرق خنده بود.

ج) کلاس تعطیل است.

د) کلاس دانشگاه بزرگ است.

۲- در تمامی گزینه ها آرایه ی کنایه وجود دارد به جز

الف) نوشته روی تخته را مثل بلبل می خواندم.

ب) معلم را در ظن خود تقویت کرد.

ج) اول وقت کلاس، سوء زن پیرمرد را تحریک کرد.

د) دسته های عینک، سیم و نخ قوز بالا قوز بود.

۳- « مشبه به » در عبارت زیر در کدام گزینه آمده است؟

« ناگهان چون پلنگی خشمناک راه افتاد، همین طور که پیش می آمد؛ با لهجه خاصش گفت: « به به مثل قوآل ها صورتک زدی؟

۱- پلنگی ۲- قوآل ها ۳- خشمناک ۴- به به

۴- تمامی آرایه ها در عبارت زیر، وجود دارد به جز آرایه

« پدرم دریا دل بود، در لاتی کار شاهان را می کرد.»

الف) استعاره ب) تشبیه ج) متناقض نما د) کنایه

۵- تمامی آرایه ها به جز آرایه در عبارت زیر وجود دارد؟

« پیرزن کازرونی اتفاقا شیرین زبان و نقال هم بود.»

الف) حس آمیزی ب) مجاز ج) تشبیه د) کنایه

ج) پرسش های قلمرو فکری:

۱- معنی و مفهوم عبارت زیر ، در کدام گزینه آمده است؟

« اینجا چرتکه بیندازید، آن جا شکسته و خمیر شده باشید.»

الف) در مقابل حکومت، هوشیار باشید و در مقابل مردم متواضع.

ب) در مقابل حکومت، هوشیار و اهل محاسبه باشید و در مقابل خداوند متواضع.

ج) در مقابل درگاه خداوند هوشیار باشید و در برابر حکومت متواضع و فروتن.

د) هیچ کدام

www.my-dars.ir

۲- معنی و مفهوم « بور می شدم » در عبارت زیر، در کدام گزینه آمده است؟

« پایم به توپ نمی خورد، بور می شدم.»

الف) شرمنده و خجلت زده می شدم. ب) سرشار از احساسات می شدم.

ج) هیجان زده می شدم د) مضطرب و ناراحت می شدم

۳- مفهوم عبارت زیر، با کدام گزینه ، ارتباط معنایی دارد؟

« پدرم دریا دل بود، در لاتی کار شاهان را می کرد.»

الف) آن چه دی کاشته ای می کنی امروز درو/ طمع خوشه ی گندم مکن از دانه ی جو

ب) چشم بی شرم تو سیری را نمی داند که چیست؟/ در تلاش رزق تا حرص مگس باشد تو را

ج) رسم دهنش زهمت اهل جهان مخواه / در تلاش و دستشان به دهن آشناتر است

د) در کوی می کشان نبود راه بخل را/ این جا ز دست خشک سبو آب می چکد

۴- مقصود از عبارت « طلبه جوان برف را می کوبید و پیش می رفت.» در کدام گزینه آمده است؟

الف) طلبه جوان برف فراوانی را که پا نخورده بود له می کرد و جلو می رفت.

ب) طلبه جوان برف ها را له می کرد و راه می رفت.

ج) طلبه جوان برف های زیادی را کوبیده به اطراف می پراکند و جلو می رفت.

د) طلبه جوان برف های بسیاری را که پا نخورده بود زیر پا له می کرد به دنبال کار خود می رفت.

۵- مفهوم « سر از پا نمی شناختم» در عبارت « چنان غرق لذت بودم که سر از پا نمی شناختم» چیست؟

الف) سردرگم شده بودم. ب) خیلی لذت بردم و شادمان بودم

ج) گیج شده بودم د) نمی دانستم چه کاری انجام بدهم.

«سوالات تشریحی درس پانزدهم»

الف) پرسش های قلمرو زبانی:

۱- زمان فعل « آید » در جمله « کبوتران را فرمود که فرود آید.» چیست؟ (۲۵٪)

۲- معنای واژه مشخص شده ی جمله ی «مرا قضای آسمانی در این ورطه کشید.» بنویسید. (۲۵٪)

۳- نقش دستوری « را » در عبارت « کبوتران اشارت او را امام ساختند.» چیست؟

۴- برای واژه « خلاص » دو کلمه ی هم خانواده بنویسید. (۵)

۵- نقش کلمات مشخص شده ی عبارت زیر را بنویسید. (۷۵٪)

« مطوّقه برای رهایی از دست شکارچی چه پیشنهادی به دوستانش داد.»

۶- در گروه اسمی زیر، هسته و نام وابسته ها را بنویسید. (۷۵٪)

« هر شهر بزرگ»

۷- به موارد خواسته شده پاسخ دهید. (۱)

بن مضارع و صفت فاعلی از مصدر جستن () ()

بن مضارع و صفت لیاقت از مصدر نشستن () ()

۸- کاربرد و معنای فعل « ایستاد » را در دو جمله زیر بررسی کنید (۱)

الف) زود در بریدن بندها ایستاد. ب) صیاد در پی ایشان ایستاد..

ب) پرسش های قلمرو ادبی:

۱- مفهوم کنایی قسمت مشخص شده را بنویسید (۲۵٪)

« تا از چشم او ناپیدا نشویم ؛ دل از ما برنگیرد.»

۲- واژه مجازی در جمله ی « مرا قضای آسمانی در این ورطه کشید.» را معین سازید. (۲۵٪)

۳- « مشبه و مشبه به » بیت زیر را معین سازید. (۵٪)

درفشان لاله در وی، چون چراغی ولیک از دود او بر جانش داغی

۴- در عبارت « با دهای تمام و خرد بسیار، گرم و سرد روزگار دیده و خیر و شر احوال مشاهده کرده.» دو آرایه « تضاد » مشخص

کنید. (۵٪)

۵- آرایه ی برجسته ی جمله « در ناحیت کشمیر متصیدی خوش و مرغزاری نزه بود.» را معین سازید. (۷۵٪)

۶- مفهوم کنایات زیر را بنویسید. (۷۵٪)

الف) گرم و سرد روزگار دیدن :

ب) سر خویش گرفتن :

ج) زه آب دیدگان گشودن:

۷- چهار آرایه برجسته عبارت « چون او را در بند بلا بسته دید، زه آب دیدگان بگشاد و بر رخسار، جوی ها براند.» بنویسید. (۱)

۸- در جمله ی « پر زاغ چون دم طاووس نمودی » ارکان تشبیه را نوشته و سپس رکن حذف شده را معین سازید. (۱)

ج) پرسش های قلمرو فکری:

۱- منظور از ضمیر « او » در عبارت « کیوتران اشارت او را امام ساختند و راه بتافتند و... » کیست؟ (۲۵٪)

۲- مفهوم واژه « متصید » در عبارت « در ناحیت کشمیر متصیدی خوش و مرغزاری نزه بود.» چیست؟ (۲۵٪)

۳- مفهوم جمله « در کار ما به جدّ است » در عبارت زیر چیست؟ (۵/)

« مطوّقه یاران را گفت: این ستیزه روی در کار ما به جدّ است و تا از چشم او ناپیدا نشویم ؛ دل از ما برنگیرد.»

۴- مهم ترین عنصر (درون مایه داستان) و موضوع فرهنگی درس « کبوتر طوق دار » چیست؟

۵- معنی و مفهوم عبارت « این مرد را کاری افتاد که می آید و نتوان دانست که قصد من دارد یا از آن کس دیگر.» را

بنویسید. (۷۵/)

۶- مقصود از واژه های مشخص شده در عبارت زیر چیست؟ (۷۵/)

« چون من بسته باشم - اگرچه ملالت به کمال رسیده باشد - اهمال جانب من جایز نشمری و از ضمیر، بدان رخصت نیایی.»

۷- شخصیت « زبرا(موش) » و « کبوتران » را تحلیل کنید و شاخص های آن ها را بنویسید. (۱)

۸- چرا « مطوّقه » پیشنهاد می دهد که موش به جای بریدن بندهای او ، بندهای دوستانش را ببرد؟ (۱)

« پرسش های تشریحی درس شانزدهم »

الف (پرسش های قلمرو زبانی :

۱- در عبارت « تمام غفلت هایم را که ناشی از نابینایی بود، حمل بر بی استعدادی و مهملی و ولنقاری ام کردند.» یک غلط املائی

یافته صحیح آن را بنویسید. (۲۵/)

۲- معنی واژه « شماتت » را در جمله ی « مادرم مرا شماتت می کرد.» بنویسید. (۲۵/)

۳- برای دو کلمه « مضحک » و « مسخره » یک واژه هم خانواده بنویسید. (۵/)

۴- در گروه اسمی « چشم مسلّح » هسته و نام وابسته را بنویسید. (۵/)

۵- در عبارت زیر، سه غلط املائی وجود دارد، صحیح آن ها را بنویسید. (۷۵/)

«خلاصه مهمان عزیزی بود، ذادالمعاد و کتاب دعا و کتاب جودی و هرچه از این کتب تعذیه و مرصیه بود، همراه داشت. همه این

کتاب ها را در یک بقچه می پیچید.»

۶- معنی واژه های مشخص شده ی عبارت زیر بنویسید. (۷۵/)

«من قلا کردم و روزی که پیرزن نبود، رفتم سر بقچه اش. بعد برای مسخره از روی بد جنسی و شرارت، عینک موصوف را از

جعبه اش در آوردم.»

۷- در هر یک از گروه های اسمی زیر، وابسته ها را یافته نام آن ها را بنویسید. (۱)

نیمکت اول- دیوار اتاق- دسته ی فرام - پیرزن کازرونی

۸-نقش دستوری واژه های مشخص شده عبارت زیر را بنویسید(۱)

« بدبختانه یک بار کسی به دردم نرسید.»

ب) پرسش های قلمرو ادبی:

۱- مفهوم کنایی « دریا دل » در عبارت « پدرم دریا دل بود در لاتی کار شاهان را می کرد.» را بنویسید.(/۲۵)

۲- در جمله زیر واژه ی مجازی را مشخص کنید.(/۲۵)

«چشمم ضعیف و کم سوست، چون تابلو سیاه را نمی دیدم.»

۳- دو آرایه ی برجسته و مهم عبارت زیر را بنویسید(۵)

« آن قدر گفته ام صادقانه بود که در سنگ هم اثر می کرد.»

۴- در جمله ی تشبیهی مشخص شده زیر، «مشبه و مشبه به» را معین سازید.(۵)

« مادرم می گفت: « به شتر افسار گسیخته می مانی ، شلخته و هر دم بیل.»

۵- سه آرایه ی برجسته و مهم عبارت «پیرزن کازرونی اتفاقا شیرین زبان و نقال هم بود.» را معین سازید.(/۷۵)

۶- نام ارکان تشبیه مشخص شده ی در تشبیه زیر را بنویسید.(/۷۵)

« به قدری این حادثه زنده است که از میان تاریکی های حافظه ام روشن و پر فروغ مثل روز می درخشد.»

۷- تفاوت معنایی و کاربرد واژه « کلاس » را در دو جمله ی زیر بررسی کنید.(۱)

الف) همه ی شاگردان تا ردیف ششم کلاس می نشستند. ب) کلاس غرق خنده بود.

۸- مفهوم کنایی عبارت های زیر را بنویسید.(۱)

www.my-dars.ir

الف) نوشته روی تخته را مثل بلبلی می خواندم.

ب) معلم را در ظن خود تقویت کرد.

ج) خواستم با این ریخت مضحک سربه سر خواهرم بگذارم.

د) دسته های عینک، سیم و قوزبالا قوز بود.

ج) پرسش های قلمرو فکری:

۱- منظور از واژه « کذا » در عبارت « مات و مبهوت عینک کذا به چشمم است و خیره خیره معلم را نگاه می کند. » چیست؟ (۰.۲۵/)

۲- مقصود از ضمیرشخصی پیوسته « ش » در عبارت زیر چیست؟ (۰.۲۵/)

«تمام شاگردان به قهقهه افتادند، این کار، بیشتر معلم را عصبانی کرد؛ برای او توهم شد که همه بازی ها را برای مسخره کردنش راه انداختم.»

۳- منظور از کلمه « قوال » در جمله ی « به به ! مثل قوال ها صورتک زدی؟ » چیست؟ (۰.۵/)

۴- در داستان «قصه عینکم» چرا معلم عربی به شخصیت اصلی داستان (راوی) شک کرد؟

۵- معنی و مفهوم عبارت زیر را بنویسید. (۰.۷۵/)

« مدیر کمیسیون تشکیل دادند و بعد از چانه زدن بسیار ، تصمیم به اخراجم گرفتند.»

۶- مقصود از واژه های مشخص شده ی عبارات زیر را بنویسید. (۰.۷۵/)

« دایی جان کارهای فرنگی مآبانه مرا در فکر تقویت کرد.

گفتم هست و نیست، عینک یک چیز متجددانه است که برای قشنگی به چشم می گذارند.»

۷- معنی و مفهوم عبارت زیر را بنویسید. (۱)

« معلم را در ظن خود تقویت کرد؛ یقین شد که من بازی جدید در آورده ام که او را دست بیندازم.

۸- چهار عنصر (شخصیت اصلی / زمان / زاویه دید / مکان / صحنه سازی / نقطه اوج) داستان « قصه عینکم » را بنویسید. (۱)

« پاسخ پرشی های چهار گزینه ای درس پانزدهم »

www.my-dars.ir

الف) پاسخ سؤالات قلمرو زبانی:

۱- ب (متوسط) ۲- ج (متوسط) ۳- د (دشوار) ۴- الف (متوسط) ۵- ج (دشوار)

ب) پاسخ سؤالات قلمرو ادبی:

۱- ب (متوسط) ۲- الف (متوسط) ۳- ج (آسان) ۴- د (دشوار) ۵- د (متوسط)

پاسخ سؤالات قلمرو فکری:

۱- الف (آسان) ۲- ج (متوسط) ۳- الف (دشوار) ۴- ب (متوسط) ۵- ج (متوسط)

پاسخ سوالات چهار گزینه ای درس شانزدهم

الف) پاسخ پرسش های قلمرو زبانی:

۱-ب (متوسط) ۲-الف (متوسط) ۳-ج (دشوار) ۴-د (دشوار) ۵-ب (آسان)

ب) پاسخ پرسش های قلمرو ادبی:

۱-د (متوسط) ۲-ج (دشوار) ۳-الف (آسان) ۴-الف (دشوار) ۵-ج (دشوار)

ج) پاسخ پرسش های قلمرو فکری:

۱-ب (متوسط) ۲-الف (متوسط) ۳-د (متوسط) ۴-الف (متوسط) ۵-ب (متوسط)

پاسخ سوالات تشریحی درس پانزدهم:

الف) پاسخ پرسش های قلمرو زبانی:

۱- فعل امر (آسان) ۲-گرداب هلاکت (آسان) ۳-رای مفعولی (آسان) ۴-مخلص - خالص (متوسط)

۵- به ترتیب: نهاد- مفعول- متمم فعل (متوسط)

۶- هر: صفت مبهم شهر: هسته بزرگ: صفت بیانی ساده (متوسط)

۷- جوی- جوینده و... - نشین - نشستنی (دشوار)

۸- الف): در معنای شروع کرد و اقدام کرد (ب): به دنبال آن ها رفت. (متوسط)

www.my-dars.ir

ب) پاسخ پرسش های قلمرو ادبی:

۱- دست بردار نیست (آسان)

۲- خدای قضا (متوسط)

۳- لاله: مشبه چراغی: مشبه به (متوسط)

۴- گرم و سرد / خیر و شر (آسان)

۵- تناسب یا مراعات النظیر (آسان)

۶- مجرب - به راه خود ادامه داد (به دنبال کار خود رفتن) - گریستن (متوسط)

۷- بند بلا : تشبیه زه آب : استعاره و مجاز جوی ها راندن : اغراق و کنایه و استعاره و مجاز (دشوار)

۸- پر زاغ : مشبه چون : ادات تشبیه دم طاووس : مشبه به وجه شبه : محذوف (متوسط)

ج) پاسخ پرسش های قلمرو فکری :

۱- مطوقه (آسان)

۲- شکارگاه (آسان)

۳- در شکار کردن ما مصمم است. (آسان)

۴- دعوت به ارزش ها و رفتار های سازنده اجتماعی چون تعاون (آسان)

۵- این مرد قصد اجرای کاری را دارد (برای این مرد کاری پیش آمده) نمی توان فهمید که قصد شکار مرا دارد یا کس دیگری را. (متوسط)

۶- آزرده گی ، به ستوه آمدن، خستگی / روا ندانستن / راضی نمی شوی (متوسط)

۷- زبرا: کاردان ، دوستی وفادار، حلّال مشکلات / کبوتران: فرمانبردار، مطیع، ایثارگر و فداکار (متوسط)

۸- به دلیل ایثار و از خود گذشتگی و به فکر دوستان خود بودن و همچنین جلوگیری از فراموش کردن و خسته شدن موش بعد از بند گشایی (متوسط)

«پاسخ پرسش های تشریحی درس شانزدهم»

گروه آموزشی عصر

الف) پاسخ پرسش های قلمرو زبانی:

www.my-dars.ir

۱- ولننگاری (آسان)

۲- سرزنش (آسان)

۳- ضحاک / تمسخر (متوسط)

۴- چشم: هسته / مسلح: صفت بیانی ساده (آسان)

۵- زادالمعاد / تعزیه / مرثیه (آسان)

۶- کلک زدن / بد خوئی و بد سرشتی / وصف شده (متوسط)

۷- اول: صفت شمارشی ترتیبی از نوع دوم/ اتاق : مضاف الیه

فرام: مضاف الیه / کازرونی : صفت نسبی (متوسط)

۸- قید/ نهاد/ مضاف الیه/ فعل (متوسط)

ب) پاسخ پرسش های قلمرو ادبی:

۱- سخاوتمند-مهمان نواز-با گذشت(آسان)

۲-چشم (مجاز از نور چشم) (متوسط)

۳-اغراق در سنگ اثر کردن/ کنایه از مؤثر بودن (متوسط)

۴-تو «ی» در فعل می مانی: مشبه / شتر: مشبه به (آسان)

۵- شیرین زبان: کنایه از خوش سخن- حس آمیزی / زبان: مجاز از گفتار/ (متوسط)

۶- به ترتیب: مشبه / مشبه به / وجه شبه (آسان)

۷- در الف: کلاس در معنای خودش است. اما در ب: کلاس به معنای دانش آموزان کلاس است. مجاز به علاقه محلیه (متوسط)

۸- به ترتیب: سریع و عالی می خواندم/یقین پیدا کرد / اذیت کردن- شوخی کردن/مشکل بزرگتری بر مشکلات قبلی اضافه شد

ج) پاسخ پرسش های قلمرو فکری:

۱- این چنین، چنین (آسان)

۲- معلم (آسان)

۳- در اینجا مقصود بازیگر نمایش های دوره گردی است. (آسان)

۴- زیرا این دانش آموز همیشه ابتدای کلاس، در ردیف اول می نشست و در ردیف آخر نشستن، شک معلم را برانگیخته بود.

(متوسط)

۵- آقای مدیر جلسه تشکیل دادند و بعد از بحث و گفتگوی بسیار تصمیم گرفتند که مرا اخراج کنند. (متوسط)

۶- به ترتیب: کسی که به آداب اروپاییان و غربی یان عمل کند/حتماً، قطعاً / روشنفکرانه ، نوگرایانه

۷- معلم در گمان خود اطمینان یافت که من برای مسخره بازی عینک زده ام تا او را اذیت کنم. (متوسط)

۸- دانش آموز (راوی)/اول شخص / مدرسه / زمانی که عینک را سر کلاس می برد (متوسط)

سوالات تشریحی درس هفدهم فارسی یازدهم

قلمرو زبانی:

- معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. ۱/۵
- ۱- چارپا روی خاک هیاهو می کند .
 - ۲- اما چراغدان را هم /که همیشه صبورانه در سایه می ایستد/ از یاد مبر.
 - ۳- هنگامی که / در فروتنی، / بزرگ باشیم.
 - ۴- پاسخ می آید: « در رؤیای یک ناتوان.»
 - ۵- آنگاه برزیگری گفت.
 - ۶- زنها، دست از کار بشوید.
 - ۷- با توجه به رابطه‌ی معنایی تضمن، برای هر یک از موارد داده شده یک واژه‌ی مناسب بنویسید. /۵
الف) کلاس و
ب) خورشید و
 - ۸- تفاوت رابطه‌ی معنایی ترادف و تضمن را با ذکر یک مثال بنویسید. ۱
 - ۹- در میان ترکیب‌های زیر مواردی را که رابطه‌ی معنایی تضمن دارند مشخص کنید. /۵
(گل و برگ - پدر و مادر - شعر و بیت - غذا و کباب)
 - ۱۰- در میان واژه‌ها و ترکیب‌های زیر غلط‌های املائی را مشخص کنید و شکل درستشان را بنویسید. /۷۵
نمازگزار - سپاسگذار - صبورانه - چارپا - حیاهوی خاک - رؤیای ناتوان - برزیگر - زنها - بی رقیب
 - ۱۱- نوع « و » را در عبارت زیر مشخص کنید. /۵
کله‌ی پاهای مانده بود، با سم‌ها و ما چشم به راه آخر کار و با خبر از مشکل صاد.
 - ۱۲- نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید. /۷۵
الف) چو آهسته گشت، پلنگ نیز پا بر پشتش نشست. ب) ای ساریان، آهسته ران کارام جانم می رود.
ج) صدای آهستهی عشق چه دل نشین است!
 - ۱۳- واژه‌ی « خوب » را در جمله در نقش‌های خواسته شده به کار ببرید. /۷۵
الف) صفت: ب) مسند: ج) قید:
 - ۱۴- نقش واژه‌های مشخص شده در کدام گزینه با سایر گزینه‌ها تفاوت دارد؟ /۲۵
الف) ماهی در آب خاموش است. ب) نقدی ز هزار نسیه خوش تر باشد.
ج) او در جای خود خاموش نشسته است. د) بیش از همه به آن بزرگ نزدیک شده ایم.

۱۵- در همه ی گزینه ها واژه های مشخص شده به جز گزینه ی قید هستند. /۲۵

الف) خوب دقت کنید تا جواب صحیح را بیابید (ب) طفل آرام می گیرد چو راهش را گم می کند

ج) نگرد، همه جا را خوب گشتم نبود (د) من اگر خوب گشتم و خوشحال، تو را دیدم و بس!

۱۶- در کدام گزینه واژه ی مشخص شده از لحاظ معنایی با سایر گزینه ها متفاوت است؟ /۲۵

الف) چو از این کویر وحشت به سلامتی گذشتی (ب) چون که موسی این عتاب از حق شنید

ج) چو روبه به وامانده خود را مکن سیر. (د) چو صبرش نماند از ضعیفی و هوش

۱۷- در کدام گزینه واژه ی مشخص شده مسند است؟ /۲۵

الف) ایشان از خاکشان شجاعانه دفاع کرده بودند

ب) کار ایشان در دفاع از خاکشان شجاعانه بود

ج) کار شجاعانه ی ایشان در دفاع از خاکشان قابل تحسین است

د) شجاعانه از خاک میهنش پاسداری کرده است.

۱۸- در کدام گزینه ترکیب وصفی وجود ندارد؟ /۲۵

الف) یاد تو آرامشی است طوفانی (ب) دشتی دید پر از گاو

ج) حاصل علم و عمل در دو جهان این همه نیست. (د) یقین، مرد را دیده بیننده کرد

۱۹- در کدام گزینه واژه ی « که » با دیگر گزینه ها متفاوت است؟ /۲۵

الف) اگر که آفتاب را ندیده ای ستاره ها را هم نمی بینی

ب) شما را اگر توان نباشد که کار خود به عشق درآمیزد...

ج) آن که با بی میلی، خمیری در تنور نهد نان تلخی واستاند

د) اما چراغدان را هم که صبورانه در سایه می ایستد، از یاد مبر.

مای درس
گروه آموزشی عصر

قلمرو ادبی

۲۰- آرایه تشخیص را در هر عبارت مشخص کنید. /۷۵
www.my-dars.ir

الف) از شعله / به خاطر روشنایی اش / سپاسگزاری کن

ب) باران بهاری، گونه ی گل ها ی بنفشه را درافشان ساخته بود

ج) ممکن از ناممکن می پرسد: «خانه ات کجاست؟» / پاسخ می آید: «در رویای یک ناتوان»

۲۱- در عبارت زیر « شعله » استعاره از و « چراغدان » استعاره از هستند. /۵

از شعله / به خاطر روشنایی اش / سپاسگزاری کن / اما / چراغدان را هم / که همیشه صبورانه در سایه می ایستد / از یاد مبر / گریه کنی
اگر / که آفتاب را ندیده ای...

۲۲- در مصراع مقابل با توجه به منظور موارد مشخص شده، کدام آرایه ها ی ادبی به ذهن می رسد؟ /۷۵ هر چند چو گل گوش فکندیم در

این باغ

(الف) باغ: جهان (ب) گوش فکندن گل: منتظر بودن گل (ج) گوش فکندن: منتظر بودن (

۲۳- در بیت زیر آرایه های ادبی خواسته شده را بنویسید. (تشخیص - جناس - واج آرایی - تناسب) ۱

فلک باخت از سهم آن جنگ ، رنگ بود سهمگین جنگ شیر و پلنگ

۲۴- در همه ی گزینه ها واژه های مشخص شده آرایه ی ادبی مشترک را نشان می دهند به جز گزینه ی/۲۵

(الف) از شعله / به خاطر روشنایی اش / سپاسگزاری کن

(ج) اما چراغدان را هم که همیشه صبورانه در سایه می ایستد...

(ب) خدا روستا را / بشر شهر را /.../ ولی شاعران آرمان شهر را آفریدند

(د) گریه کنی اگر / که آفتاب را ندیده ای

۲۵- در همه ی گزینه ها واژه ای در مفهوم استعاری به کار رفته است به جز گزینه ی/۲۵

(الف) چو آن آهنین کوه آمد به دشت (ج) پس از ابر کرم ، باران رحمت بر خاک آدم بارید

(ب) غضنفر بزد تیغ بر گردنش (د) به آتش های ترک و خون تازیک / ز رود سند تا جیحون نشیند

۲۶- در همه ی گزینه ها آرایه ی تشخیص به کار رفته است به جز گزینه ی/۲۵

(الف) دل و دامان شب آن گونه زسوز دم او سوخت (ج) پا فشردن این قدر ای سیل، در منزل چرا؟

(ب) ای ، قصه ی بهشت زکویت حکایتی (د) سرو بر طرف گلستان ز حیا بنشیند

قلمرو فکری

(الف) معنی و مفهوم

۲۷- ماهی در آب خاموش است. /۲۵

۲۸- چارپا روی خاک هیاهو می کند. /۲۵

۲۹- کار، تجسم عشق است. /۵

۳۰- گریه کنی اگر/ که آفتاب را ندیده ای /ستاره ها را هم /نمی بینی /۵

۳۱- آدمی/ اما / خاموشی دریاو/ هیاهوی خاک و / موسیقی آسمان را در خود دارد /۷۵

۳۲- ناممکن به ممکن می گوید: خانه اش در رؤیای یک ناتوان است. /۷۵

۳۳- از شعله/ به خاطر روشنایی اش سپاسگزاری کن/ اما چراغدان را هم /که همیشه صبورانه در سایه می ایستد/ از یاد مبر. ۱

۳۴- هنگامی که / در فروتنی، / بزرگ باشیم، / بیش از همه به آن بزرگ نزدیک شده ایم. ۱

۳۵- مفاهیم مربوط به هر عبارت را در مقابلش بنویسید. (قدر داشته ها را دانستن - ستایش مقام والای انسان) /۵

(الف) آدمی / اما/ خاموشی دریاو/ هیاهوی خاک و / موسیقی آسمان را در خود دارد. (

(ب) گریه کنی اگر/ که آفتاب را ندیده ای /ستاره ها را هم /نمی بینی (

۳۶- در شعر زیر منظور از آفتاب و ستاره ها..... هستند. /۵

گریه کنی اگر/ که آفتاب را ندیده ای / ستاره ها را هم نمی بینی

۳۷- منظور از قسمت های مشخص شده چه کسانی هستند؟ /۵

از شعله به خاطر روشنایی اش سپاسگزاری کن / اما چراغدان را هم / که همیشه صبورانه در سایه می ایستد / از یاد مبر.

۳۸- مفهوم مشترک عبارت های زیر چیست؟ /۲۵

الف) هنگامی که / در فروتنی / بزرگ باشیم / بیش از همه به آن بزرگ نزدیک شده ایم.

ب) از آسمان تاج بارداما برسر آن کس که سر فرود آرد.

۳۹- نویسنده در شعر: ممکن / از ناممکن می پرسد: «خانه ات کجاست؟» / پاسخ می آید: «در رؤیای یک ناتوان» /۵

الف) انسان ناتوان را چطور معرفی می کند؟
ب) ویژگی انسان توانمند را در چه می داند؟

۴۰- با توجه به عبارت زیر به نظر نویسنده در چه صورتی باید از انجام یک کار منصرف شد؟ /۲۵

شما را اگر توان نباشد که کار خود به عشق در آمیزید، زنهار، دست از کار بشویید.

۴۱- در عبارت زیر منظور از قسمت مشخص شده چیست؟ /۲۵ / اما چراغدان را هم / که همیشه صبورانه در سایه می ایستد / از یاد مبر.

۴۲- در شعر زیر به کدام ویژگی انسان اشاره شده است؟ /۲۵ / آدمی / اما / خاموشی دریاو / هیاهوی خاک و / موسیقی آسمان را در خود دارد.

۴۳- مفهوم کدام گزینه با شعر زیر یکسان نیست؟ /۲۵ / هنگامی که / در فروتنی / بزرگ باشیم / بیش از همه به آن بزرگ نزدیک شده ایم.

الف) بلندی از آن یافت کو پست شد / در نیستی کوفت تا هست شد

ب) گر از هستی حق ، خبر داشتی / همه خلق را نیست پنداشتی

ج) در این حضرت آنان گرفتند صدر / که خود را فروتر نهادند قدر

د) ز خاک آفریدت خداوند پاک / پس ای بنده افتادگی کن ز خاک

۴۴- از لحاظ مفهوم کدام گزینه با بقیه تفاوت دارد؟ /۲۵

الف) از آسمان تاج بارد اما بر سر آن کس که سر فرود آرد

ب) نشکنی تا خویش راه از دوست کی یابی نشان!

ج) بی تواضع نیست ممکن سرفرازی یافتن

د) بزرگان نکردند در خود نگاه / خدابینی از خویشان بین مخواه.

پاسخ نامه ی سوالات تشریحی درس هفتم فارسی یازدهم

قلمرو زبانی

۱- سروصدا ۲- جایی یا ظرفی که در آن چراغ بگذارند ۳- تواضع ۴- فکر، خیال ، خواب ۵- دهقان ، کشاورز ۶- بدان، آگاه باش

۷- الف) کلاس و مدرسه ب) خورشید و منظومه ی شمسی

۸- در ترادف دو واژه هم معنی اند : علم و دانش - در تضمّن یک مجموعه ی کل و جز در میان است : درخت و جنگل

۹- شعر و بیت - کباب و غذا

۱۰- سپاس گزار - هياهو خاك - بي رغبت

۱۱- هر دو « و » پیوند یا ربط (با توجه به سبک نوشتاری متن و جمله های قبل و بعد که کوتاهند و بیشتر جاها فعل ها محذوف اند حرف ربط از عطف مقدم تر به نظر می آید)

۱۲- الف) مسند ب) قید ج) صفت

۱۳- الف) صدای خوب او در همه جا می پیچد. ب) صدای او خوب است. ج) او خوب می خواند.

۱۴- ج ۱۵- د ۱۶- ج ۱۷- ب ۱۸- د ۱۹- ج

قلمرو ادبی

۲۰- الف) سپاس گزاری از شعله ب) گونه داشتن گل ها ج) گفت و گوی واژه ها با هم

۲۱- شعله (افرادی که به طور مستقیم به دیگران خدمت رسانی می کنند) - چراغدان (افرادی که خدمت رسانیشان به دیگران غیر مستقیم است)

۲۲- الف) استعاره ب) تشخیص ج) کنایه

۲۳- تشخیص (رنگ باختن فلک) - جناس (جنگ، رنگ) - واج آرایی (گ، ن) - تناسب (شیر، پلنگ)

۲۴- ب ۲۵- ج ۲۶- ب

قلمرو فکری

الف) معنی و مفهوم

۲۷- ماهی در آب ساکت و بی صداست.

۲۸- چهار پا روی زمین سروصدا و دادو فریاد می کند.

۲۹- در انجام هر کاری عشق به آن کار دیده می شود. (کیفیت انجام هر کار، عشق به آن کار را نشان می دهد)

۳۰- اگر بعد از غروب آفتاب که ستاره ها دیده می شوند اشک بریزی و غم بخوری که چرا نتوانستی آفتاب را ببینی، در همان لحظه از دیدن ستاره ها هم محروم می شوی.

۳۱- انسان ویژگی همه ی موجودات را در خود دارد و اشرف مخلوقات است. www.my-dars.ir

۳۲- کارها برای انسان ناتوان و ضعیف همیشه ناممکن است.

۳۳- از شعله به خاطر روشنایی اش تشکر کن ولی چراغدان را هم که باعث روشن ماندن شعله می شود و در روشنی آن بی تأثیر نیست و در نقطه ی دید نیست فراموش مکن.

۳۴- اگر با وجود فروتنی، انسانی بزرگ باشیم به آن بزرگی که در تصور داریم نزدیک خواهیم بود.

۳۵- الف) ستایش مقام والای انسان ب) قدر داشته ها را دانستن

۳۶- آفتاب (فرصت ها یا نعمت های از دست رفته) - ستاره ها (فرصت ها یا نعمت هایی که الآن در اختیار داریم)

۳۷- شعله (کسانی که به طور مستقیم به ما خدمت می کنند) - چراغدان (کسانی که به طور غیر مستقیم به ما خدمت می کنند)

۳۸- فروتنی موجب ارزشمندی و بزرگ بودن می شود.

۳۹- الف) انسان ناتوان کارها را ناممکن می داند (ب) انسان توانمند با تلاش و امید ناممکن ها را ممکن می کند.

۴۰- اگر کار توأم با عشق نباشد.

۴۱- در نقطه ی دید نبودن یا دور از چشم بودن در حین خدمت رسانی

۴۲- برتری انسان به سایر موجودات

۴۳- ب ۴۴- د

طراح سؤال: مهدی صادقی دبیرستان ماندگار فردوسی ناحیه دو تبریز

سوالات تشریحی درس هجدهم فارسی ۲ پایه یازدهم

الف) قلمرو فکری

الف) معنی و مفهوم

۱- اوست که عادل مطلق است ۲۵/

۲- خوان عدل خود را بر همگان گسترده. ۲۵/

۳- سرزمین های شمال و جنوب نیز آسوده در دستان خداست ۵/

۴- باشد که از میان اسمای صدگانه اش / او رابه همین نام بستاییم ۵/

۵- اگر فکر و حواسم این جهان است / بهره ای والاتر از بهر من نیست ۷۵/

۶- هر نفسی را دو نعمت است : / دم فرو دادن و برآمدنش ۷۵/

۷- روح را خاک نتواند مبدل به غبارش سازد/ زیرا هر دم به تلاش است تا که فرا رود . ۱

۸- آن یکی ممدّ حیات است / این یکی مفرّح ذات ۱

۹- در شعر زیر به کدام صفات خداوند اشاره شده است؟ ۲۵/

شرق از آن خداست / غرب از آن خداست/ و سرزمین های شمال و جنوب نیز/ آسوده در دستان خداست

۱۰- شعر زیر بیانگر تأثیرپذیری گوته از سبک کدام شاعر ایرانی است؟ ۲۵/

هر نفسی را دو نعمت است : / دم فرو دادن و برآمدنش،/ آن یکی ممدّ حیات است / این یکی مفرّح ذات.

۱۱- هر یک از موارد زیر به کدام مفاهیم داده شده مربوط است؟ ۷۵/

(عادل بودن خداوند- تغییرناپذیری ذات موجودات- نکوهش نگاه و تفکر مادی)

الف) روح را خاک نتواند مبدل به غبارش سازد (ب) اوست که خوان عدل خود را بر همگان گسترده .

ج) اگر فکر و حواسم این جهان است / بهره ای والاتر از بهر من نیست.

۱۲- منظور از قسمت مشخص شده کدام نام خداوند است؟/۲۵

خوان عدل خود را بر همگان گسترده،/ باشد که از میان اسمای صدگانه اش / او رابه همین نام بستاییم

۱۳- به نظر شاعر چرا «روح را خاک نتواند مبدل به غبارش سازد»؟/۵

۱۴- در عبارت زیر نظر شاعر در مورد خداوند چیست؟/۵ در هر حالی که هستی چه آسودگی و چه رنج، خداوند را شکر کن.

۱۵- با توجه به متن زیر: مگر نه راهنمای ما هر شامگاهان با صدای دلکش بیتهی چند از غزل های شورانگیز تو را می خواند تا اختران آسمان را بیدار کند و رهنان کوه ودشت را بترساند؟

الف) گوته متن فوق را به تأثیرپذیری از کدام شاعر ایرانی سروده است؟/۲۵

ب) یک بیت از همان شاعر ایرانی که با متن فوق مناسبت دارد، بنویسید./۲۵

۱۶- از لحاظ مفهوم، کدام گزینه با بقیه هماهنگ نیست؟/۲۵

الف) از عدالت نبود دور، گرش پرسد حال پادشاهی که به همسایه گدایی دارد

ب) چنان پهن، خوان کرم گسترده که سیمرغ در قاف روزی خورد

ج) در نابسته ی احسان گشاده است

د) خوان عدل خود را بر همگان گسترده.

ب) قلمرو زبانی

- واژه های مشخص شده را معنی کنید./۱۵

۱۷- آن یکی ممدّ حیات است ۲۰- این یکی مفرّح ذات

۱۸- و بر فراز سرم هیچ جز اختران نبینم ۲۱- تا به برّ و بحر نشانمان باشند

۱۹- اوست که عادل مطلق است ۲۲- خوان عدل خود را بر همگان گسترده

۲۳- بن مضارع مصدرهای زیر را بنویسید. ۱. گروه آموزشی عصر

الف) رستن () ب) رُستن () ج) جُستن () د) جُستن ()

www.my-dars.ir

۲۴- از مصدر «ترسیدن» موارد خواسته شده را بنویسید./۵

الف) دوم شخص جمع مضارع اخباری () ب) سوم شخص مفرد ماضی استمراری ()

۲۵- نوع زمان افعال مشخص شده را در عبارت زیر مشخص کنید./۷۵

وای، اگر خامنه ای حکم جهادم دهد ارتش دنیا نتواند که جوابم دهد

۲۶- از میان مصدر های داخل کمانک ها مواردی را که می توانند دو زمان متفاوت را با یک شکل نوشتاری نشان دهند مشخص کنید. /۵

(بردن - دیدن - خریدن - شنیدن - رقصیدن)

۲۷- در بیت زیر فعل های ماضی نقلی را مشخص کنید./۵

من هر چه دیده ام زدل و دیده ، دیده ام گاهی زدل بود گله گاهی ز دیده ام

۲۸- در بیت زیر فعل جمله ی چهارم را مشخص کنید. ۲۵/

دل، اگر خدانشناسی همه در رخ علی بین به علی شناختم من ، به خدا قسم خدا را

۲۹- تفاوت معنایی واژه های «دم» را در بیت زیر توضیح دهید. ۵/

چه زخم چو نای هر دم ز نوای شوق او دم که لسان غیب خوش تر بنوازد این نوا را

۳۰- در عبارت زیر چند وابسته ی پسین وجود دارد؟ ۲۵/ عیب جویی از دیگران ، فراموش کردن عیب های خویشتن است.

الف) سه ب) چهار ج) پنج د) شش

۳۱- در کدام گزینه «هسته ی گروه اسمی» به درستی مشخص نشده است؟ ۲۵/

الف) همه ی موارد ب) ربط دادن مطالب به یکدیگر ج) تحصیلات ابتدایی خود د) یک میلیون و سیصد هزار نفر

۳۲- بن مضارع مصدرهای داخل کمانک ها به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟ ۲۵/ (انداختن - کاستن - کاشتن - فروختن)

الف) انداخت - کاست - کاشت - فروخت ب) انداز - کاه - کار - فروش

ج) انداز - کاس - کاش - فروخت د) انداز - کاس - کاش - فروش

۳۳- با توجه به معنی فعل ها ، زمان افعال در همه ی گزینه ها یکسان است به جز گزینه ی ۲۵/

الف) چه پرسى كزین پس كه نام تو چیست؟ ب) نهاده بر او چار پر عقاب

ج) من اکنون پیاده کنم کارزار د) كزین پس نبینی تو کام

۳۴- نوع زمان فعل مشخص شده در عبارت مقابل چیست؟ ۲۵/ « چون بدان جا رسی درنگ کن»

الف) امر ب) مضارع التزامی ج) ماضی ساده د) مضارع جاری (ملموس)

۳۵- در مصدر همه ی گزینه ها بن مضارع دیده می شود به جز گزینه ی ۲۵/

الف) خوردن ب) پرسیدن ج) خوابیدن د) دوختن

ج) قلمرو ادبی

۳۶- در متن زیر مشبّه و مشبّه به را مشخص کنید. ۵/ اوست که عادل مطلق است / و خوان عدل خود را بر همگان گسترده.

۳۷- در عبارت « سرزمین های شمال و جنوب نیز/ آسوده در دستان خداست» آرایه ی مجاز در کدام واژه احساس میشود؟ و مجاز از چیست؟ ۵/

۳۸- عبارت کنایی موجود در نوشته ی زیر را مشخص کنید و توضیح دهید. ۵/ تا نگه به فرازها دوزیم

۳۹- واژه های مشخص شده در عبارت زیر دو آرایه ی و را نشان می دهند. ۵/

شرق از آن خداست / غرب از آن خداست

۴۰- هر یک از موارد مشخص شده مجاز از چیست؟ ۱/

الف) جهان را سراسر سوی داد خواند) ب) بر او انجمن گشت بازار گاه) (

ج) که شد ساخته کارش از زهر چشم) د) تا سختی کمان شما نیز بگذرد) (

۴۱- آرایه های ادبی خواسته شده را در بیت زیر مشخص کنید. ۱ (کنایه - مجاز - حس آمیزی - تضاد)

جان می رسد به لب ،من شیرین کلام را تا حرف تلخی از دهن یار می کشم

۴۲- در کدام گزینه کنایه وجود ندارد؟ ۲۵/

الف) همان دم او را دیدم

ب) چه خاکی بر سر بریزم

ج) او ساعت شماری می کرد تا نوبتش برسد

د) سر هم نبرد اندر آرد به گرد

۴۳- ترتیب ابیات داده شده به لحاظ داشتن آرایه های (استعاره - تشبیه - حس آمیزی - جناس تام) در گزینه ی آمده است. ۲۵/

۱) کیمیای کفر و دین را روز بازاری نماند

۲) جز بدان آهوی وحشی که به من رام نگشت دل وحشت زده با هیچ کسم رام نبود

۳) گر آن شیرین دهن لب را به شکر خنده بگشاید کف خسرو به خاک تیره ریزد خون شیرین را

۴) از گلشن زمانه که بوی وفا شنید

الف) ۱-۳-۴-۲ ب) ۱-۴-۳-۲ ج) ۳-۴-۱-۲ د) ۳-۱-۴-۲

۴۴- در کدام گزینه مجاز وجود ندارد؟ ۲۵/

الف) او اختران را در آسمان نهاده / تا به برّ و بحر نشانمان باشند

ب) چند روز پیش یک اتوبوس را در جاده لخت کردند

ج) بر اعمال ما رحمت خود را مثل باران نازل کن

د) دلا ، تا کی در این زندان فریب این و آن بینی؟

مای درس

۴۵- در کدام گزینه هم مجاز و هم کنایه وجود دارد؟ ۲۵/

گروه آموزشی عصر

الف) که ز جان ما بگردان ره آفت قضا را

ب) علم چندان که بیش تر خوانی چون عمل در تو نیست نادانی

ج) خداوند مایی و ما بنده ایم به نیروی تو یک به یک زنده ایم

د) چرخ گرد از هستی من گر برآرد گو بر آر.

۴۶- در همه ی گزینه ها عبارت کنایی به چشم می خورد به جز گزینه ی ۲۵/

الف) حلقه ی در شد از او دامن گیر ب) به از دست بر سینه پیش امیر

ج) گل یکی دو پیرهن بیش تر از غنچه پاره کرده است د) شکر نعمت افزون کند

پاسخ نامه سولات درس هجدهم فارسی ۲ پایه یازدهم

قلمرو فکری

الف) معنی و مفهوم

- ۱- خداست که دادگری بی قید و شرط است.
 - ۲- عدالت خود را شامل حال همه کرده است.
 - ۳- همه ی دنیا به راحتی در ید قدرت خداست.
 - ۴- امید که از میان نام های بسیار خداوند ، خدا را با همین نام « عادل » ستایش کنیم.
 - ۵- اگر فقط به دنیای مادی بیندیشم بهره ای بیشتر از جهان مادی نصیبم نمی شود.
 - ۶- در هر نفسی دو نعمت وجود دارد دم و بازدم.
 - ۷- خاک نمی تواند روح را به غبار تبدیل کند و از بین ببرد زیرا روح هر لحظه تلاش می کند که به جایگاه اصلی اش (عالم بالا) برود.
 - ۸- آن یکی موجب تداوم زندگی است و این یکی شاد بخش و فرح بخش وجود.
 - ۹- مالک و قادر بودن خدا
 - ۱۰- سعدی
 - ۱۱- الف) تغییر ناپذیری ذات موجودات (ب) عادل بودن خداوند (ج) نکوهش نگاه و تفکر مادی
 - ۱۲- عادل
 - ۱۳- چون روح می خواهد به اصلش برگردد و ذات موجودات تغییر ناپذیر است.
 - ۱۴- باید در همه حال چه خوشی و چه سختی ، شکرگزار خدا باشیم.
 - ۱۵- الف) حافظ (ب) سرود مجلس است اکنون فلک به رقص آرد (ج) شعر حافظ شیرین سخن ترانه ی توست
 - ۱۶- الف
- قلمرو زبانی**
- ۱۷- یاری دهنده ۱۸- ستارگان ۱۹- بی شرط و قید ۲۰- نشاط آور، شادی بخش ۲۱- خشکی
 - ۲۲- سفره ی فراخ و گسترده
 - ۲۳- الف) ره (ب) رو « ی » (ج) جه (د) جو « ی »
 - ۲۴- الف) می ترسید (ب) می ترسید
 - ۲۵- دهد (مضارع التزامی) - نتواند (مضارع اخباری) - دهد (مضارع التزامی)
 - ۲۶- خریدن - رقصیدن
 - ۲۷- من هر چه دیده ام زدل و دیده ، دیده ام گاهی زدل بود گله، گاهی ز دیده ام
 - ۲۸- شناختم

۲۹- هر دم (لحظه) - زنم...دم (سخن)

۳۰- ب - ۳۱- ج - ۳۲- ب - ۳۳- ب - ۳۴- ب - ۳۵- د

قلمرو ادبی

۳۶- مشبه (عدل) - مشبه به (خوان)

۳۷- داستان مجاز از قدرت)

۳۸- نگه دوزیم کنایه از : خیره شویم

۳۹- تضاد - تناسب

۴۰- الف) مردم جهان (ب) بازاریان (ج) نگاه (د) قدرت

۴۱- کنایه : جان به لب رسیدن - حرف مجاز از سخن - حس آمیزی : شیرین بودن کلام

تضاد: تلخ، شیرین

۴۲- الف - ۴۳- ج - ۴۴- ج - ۴۵- الف - ۴۶- د

تهیه و تدوین در گروه درسی زبان و ادبیات فارسی استان آذربایجان شرقی ۹۶-۹۷

سرگروه درسی زبان و ادبیات فارسی استان خانم حکیمه خوش نظر

اعضای گروه درسی استان : ۱- آقای احمد رمضان زاده ۲- آقای حیدر عباس پور ۳- خانم زهرا علیزاده

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir